

ИЗВЕСТИЕ НА КОМИСИЯТА

Указания за използването на опростени варианти на разходите в рамките на фондовете, обхванати от Регламент (ЕС) 2021/1060 (Регламента за общоприложимите разпоредби)

(C/2024/7467)

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ОТКАЗ ОТ ОТГОВОРНОСТ:

„Настоящият документ представлява работен документ, изготвен от службите на Комисията. В съответствие с приложимото право на Съюза с него се предоставят технически указания на вниманието на колегите и органите, свързани с мониторинга, контрола или прилагането на фондовете по Регламента за общоприложимите разпоредби. Настоящите указания не засягат тълкуването на Съда и на Общия съд.“

Съдържание

	Страница
Списък на съкращенията	3
Преамбюл	3
Глава 1: Въведение в опростените варианти на разходите	4
1.1. Какво представляват опростените варианти на разходите и защо да ги използваме?	4
1.2. Кога е най-добре да се използват опростените варианти на разходите?	4
1.3. Използване на опростени варианти на разходите на две равнища на възстановяване	5
1.4. Незадължително и задължително използване на опростени варианти на разходите	7
Глава 2: Типове опростени варианти на разходите	8
2.1. Преглед на различните типове опростени варианти на разходите	8
2.2. Финансиране с единна ставка	9
2.2.1. Общи принципи	9
2.2.2. Единни ставки за определяне на непреки разходи (член 54 от POP)	12
2.2.3. Единна ставка за определяне на непреки разходи за персонал (член 55, параграф 1 от POP)	13
2.2.4. Единна ставка за определяне на всички други разходи по операцията, различни от преките разходи за персонал (член 56 от POP)	13
2.2.5. Единна ставка за пътни и квартирни разходи (член 41, параграф 5 от Регламента за Interreg)	15
2.2.6. Специфичен случай на единни ставки за техническа помощ (член 36, параграф 5 от POP)	15
2.2.7. Специфики на подкрепата от фондовете за воденото от общностите местно развитие	16
2.3. Единични разходи	16
2.3.1. Общи принципи	17
2.3.2. Разходи за персонал, изчислени при почасова ставка (член 55, параграфи 2 — 4 от POP)	19
2.4. Еднократни суми	22
2.4.1. Общи принципи	22
2.5. Комбинация от опростени варианти на разходите	24
Глава 3: Определяне на опростени варианти на разходите	26
3.1. Опростените варианти на разходите трябва да бъдат определени предварително	26

3.2.	Методики	27
3.2.1.	Справедлив, равноправен и проверим метод на изчисление	27
3.2.2.	Проектобюджет	30
3.2.3.	Използване на опростени варианти на разходите от политиките на Съюза	33
3.2.4.	Използване на опростени варианти на разходите от схеми за предоставяне на безвъзмездни средства, финансирани изцяло от държавите членки	33
3.2.5.	Използване на единни ставки и специални методи, определени във или въз основа на POP или правилата за отделните фондове	34
3.2.6.	Използване на опростени варианти на разходите от предходни програмни периоди	34
3.2.7.	Повторна употреба/пригодност на опростени варианти на разходите, създадени в рамките на същата държава членка или от други държави членки	35
3.3.	Процедурни стъпки към одобрение на опростен вариант на разходите в рамките на програмата („по-високо равнище“)	35
3.4.	Адаптиране на опростени варианти на разходите във времето (метод за корекция)	36
Глава 4:	Прилагане на опростени варианти на разходите	36
4.1.	Използвана валута за установяване на ОВР на „по-високо равнище“	36
4.2.	Прилагане във времето на приетите в рамките на програмата опростени варианти на разходите	37
4.3.	Начин на отчитане на опростените варианти на разходите в заявленията за плащане	37
4.4.	Използване на опростени варианти на разходите, определени в делегирани актове на Комисията	38
Глава 5:	Хоризонтални принципи	38
5.1.	Възлагане на обществени поръчки и използване на опростени варианти на разходите	38
5.2.	Съвместимост на опростените варианти на разходите с правилата за държавна помощ	38
5.3.	Специално за ЕФРР и ЕСФ+: кръстосано финансиране	41
5.4.	Изисквания, свързани със събирането, съхранението и публикуването на данни	42
5.5.	Опростени варианти на разходите и период на допустимост	43
Глава 6:	Проверки на управлението и одит	43
6.1.	Общ подход към проверките на управлението и одита	43
6.2.	Проверка на правилното установяване на методиката за опростения вариант на разходите	44
6.3.	Проверка от управляващия орган и одит на правилното прилагане на методиката по време на изпълнението	46
6.3.1.	Проверка на правилното прилагане на единните ставки	46
6.3.2.	Проверка на правилното прилагане на единичните разходи	47
6.3.3.	Проверка на правилното прилагане на еднократни суми	48
6.4.	Проверка за липса на двойно финансиране при използване на ОВР	48
6.5.	Проверка на спазването на правилата за държавна помощ в случай на използване на опростени варианти на разходите като форма на възстановяване	50
6.6.	Случаи на измами и сериозни недостатъци	51
6.7.	Потенциални грешки или нередности, свързани с използването на опростени варианти на разходите ..	51
Приложение 1:	Примери за опростени варианти на разходите	54
Приложение 2:	Как се попълва допълнение 1 към приложения V и VI към POP?	58
Приложение 3:	Пример за съвместимостта на ОВР с правилата за държавна помощ	66

Списък на съкращенията

ОО	Одитен орган
ФУМИ	Фонд „Убежище, миграция и интеграция“
ИУТВП	Инструмент за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика
ВОМР	Водено от общностите местно развитие
РОР	Регламент за общоприложимите разпоредби
ЕК	Европейска комисия
ЕСП	Европейска сметна палата
ЕФМДРА	Европейски фонд за морско дело, рибарство и аквакултури
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЕСФ+	Европейски социален фонд плюс
ФВС	Фонд „Вътрешна сигурност“
ФСР	Фонд за справедлив преход
МГД	Местна група за действие
УО	Управляващ орган
ДЧ	Държава членка
ОВР	Опростени варианти на разходите
МСП	Малки и средни предприятия

Преамбюл

С настоящия документ се дават технически указания относно разходите, декларирани въз основа на единични разходи, еднократни суми и финансиране с единна ставка (наричани по-долу „опростени варианти на разходите“ или „ОВР“), приложими за фондовете, обхванати от Регламент (ЕС) 2021/1060⁽¹⁾ (Регламента за общоприложимите разпоредби — наричан по-долу „РОР“), с цел да се споделят добрите практики с оглед насърчаване на използването им от държавите членки. Той обхваща възможностите, предлагани от правната рамка на РОР за програмния период 2021—2027 г., и взема предвид законодателните промени, въведени с Регламент (ЕС) 2021/1060 в сравнение с програмния период 2014—2020 г., по-специално възможността за възстановяване на финансовото участие на Съюза по дадена програма под формата на опростени варианти на разходите.

След влизането в сила на Регламент (ЕС) 2021/1060 указанията обхващат възстановяването на безвъзмездните средства, предоставени на бенефициерите от държавите членки, под формата на опростени варианти на разходите или комбинация от различни начини на възстановяване съгласно член 53, параграф 1, букви б), в), г) и д) от РОР, както и възстановяване на финансовото участие на Съюза по дадена програма под формата на опростени варианти на разходите или комбинация от различни форми съгласно член 51, букви в), г), д) и е) от РОР.

Указанията включват и допълнителни разяснения въз основа на въпроси, зададени от държавите членки и заинтересованите страни, които се отнасят или са от значение за програмния период 2021—2027 г.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159).

ГЛАВА 1: ВЪВЕДЕНИЕ В ОПРОСТЕНИТЕ ВАРИАНТИ НА РАЗХОДИТЕ

1.1. Какво представляват опростените варианти на разходите и защо да ги използваме?

Опростените варианти на разходите са суми или проценти, определени предварително, които представляват възможно най-доброто приближение до действителните (реалните) допустими разходи, направени на практика при изпълнението на дадена операция. Следователно те са алтернативен начин за възстановяване на допустимите разходи по дадена операция в сравнение с традиционния начин, при който се възстановяват разходи, реално направени от бенефициера и платени, които се обосновават с фактури и квитанции (член 53, параграф 1, буква а) от POP, наричани по-долу „действителни разходи“).

При опростените варианти на разходите повече не е необходимо да се проследява всяко евро от съфинансираните разходи по отделните разходооправдателни документи; използването на ОВР значително облекчава административните разходи и тежест за управляващите органи и за бенефициерите.

Използването на опростени варианти на разходите означава, че човешките ресурси и административните усилия при управлението на фондовете, обхванати от POP, могат да **се съсредоточат върху постигането на целите на политиката**, тъй като са необходими по-малко ресурси за събиране и проверяване на (финансови) документи.

Благодарение на опростяването на процеса на управление опростените варианти на разходите **улесняват достъпа до фондовете** и за **малките бенефициери**. Освен това бенефициерите спазват опростени и отнемащи по-малко време процеси през жизнения цикъл на проектите си — от кандидатстването за финансиране до възстановяването на техните разходи (например по-малко разходи и време, необходими за подготовка на заявлението за финансиране, по-малко необходими разходооправдателни документи, по-малък риск от предоставяне на неправилна или липсваща документация, по-бързо възстановяване на разходите).

Накрая, опростените варианти на разходите допринасят за по-ефективното и правилно използване на фондовете, обхванати от POP (**по-малък процент на грешки**). От много години Европейската сметна палата нееднократно препоръчва на Комисията да насърчава и разширява използването на опростени варианти на разходите, по-специално защото при тях има по-малка вероятност от грешки⁽²⁾. Тези мнения бяха повторени в информационно-аналитичния документ на Европейската сметна палата „Опростяване на изпълнението на политиката на сближаване след 2020 г.“, като беше отправена препоръка да се увеличи възможността за използване на ОВР, както и да се намалят административните разходи и тежест⁽³⁾.

1.2. Кога е най-добре да се използват опростените варианти на разходите?

Освен случаите, в които използването на опростените варианти на разходите е задължително (вж. глава 1.4 по-долу), използването на ОВР е силно препоръчително специално за операции, по отношение на които са изпълнени един или повече от следните критерии относно осъществимостта и относимостта:

- по отношение на операции, за които е трудно и/или обременяващо да бъдат проверени действителните разходи (множество разходооправдателни документи за малки суми с незначително или никакво индивидуално въздействие върху очакваните крайни продукти от операциите, сложни схеми за разпределение и т.н.);
- когато надеждни данни от минали периоди или статистически данни за финансовото и количественото изпълнение на подобни операции са лесно достъпни като основа за създаване на надеждни методи за изчисление;
- за операции, принадлежащи към стандартна рамка, като повтарящи се дейности със стабилни условия и стандартни форми на изпълнение;
- когато вече съществуват методи за ОВР за подобни видове операции по схема с национално финансиране или по политики на ЕС.

⁽²⁾ Вж. например Европейска сметна палата — „Опростяване на изпълнението на политиката на сближаване след 2020 г.“, информационно-аналитичен документ, май 2018 г.; Годишен доклад на ЕСП относно финансовата 2011 година, глава 6, точка 30; Годишен доклад на ЕСП относно финансовата 2012 година, глава 6, точка 42; Годишен доклад на ЕСП относно финансовата 2014 година, глава 6, точка 79; Годишен доклад на ЕСП относно финансовата 2018 година, глава 6, точка 24; Годишен доклад на ЕСП относно финансовата 2020 година, глава 5, точка 23; Годишен доклад на ЕСП относно финансовата 2021 година, глава 5, точка 23.

⁽³⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/BRP_Cohesion_simplification/Briefing_paper_Cohesion_simplification_BG.pdf.

За определянето на ОВР е необходимо да се инвестират време и ресурси. Това следва да се има предвид при разработването на нова методика. Ако тази инвестиция противоречи на целите за опростяване на ОВР, може да са по-подходящи алтернативни методи за възстановяване на разходи.

1.3. Използване на опростени варианти на разходите на две равнища на възстановяване

Съгласно правната рамка за програмния период 2021—2027 г. опростени варианти на разходите може да се използват на две равнища на възстановяване:

- възстановяване от Комисията на финансовото участие на Съюза в програмите на държавите членки („по-високо равнище“) и
- възстановяване на безвъзмездни средства, предоставени от държавите членки на бенефициерите („по-ниско равнище“).

Използване на овр на „по-високо равнище“

Финансовото участие на Съюза по дадена програма може да бъде възстановено под формата на опростени варианти на разходите в съответствие с член 51, букви в), г) и д) от РОР.

Опростените варианти на разходите трябва да бъдат установени с:

1. решението на Комисията за одобряване на програмата или на нейното изменение (член 94, параграф 3 от РОР), или
2. приет от Комисията делегиран акт (член 94, параграф 4 от РОР).

В първия случай държавите членки следва да представят предложение на Комисията в съответствие с допълнение 1 към приложения V и VI към РОР като част от представянето на програмата или като искане за нейното изменение. **От одитния орган на тази програма се изисква да предостави положителна предварителна оценка** (*) на метода на изчисление и сумите, както и на механизмите за осигуряване на проверката, качеството, събирането и съхранението на данни.

Използването на ОВР на „по-високо равнище“ не е автоматично свързано с използването на ОВР на „по-ниско равнище.“ Ако възстановяването на финансовото участие на Съюза се основава на ОВР, одобрени в програмата или в делегиран акт, възстановяването на разходите на бенефициера може да е под всякакви форми на подкрепа (член 94, параграф 3 от РОР).

За постигане на пълно опростяване обаче се препоръчва използването на „по-високо равнище“ ОВР да се използват и на „по-ниско равнище“, т.е. когато се възстановяват безвъзмездни средства на бенефициери.

Държавите членки не са задължени да използват ОВР на „по-високо равнище“. Финансовото участие на Съюза в програмата може да се основава на всякаква форма на възстановяване на подкрепа, предоставена на бенефициерите (член 51, буква б) от РОР).

Използване на овр на „по-ниско равнище“

Опростените варианти на разходите могат да се използват само за операции, финансирани чрез безвъзмездни средства (член 53, параграф 1 от РОР). ОВР не могат да се използват за финансови инструменти и за награди. ОВР, използвани за възстановяването на безвъзмездни средства, предоставени от държавите членки на бенефициери, не са включени в програмата чрез допълнение 1 към приложения V и VI към РОР и не подлежат на одобрение от Комисията.

За ОВР, използвани на „по-ниско равнище“, не е необходима **предварителна оценка от одитния орган**, но изготвянето ѝ е **силно препоръчително**.

Съгласно член 53 от РОР опростените варианти на разходите са форми на безвъзмездни средства. Разпоредбите относно безвъзмездните средства, включително разпоредбите относно опростените варианти на разходите, **не са приложими за подкрепата, предоставена под формата на безвъзмездни средства, комбинирани в рамките на единична операция по финансов инструмент**, съгласно член 58, параграф 5 от РОР; при комбинираната подкрепа се следват правилата относно финансовите инструменти. В случай обаче че безвъзмездни средства се комбинират с финансов инструмент **в рамките на две отделни операции**, за частта от подкрепата, която се предоставя под формата на безвъзмездни средства, може да се използват опростени варианти на разходите. Опростени варианти на разходите не могат да се използват, когато подкрепата за дадена операция е предоставена под формата на награда.

(*) Съгласно приложение V (или VI), допълнение 1, раздел В, точка 5 от РОР.

Основни сходства и разлики между овр, използвани на „По-високо равнище“, или само на „По-ниско равнище“

	ОВР, използвани на „по-високо равнище“	ОВР, използвани само на „по-ниско равнище“
Тип на използваните ОВР	Единични разходи, финансиране с единна ставка и еднократни суми	
Роля на Комисията при създаването на ОВР	ОВР се приемат от Комисията: 1) в решението за одобряване на програмата или на нейното изменение въз основа на предложение, представено от държавите членки в съответствие с образеца, посочен в допълнение 1 към приложения V и VI към РОР (член 94, параграф 3 от РОР), или 2) чрез делегиран акт (член 94, параграф 4 от РОР).	ОВР и методиката се определят от държавите членки без задължително участие на Комисията.
Роля на одитния орган при създаването на ОВР	Предварителната оценка на методиката от страна на одитния орган е задължителна за ОВР, създадени с решение на Комисията за одобряване на програмата или на нейното изменение (член 94, параграф 3 от РОР и приложение V (или приложение VI), допълнение 1, раздел Б, точка 5 от РОР)	Предварителната оценка на методиката от страна на одитния орган не е задължителна, но е силно препоръчителна.
Разрешена методика	Изчисляване, основано на справедлив, равноправен и проверим метод (например статистически данни и данни за минали периоди). Проектобюджет. Използване на съществуващи схеми на равнището на ЕС или на национално равнище за сходни по вид операции.	Изчисляване, основано на справедлив, равноправен и проверим метод (например статистически данни и данни за минали периоди). Проектобюджет (ако общият разход за операцията не надвишава 200 000 EUR). Използване на съществуващи схеми на равнището на ЕС или на национално равнище за сходни по вид операции. Използване на ставки и методики, установени с или въз основа на РОР или регламентите за отделните фондове.
Равнище на възстановяване	Държавата членка получава възстановяване от Комисията („по-високо равнище“) въз основа на ОВР, одобрени с решението на Комисията за одобряване на програмата или на нейното изменение, или посочени в делегирания акт.	Държавата членка възстановява средствата на бенефициера („по-ниско равнище“) под формата на ОВР и същите разходи се декларират пред Комисията.
Обхват на проверките на управлението и одита	Изпълнение на условията за възстановяване, посочени в допълнение 1 към приложения V и VI към РОР.	Използваната методика за създаване на ОВР ⁽¹⁾ и прилагането на методиката за ОВР.
Проверките на управлението и одита НЕ обхващат	Съответните действителни разходи (с изключение на действителните разходи, използвани като основа за изчислението на финансирането с единна ставка). Използваната методика за определяне на ОВР, приети или с решение на Комисията за одобряване на програмата или на нейното изменение, или с делегиран акт. Моля, вж. също глава 6.	Съответните действителни разходи (с изключение на действителните разходи, използвани като основа за изчислението на финансирането с единна ставка). Методът на изчисление, използван за определяне на „готови“ единни ставки (с изключение на член 54, първа алинея, буква в) от РОР). Моля, вж. също глава 6.

⁽¹⁾ За повече подробности вж. глава 6 от настоящия документ относно проверките на управлението и одита.

1.4. Незадължително и задължително използване на опростени варианти на разходите

Принципът: незадължително използване на опростени варианти на разходите

Използването на опростени варианти на разходите е незадължително за държавите членки на „по-високо равнище“ и „по-ниско равнище“, освен в случаите по член 53, параграф 2 от РОР, описани по-долу в настоящата глава. На „по-високо равнище“, след като Комисията приеме решение за одобряване на ОВР в програмата, финансовото участие (финансовият принос) на Съюза в държавата членка се възстановява под тази форма и не може да бъде поискано от държавата членка въз основа на член 51, буква б) от РОР, т.е. въз основа на изплатена на бенефициера подкрепа. На „по-ниското равнище“ управляващият орган или мониторинговият комитет, в случая на програмите по Interreg, решава дали да използва ОВР в поканата за представяне на предложения, като определя категориите разходи и/или вида на операциите, по отношение на които се прилагат тези ОВР. За да се осигури спазването на принципите за прозрачност и равно третиране на бенефициерите, обхващат на приложимите опростени варианти на разходите, т.е. категориите разходи или видовете операции, за които могат да се прилагат, следва да бъде посочен и публикуван (в поканата за представяне на предложения, програмните правила или националните правила).

Исключението: случаи, при които използването на опростени варианти на разходите е задължително

В съответствие с член 53, параграф 2, първа алинея от РОР, когато общите разходи за дадена операция **не надвишават 200 000 EUR** приносът, предоставен на бенефициера от ЕФРР, ЕСФ+, ФСП, ФУМИ, ФВС и ИУТВП, е под формата на единични разходи, еднократни суми или единни ставки, с изключение на операциите, подкрепата за които представлява държавна помощ. Когато се използва финансиране с единна ставка, **заедно с посочените по-долу изключения**. Целта на тази разпоредба е да се ограничи контролът върху действителните разходи, които няма да е икономически ефективен, като се има предвид ниската стойност на тези операции.

За **малки проекти, финансирани чрез фондовете за малки проекти в рамките на програмата по Interreg** (член 25, параграф 6 от Регламента за Interreg ⁽⁵⁾), приносът от ЕФРР трябва да е под формата на опростени варианти на разходите, когато **публичният принос за осъществяващия малкия проект краен получател не надвишава 100 000 EUR**, с изключение на операциите, подкрепата за които представлява държавна помощ.

Разходите, които трябва да се вземат предвид при прилагането на член 53, параграф 2 от РОР, са планираните при подписването на документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията ⁽⁶⁾. Действително направените разходи при изпълнението на операцията или на малкия проект не са от значение, тъй като те вече не са част от метода за изчисляване на разходите и възстановяване на разходите за операцията или за малкия проект.

Задължителното използване на опростени варианти на разходите се прилага **на равнището на подкрепата, предоставена от държавите членки на бенефициерите, което означава на равнището на операцията, която ще бъде съфинансирана, и на равнището на бенефициера, по смисъла на член 2 от РОР**. За малки проекти, финансирани в рамките на програмите по Interreg (вж. по-горе), задължителното използване на опростени варианти на разходите се прилага **на равнището на подкрепата, предоставена от бенефициера, управляващ фонда за малки проекти, на крайните получатели**.

Задължителното използване на ОВР се прилага и в случаите на безвъзмездни средства, предоставени от държавите членки на бенефициери по операции за техническа помощ, когато общите разходи за тези операции не надвишават 200 000 EUR. Поради това **няма изключение от задължителното използване на ОВР, предвидени за операции за техническа помощ** ⁽⁷⁾.

Изискването за задължително използване на ОВР не се прилага за ⁽⁸⁾:

— **Операции, които получават подкрепа, представляваща държавна помощ**. Помощта *de minimis* не представлява държавна помощ и поради това операциите, получаващи само помощ *de minimis*, попадат в обхвата на член 53, параграф 2 от РОР, т.е. задължителното използване на ОВР. В случай обаче на комбинация от държавна помощ и помощ *de minimis* в рамките на една и съща операция, задължителното използване на ОВР не се прилага.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2021/1059 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. относно специалните разпоредби за цел „Европейско териториално сътрудничество“ (Interreg), подкрепяна от Европейския фонд за регионално развитие и инструменти за външно финансиране (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 94).

⁽⁶⁾ За държавите членки извън еврозоната преобразуването в евро следва да се извърши въз основа на сумите, посочени в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа, като се използва месечният обменен курс на Комисията (InforEuro) за месеца, в рамките на който е подписан документът.

⁽⁷⁾ Използването на ОВР е задължително, когато финансовото участие на Съюза за техническа помощ в дадена държава членка се извършва съгласно член 36, параграф 4 от РОР.

⁽⁸⁾ ОВР могат обаче да бъдат използвани при тези операции, макар че това не е задължително. За използването на ОВР при операции, получаващи държавна помощ, които попадат в обхвата на ОРГО, вж. също глава 5.2.

- Управляващият орган може да допусне освобождаване от предвиденото в член 53, параграф 2, първа алинея от POP задължение за **някои операции в областта на научноизследователската и иновационна дейност**, при условие че мониторинговият комитет е дал предварително одобрение за такова освобождаване. В POP не се уточняват критериите за такова освобождаване. Поради това зависи от управляващия орган да предложи такова изключение и да гарантира, че то е одобрено от мониторинговия комитет.

Когато се прилага задължението за използване на опростени варианти на разходите, то се отнася до **всички категории разходи за дадена операция**, с две изключения въз основа на член 53, параграф 2 от POP:

- 1) Категориите разходи, за които се прилага единна ставка, могат да се изчисляват въз основа на действителните разходи. Например когато се използва единна ставка в размер до 15 % за непреки разходи, както е предвидено в член 54, първа алинея, буква б) от POP (с допустими преки разходи за персонал като основа, спрямо която се прилага единна ставка), допустимите преки разходи за персонал могат да бъдат деклариран на базата на действителните разходи (но преките разходи, различни от преките разходи за персонал, трябва да са включени в ОВР). При използване на единна ставка в размер до 7 % за непреки разходи, както е предвидено в член 54, първа алинея, буква а) от POP, допустимите преки разходи може да бъдат деклариран на базата на действителните разходи.
- 2) Надбавки и заплати, изплатени на участници, могат да бъдат възстановени въз основа на действително направените разходи.

Тези изключения за изчерпателни.

Възможни примери за гарантиране на спазването на изискванията за задължително използване на ОВР с помощта на ОВР, установени в POP

Използване на член 54, първа алинея, буква а) или в) от POP	Използване на член 54, първа алинея, буква б) от POP	Използване на член 56, параграфи 1 и 2 от POP
Непреки разходи = до 7 % от допустимите преки разходи (не се изисква метод на изчисление) или до 25 % от допустимите преки разходи (за подобна операция се изисква справедлив, равноправен и проверим метод за изчисление или единна ставка, установена съгласно член 67, параграф 5), буква а) от Регламент 1303/2013) Преки разходи = действителни разходи ⁽¹⁾	Непреки разходи = до 15 % от допустимите преки разходи за персонал (не се изисква метод на изчисление) Преки разходи за персонал = действителни разходи ⁽²⁾ Всички други преки разходи (ако е приложимо) = ОВР	Преки разходи за персонал = действителни разходи ⁽³⁾ Останали разходи (с изключение на заплатите и надбавките, изплащани на участници) = до 40 % от допустимите преки разходи за персонал (не се изисква метод на изчисление) Ако е приложимо, заплатите и надбавките, изплащани на участници, могат да бъдат изплатени въз основа на действителни разходи (= допълнителни допустими разходи)

⁽¹⁾ Преките разходи могат да бъдат възстановени и под формата на друг ВОР, например единична цена, изчислена въз основа на метод от член 53, параграф 3, букви а)–г) от POP. Относно комбинацията от различни ОВР, вж. глава 2.5.

⁽²⁾ Преките разходи за персонал също могат да бъдат възстановени под формата на друг ОВР.

⁽³⁾ Преките разходи за персонал също може да бъдат възстановени под формата на единични разходи или еднократна сума (но не под формата на единна ставка, вж. глава 2.5.).

ГЛАВА 2: ТИПОВЕ ОПРОСТЕНИ ВАРИАНТИ НА РАЗХОДИТЕ

2.1. Преглед на различните типове опростени варианти на разходите

В член 51 и член 53, параграф 1 от POP са включени три типа ОВР, които могат да бъдат определени, както следва:

- **ФИНАНСИРАНЕ С ЕДИННА СТАВКА:** Специфични категории допустими разходи, които предварително са ясно определени, се изчисляват чрез прилагането на предварително установен процент към една или няколко други **други** категории допустими разходи.
- **ЕДИНИЧНИ РАЗХОДИ:** Всички или част от допустимите разходи ще бъдат изчислени въз основа на количествено определени дейности, входящи ресурси, крайни продукти или резултати, умножени по предварително установени единични разходи.
- **ЕДНОКРАТНИ СУМИ:** Всички или част от допустимите разходи се изчисляват въз основа на предварително установени суми, които се изплащат при предварително изпълнение на определени дейности и/или получаване на крайни продукти.

Управляващият орган може да избере да използва един тип ОВР или да комбинира различни типове в рамките на една и съща операция, при условие че е изключено всяко възможно припокриване между разходите, които са включени в различни ОВР, с цел да се избегне двойно финансиране (вж. също глава 2.5 относно комбинацията от опростени варианти на разходите).

2.2. Финансиране с единна ставка

Единните ставки могат да се използват и на двете равнища на възстановяване, т.е. на по-високо равнище за възстановяването на финансовото участие на Съюза (член 51, буква д) от РОР) и на по-ниско равнище за безвъзмездни средства, предоставени от държавите членки на бенефициера (член 53, параграф 1, буква г) от РОР).

Съществуват различни видове единни ставки, по-специално:

- „Готовите“ единни ставки, т.е. тези, установени в специфичните регламенти за РОР и Фонда или, в зависимост от случая, делегиран акт, приет съгласно член 94, параграф 4 от РОР, и за които не се изисква от управляващите органи да установяват метод на изчисление за определяне на приложимата ставка;
- Единни ставки, за които управляващите органи са разработили методика (включително метод на изчисление).

2.2.1. Общи принципи

Определяне на категориите разходи

В системата на финансиране на ЕС с единни ставки има най-много три типа категории разходи:

- ТИП 1: категориите допустими разходи, въз основа на които трябва да се прилага единната ставка за изчисляване на допустимите суми (така наречените „базисни разходи“);
- ТИП 2: категориите допустими разходи, които ще бъдат обхванати от прилагането на единната ставка;
- ТИП 3: когато е приложимо, други категории допустими разходи (за тях не се прилага ставката и те не се покриват от прилагането на единната ставка).

Когато се използва система на финансиране с единна ставка, управляващият орган (или мониторинговият комитет за програмите по Interreg) трябва да определи категориите разходи, които попадат във всеки тип: всяка категория разходи трябва да бъде ясно включена в един — и само в един — от трите типа разходи. В някои случаи един тип може да бъде определен като противоположен на друг или другите типове (например в система, в която има само преки (тип 1) и непреки разходи (тип 2), непреките разходи могат да се определят като всички други допустими разходи, които не са преки разходи). При подбора на операциите управляващият орган (или мониторинговият комитет за програмите по Interreg) следва да провери, въз основа на необходимите за извършване на операцията дейности, посочени в заявлението за финансиране, дали обхванатите от единната ставка категории разходи са необходими за конкретната операция.

С РОР не се налагат никакви ограничения на категориите допустими разходи, които биха могли да се използват за финансиране с единна ставка. Като се има предвид обаче, че основната цел на използването на единни ставки е опростяването, единните ставки са най-подходящи за разходи, които са относително ниски и за които проверката е скъпа (например единна ставка за покриване на разходи за персонал или непреки разходи).

Възможно е да се използват различни единни ставки за различни категории разходи, приложени към една и съща основа ^(*). Например единна ставка от 13 % за преки разходи за персонал може да се използва за изчисление на непреки разходи. Същата основа (т.е. преки разходи за персонал) може да се използва и за изчисляване на пътни и квартирни разходи по операцията при единна ставка от 15 %.

^(*) Не всички единни ставки обаче могат да бъдат комбинирани. По-специално единната ставка по член 56, параграф 1 от РОР не може да се комбинира с единните ставки по член 54 или член 55, параграф 1 от РОР, вж. глава 2.2.4. За повече информация относно комбинацията от ОВР вж. глава 2.5.

Възможно е единната ставка да се изчисли въз основа на действителните разходи или на разходите, възстановени чрез използване на опростени варианти на разходите. (вж. глава 2.5)

За да се избегне двойно финансиране, при разработването на методиката за опростени варианти на разходите особено внимание трябва да се обърне на това базисните разходи да не включват категории разходи, които ще бъдат обхванати от единната ставка.

Специфични единни ставки за изчисляване на категориите разходи, предвидени в рор и регламентите за отделните фондове

В правната рамка са определени някои специфични единни ставки. Тези единни ставки могат да се използват за възстановяване на безвъзмездни средства, предоставени от държавите членки на бенефициерите (член 53, параграф 3, буква д) от РОР).

Използването на единни ставки, без да се изисква от управляващия орган да установи метод за изчисление, чрез който да се определи приложимата ставка („готови“ опростени варианти на разходите), е възможно единствено когато това е изрично посочено в РОР. Тези единни ставки се прилагат по отношение на някои категории разходи (т.е. базисни разходи) с цел изчисление на други категории разходи (обхванати от единната ставка). Управляващият орган може да използва всяка ставка в размер до размера на ставката, посочена в съответния член, и не е необходима обосновка за избирането на ставка, чийто размер е под размера на ставката, посочена в регламента, стига разходите, обхванати от ставката, да са приложими за конкретната операция. Няма изискване за извършване на изчисления, ако е избрана по-ниска ставка.

Въз основа на една от методиките, посочени в член 53, параграф 3 от РОР, управляващият орган може обаче да установи по-висок размер на ставката от този на ставките, посочени в членове 54—56 от РОР (с изключение на член 54, първа алинея, буква в) от РОР).

Когато се взема решение да се приложи единната ставка, трябва да се спазва принципът за равно третиране на бенефициерите. Поради това бенефициерите, които са подкрепяни от определена покана за представяне на предложения и тези, които се намират в сходно положение, не може да се третират по различен начин, без да е налице обосновка.

„Готовите“ единни ставки са:

Член	„Готовите“ единни ставки
Член 54, първа алинея, буква а) от РОР	До 7 % от допустимите преки разходи за възстановяване на непреки разходи
Член 54, първа алинея, буква б) от РОР	До 15 % от допустимите преки разходи за персонал за възстановяване на непреки разходи
Член 55, параграф 1 от РОР	До 20 % от [допустимите] преки разходи ⁽¹⁾ за възстановяване на преки разходи за персонал
Член 56, параграф 1 от РОР	До 40 % от допустимите преки разходи за персонал за възстановяване на останалите разходи по операцията ⁽²⁾ .
Член 39, параграф 3, буква в) от Регламента за Interreg	До 20 % от [допустимите] преки разходи за възстановяване на преки разходи за персонал
Член 41, параграф 5 от Регламента за Interreg	До 15 % от [допустимите] преки разходи за персонал за възстановяване на пътни и квартирни разходи
Член 22, параграф 1, буква б) от Регламента относно ЕСФ+	1 % от разходите, посочени в буква а) ⁽³⁾ за покриване на разходите, направени от закупуващия орган във връзка с превоза на храните и/или основното материално подпомагане до депата за съхранение или бенефициерите и разходите за съхранение
Член 22, параграф 1, буква в) от Регламента относно ЕСФ+	7 % от разходите, посочени в буква а), или 7 % от стойността на храните, пласирани в съответствие с член 16 от Регламент (ЕС) № 1308/2013 за покриване на административните и транспортните разходи и разходите за съхранение и приготвяне, поети от бенефициерите, разпределящи храните и/или основното материално подпомагане на най-нуждаещите се лица

Член	„Готовите“ единни ставки
Член 22, параграф 1, буква д) от Регламента относно ЕСФ+	7 % от разходите, посочени в буква а), за покриване на разходите за съпътстващи мерки, предприети от бенефициерите или от тяхно име и декларирани от бенефициерите, които доставят храните и/или основното материално подпомагане на най-нуждаещите се лица

- (¹) При условие, че преките разходи по операцията не включват обществени поръчки за строителство или поръчки за доставки или услуги, надвишаващи стойността на праговете, определени в член 4 от Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета или в член 15 от Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета. Освен това, що се отнася до ФУМИ, ФВС и ИУТВП, тази единна ставка се прилага само за преките разходи по операцията, които не са във връзка с обществени поръчки.
- (²) Заплатите и надбавките, изплащани на участниците, се считат за допълнителни допустими разходи, които не са включени в единната ставка.
- (³) Член 22, параграф 1, буква а) от Регламента относно ЕСФ+: разходите за закупуване на храни и/или основно материално подпомагане, включително разходи за превоз на храните и/или основното материално подпомагане до бенефициерите, които доставят храните и/или основното материално подпомагане на крайния получател.

Освен това в **член 54, първа алинея, буква в) от POP** се определя таван на единната ставка за непреките разходи, възлизащ на 25 % от допустимите преки разходи, при условие че се използва справедлив, равноправен и проверим метод за изчисление, определен от УО, съгласно член 53, параграф 3, буква а) от POP.

Използването на някой от тези варианти изисква управляващият орган (или мониторинговият комитет за програма по Interreg) да **определи категориите разходи, обхванати от единната ставка, и тези, по отношение на които се прилага единната ставка**, т.е. преките и непреките разходи и преките разходи за персонал. Държавата членка носи отговорност за определянето на различните категории разходи по последователен, недвусмислен и недискриминационен начин и гарантира избягването на двойното финансиране.

Определянето за категориите разходи следва да бъде ясно посочено в правилата на програмата или поканите за представяне на предложения.

Като общи насоки категориите разходи може да бъдат определени както следва:

- **Преки разходи** са разходите, **пряко свързани с изпълнението на операцията или проекта** когато пряката връзка с тази отделна операция или проект може да се докаже.
- **Непреки разходи са разходите, които са необходими за изпълнението на операцията** и които **не са или не могат да бъдат свързани пряко с изпълнението на въпросната операция** или които са свързани с изпълнението на операцията, но представляват спомагателни разходи, които не допринасят пряко за постигане на нейните показатели/резултати/цели. Такива разходи може да включват например административни/режийни разходи, за които е трудно да се определи точно каква сума се отнася за конкретна операция или проект (типични административни разходи/разходи за персонал, като например: разходи за управление, за набиране на персонал, за счетоводител или почистване и т.н.; разходи за телефон, вода или електроенергия и т.н.).
- **Разходите за персонал** се определят в националните правила и обикновено представляват разходи, произтичащи от споразумение между работодател и служител или от договори за предоставяне на услуги за външен персонал (ако въпросните разходи са ясно определени). Разходите за персонал обикновено включват общото възнаграждение, включително обезщетения в натура в съответствие с колективни договори, които се плащат на лица в замяна на техния труд, свързан с операцията. Те включват също така данъците и осигурителните вноски за сметка на служителите (например в случай на пенсия, първи и втори стъп, а трети стъп само ако е предвиден в колективен договор или трудов договор) и всякакви допустими доброволни вноски за сметка на служителите, както и задължителните и доброволните осигурителни вноски за сметка на работодателя. Разходите за персонал могат да бъдат **преки** или **непреки** въз основа на анализ на всеки отделен случай и на ролята на персонала при операцията.

Особености на определянето за разходи за персонал

За целите на прилагането на единните ставки по член 54, първа алинея, буква б) и член 56, параграф 1 от POP и член 41, параграф 5 от Регламента за Interreg (или всяка друга единна ставка, определена от управляващия орган въз основа на член 53, параграф 3 от POP, която да се прилага към преките разходи за персонал) общата стойност на възнаграждението, както е определено в националните правила, може да се смята за разходи за персонал, тъй като те представляват действителното възнаграждение за работата на това лице по операцията и затова трябва да се вземат предвид за определяне на други видове разходи по операцията (които се изчисляват чрез прилагане на единна ставка към преките разходи за персонал).

Това се отнася също и за случаи, при които заплатата се възстановява (частично) или се финансира от трети страни (например прекият персонал е нает със субсидия за наемане на персонал; единната ставка се прилага на база на общата стойност на възнаграждението дори и ако част от нея се изплаща от трета страна). Ако разходите за персонал за външен персонал са в резултат на договори за предоставяне на услуги, разходите за персонал трябва да бъдат ясно определени. Например ако бенефициер сключи договор за услугите с външен обучаващ за своите вътрешнофирмени обучения, във фактурата трябва да бъдат посочени различните типове разходи. Заплатата на обучаващия ще се разглежда като пряк разход за външен персонал. Ако разходите за персонал за обучаващия не са определени като отделна категория, различна от другите категории разходи, например за учебни материали, тогава те не могат да се използват като основа за единни ставки, например 40-процентовата единна ставка, предвидена в член 56, параграф 1 от РОР.

Определението за преки разходи за персонал не е свързано с това дали разходите за персонал са под формата на **разходи за принос в натура**. Поради това стойността на доброволния труд под формата на принос в натура може да бъде включена в базисния размер за изчисляване на единните ставки, при условие че се спазва член 67, параграф 1 от РОР.

Пътните разходи не се смятат за разходи за персонал, с изключение на разходите за пътуване до и от работното място, ако националните правила предвиждат, че те са част от брутните разходи за труд. **Надбавките и заплатите**, които се плащат на участниците в операции, подпомагани от ЕФРР, ЕСФ+, ФСП, ФУМИ, ИСС и ИУТВП, също не се смятат за разходи за персонал (вж. член 56, параграфи 1 и 2 от РОР). Например по операция, насочена към наемане на нови лица, заплатите на новонаетите работници не се считат за „разходи за персонал“ за целите на член 56 от РОР, тъй като тези лица не изпълняват никаква задача за изпълнение на операцията — те се считат за заплати, изплатени в полза на участниците. Поради това те не могат да бъдат изчислени, като се използва основата за единната ставка, определена в член 56, параграф 1 от РОР.

В контекста на член 56 от РОР значението на **надбавки** трябва да се разбира като финансова подкрепа, предоставяна на участници за възможни разходи, свързани с целта на дадена операция. Например надбавките за обучение в рамките на Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) се отнасят до финансова подкрепа, предоставяна на лица, участващи в програми за обучение. Тези надбавки са предназначени за покриване на различни разходи, свързани с обучението, като пътни разходи и дневни разходи. Целта е да се подобри достъпността на обучението.

2.2.2. Единни ставки за определяне на непреки разходи (член 54 от РОР)

В член 54, първа алинея от РОР се определя, че когато изпълнението на операцията води до непреки разходи, те могат да бъдат изчислени въз основа на една от единните ставки, определени в първа алинея, букви а) и б) от него. С член 54, първа алинея, буква а) от РОР се въвежда единна ставка в размер **до 7 % от допустимите преки разходи**, която да се използва за изчисляване на непреки разходи. В член 54, първа алинея, буква б) от РОР за изчисляването на непреките разходи е определена единна ставка в размер **до 15 % от преките разходи за персонал**. И двете единни ставки могат да се използват от управляващия орган директно, без каквато и да е обосновка на изчислението на ставката, ако тя е в рамките на определения в регламента таван.

В член 54 от РОР не се предоставя изчерпателен списък от методи за установяване на единни ставки за непреки разходи по дадена операция и на държавите членки се позволява да използват единна ставка за непреки разходи, установени въз основа на други методи, т.е. тези, посочени в член 53, параграф 3, букви б)–д) от РОР.

Единна ставка, обхващаща непреки разходи, установени въз основа на справедлив, равноправен и проверим метод, посочен в член 53, параграф 3, буква а) от РОР, **не може обаче на надхвърля 25 % от допустимите преки разходи**, определени в член 54, първа алинея, буква в) от РОР. Единните ставки, които не са установени на тази основа, а по-скоро по друг метод измежду посочените в член 53, параграф 3, букви б)–д) от РОР, не подлежат на таван.

2.2.3. Единна ставка за определяне на непреки разходи за персонал (член 55, параграф 1 от POP)

Член 55, параграф 1 от POP гласи, че преките разходи за персонал за операция могат да се изчисляват като единна ставка **в размер до 20 % от преките разходи, различни от разходите за персонал** по тази операция, без да се изисква от държавите членки да прави изчисления за определянето на приложимата ставка.

Когато обаче **преките разходи по тази операция включват обществени поръчки за строителство или поръчки за доставки или услуги**, които надхвърлят прага, определен в Директивата за обществените поръчки, предимно член 4 от Директива 2014/24/ЕС⁽¹⁰⁾ и член 15 от Директива 2014/25/ЕС⁽¹¹⁾, готовата единна ставка в член 55, параграф 1 от POP не може да се прилага и единната ставка за преките разходи за персонал ще трябва бъде определена въз основа на метода, предвиден в член 53, параграф 3, букви а)–д) от POP. В тази ситуация единната ставка в размер до 20 % не може да се прилага по дадената операция без да се извърши изчисление. Това се отнася за всички поръчки за строителство/доставки/услуги над праговете, попадащи в обхвата на посочените директиви, включително възлаганите от възложители, различни от възлагашите органи в случая на Директива 2014/25/ЕС. Когато се определя дали праговете в директивите са надвишени ще се взема предвид цялата стойност на обществената поръчка, независимо от обособените позиции, на които може да бъде разделена дадена поръчка⁽¹²⁾.

Що се отнася по-конкретно до **ФУМИ, ИУГВП и ФВС** всички разходи, предмет на обществени поръчки (т.е. разходите за подизпълнители/външни изпълнители), трябва да бъдат изключени от основата за изчисление на единната ставка, вж. член 55, параграф 1, втора алинея от POP.

По отношение на програмите по Interreg разходите за персонал могат да бъдат възстановени въз основа на единна ставка в размер до 20 % от допустимите преки разходи, без каквито и да е ограничения относно **това дали преките разходи включват или не обществени поръчки**, съгласно член 39, параграф 3, буква в) от Регламента за Interreg.

Преките разходи за персонал, определени въз основа на единна ставка, могат да формират основата за прилагане на единна ставка, посочена в член 54, първа алинея, буква б) от POP (единна ставка в размер до 15 % от допустимите преки разходи за персонал за изчисляване на непреките разходи). Преките разходи за персонал, изчислени въз основа на тази единна ставка, не могат обаче да се използват като база за единната ставка по член 56, параграф 1 от POP (единна ставка в размер до 40 % от допустимите преки разходи за персонал за изчисляване на останалите допустими разходи по операцията), вж. член 56, параграф 3 от POP.

2.2.4. Единна ставка за определяне на всички други разходи по операцията, различни от преките разходи за персонал (член 56 от POP)

Член 56 параграф 1 от POP дава възможност преките разходи за персонал да се използват за изчисляване на всички други останали допустими разходи по операцията въз основа на единна ставка в размер до **40 % от допустимите преки разходи за персонал**. Операциите, използващи тази единна ставка, могат да включват само следното:

- преки разходи за персонал — базисни разходи за единната ставка;
- и единна ставка до 40 %, покриваща останалите разходи по операцията;
- и заплатите и надбавките, изплащани на участниците.

Що се отнася до ЕФРР, ЕСФ+, ФСП, ФУМИ, ФВС и ИУГВП, заплатите и надбавките, изплащани на участниците, се изключват от разходите, обхванати от тази единната ставка [Следователно те може да бъдат възстановени, като се използва различна форма, посочена в член 53, параграф 1 от POP.] По отношение на определянето за надбавки и заплати вж. глава 2.2.1.

Използването на тази единна ставка е подходящо при операции, при които преките разходи за персонал представляват значителен дял от бюджета. Поради това най-подходящи за използването на единната ставка, определена в член 56, параграф 1 от POP, са трудоемки проекти, проекти за научноизследователска и развойна дейност, малки (машабни) проекти с много разходи с ниска стойност и голям обем, различни от разходите за персонал, малки проекти за иновации, проекти в областта на образованието и професионалното обучение и проекти за гъвкави дейности.

⁽¹⁰⁾ Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65).

⁽¹¹⁾ Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243).

⁽¹²⁾ Член 4 от Директива 2014/24/ЕС се отнася до „обществени поръчки, чиято стойност без данък върху добавената стойност (ДДС) е по-голяма или равна на посочените в нея специфични прагове“. Същата разпоредба се определя в член 15 от Директива 2014/25/ЕС.

Управляващият орган може да прилага тази единна ставка за видове операции, при които ясно се разграничават следните категории разходи: преки разходи за персонал, други преки разходи и непреки разходи. Единната ставка, определена в член 56, параграф 1 от POP, следва да обхваща други преки и непреки разходи, а не само непреки разходи.

Ако операцията включва само непреки разходи и преки разходи за персонал, управляващият орган не трябва да използва единната ставка, определена в член 56, параграф 1 от POP, но може да използва единната ставка, определена в член 54, буква б) от POP.

Единната ставка в член 56, параграф 1 от POP не може да се комбинира с единна ставка за непреки разходи (напр. вариантите в член 54 от POP), тъй като една и съща категория разходи (т.е. непреките разходи) ще бъде обхваната два пъти.

Тази единна ставка в размер до 40 % не може да се използва по дадена операция, когато общите преки разходи за персонал по тази операция се изчисляват въз основа на единна ставка (например единната ставка по член 55, параграф 1 от POP в съответствие с член 56, параграф 3 от POP). Тази единна ставка обаче може да се прилага спрямо преките разходи за персонал, които сами по себе си са разработени като ОВР, стига този ОВР да не е единна ставка (вж. глава 2.5).

Пример 1

Даден управляващ орган желае да обхване всички останали допустими разходи за дадена операция чрез прилагане на единна ставка към допустимите преки разходи за персонал по операцията в размер на 150 000 EUR. Съгласно член 56, параграф 1 от POP управляващият орган решава да приложи ставка от 35 %. Това означава, че общите допустими разходи за операцията ще бъдат $150\,000\text{ EUR} + (150\,000\text{ EUR} \times 0,35) = 202\,500\text{ EUR}$.

Пример 2

Очакваните разходи за обучение са:

Общо преки разходи	52 000 EUR		Общо непреки разходи	5 000 EUR
Преки разходи за персонал	30 000 EUR		Непреки разходи за персонал	4 000 EUR
Разходи за зала	3 000 EUR		Електроенергия, телефон	1 000 EUR
Пътни разходи	4 000 EUR			
Храна	1 000 EUR		Общо допустими разходи	57 000 EUR
Информация/публичност	4 000 EUR			
Надбавки, плащани на обучаващите се от публичната служба по заетостта	10 000 EUR			

По този проект управляващият орган може да реши да приложи член 56, параграф 1 от POP и да определи единната ставка за възстановяване на останалите разходи по операцията на 40 %. В този случай максималното разпределение по документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията, би било следното:

Преки разходи за персонал: 30 000 EUR

Други разходи: $30\,000 \times 40\% = 12\,000\text{ EUR}$

Тъй като надбавките, плащани на обучаващите се от публичната служба по заетостта, могат да бъдат декларирани в допълнение към преките разходи за персонал и единната ставка, общите допустими разходи ще бъдат:

Общо допустими разходи:

$30\,000$ (преки разходи за персонал) + $12\,000$ (други разходи) + $10\,000$ (надбавки, плащани на обучаващите се от публичната служба по заетостта) = $52\,000\text{ EUR}$

По време на изпълнението на операции, използващи единната ставка по член 56, параграф 1 от POP, е важно преките разходи за персонал да се планират внимателно от самото начало и да се наблюдават отблизо и непрекъснато разходите в тази категория разходи. Поради естеството на единната ставка в размер на 40 %, всяко недостатъчно възстановяване на преки разходи за персонал автоматично ще означава по-малко пари, възстановени за други разходи.

Пример

В първоначалния бюджет на операцията се разпределят 350 000 EUR за категорията преки разходи за персонал и 140 000 EUR (40 % x 350 000 EUR) за категорията останали разходи. По време на изпълнението на програмата са докладвани само 230 000 EUR от преките разходи за персонал. Това означава, че за останалите разходи се възстановяват само 92 000 EUR (40 % x 230 000 EUR).

2.2.5. Единна ставка за пътни и квартирни разходи (член 41, параграф 5 от Регламента за Interreg)

В член 41, параграф 5 от Регламента за Interreg е предвидена единна ставка за пътни и квартирни разходи по дадена операция в размер **до 15 % от преките разходи за персонал**, без държавите членки да трябва да извършват изчисления за определяне на приложимата ставка. Тази единна ставка трябва да се използва директно в операциите по Interreg.

2.2.6. Специфичен случай на единни ставки за техническа помощ (член 36, параграф 5 от POP)

Съгласно член 36, параграф 3 от POP финансовото участие на Съюза в техническата помощ се осъществява като възстановяване на подкрепата, предоставена на бенефициерите в съответствие с приложимите правила на POP (член 51, буква б) от POP), или като единна ставка (член 51, буква д) от POP) (използването на единна ставка е задължително в определени случаи — вж. по-долу в настоящата глава).

Обхват

Изборът за използване на финансиране с единна ставка е по преценка на държавите членки. В съответствие с член 36, параграф 3, втора алинея, изборът се прилага за всички програми в съответната държава членка за целия програмен период и не може да бъде променян впоследствие. Държавите членки следва да уведомят Комисията за своя избор относно формата на финансово участие на Съюза в техническата помощ в споразумението за партньорство в съответствие с приложение II от POP.

В съответствие с член 36, параграф 3, трета алинея от POP, за програми, получаващи подкрепа от ФУМИ, ФВС и ИУВП, и за програмите по Interreg, финансовото участие на Съюза в техническата помощ се осъществява единствено под формата на единна ставка.

Единните ставки за финансовото участие на Съюза в техническата помощ са определени в член 36, параграф 5 от POP за всеки фонд и в член 27 от Регламента за Interreg за програмите по Interreg.

Държавата членка е отговорна за начина, по който тя използва плащанията с единна ставка за техническа помощ; няма да се извършват проверки на основните разходи за сумите, възстановени въз основа на единната ставка на равнището на ЕС.

Заявления за плащане

Когато държава членка или програма по Interreg използва финансирането с единна ставка за техническа помощ, съответният процент на единната ставка за съответния фонд, предвиден в член 36, параграф 5, буква б) от POP и в член 27, параграф 3 от Регламента за Interreg, ще се прилага автоматично към общата сума на допустимите разходи или общата сума на публичните разходи, според случая, включени във всяко заявление за плащане, подадено до Комисията. Размерът на техническата помощ с единна ставка в колона Г (колона В за ФУМИ, ИУВП и ФВС) в таблица „Разходи, разбити по приоритет“ на приложение XXIII от POP трябва да се изчислява автоматично в SFC2021 въз основа на данните, предоставени в заявлението за плащане.

Размерът на техническата помощ с единна ставка не трябва да се отчита в допълнение 2 към приложение XXIII към POP, а за програмите по линия на ФУМИ, ИУВП и ФСП не трябва да се отчита в допълнение 3 към приложение XXIII към POP, т.е. за конкретни цели, по отношение на които не са изпълнени отключващите условия.

2.2.7. Специфики на подкрепата от фондовете за воденото от общностите местно развитие

Съгласно член 34, параграф 1, буква в) от РОР, подкрепата от фондовете за воденото от общностите местно развитие (ВОМР) обхваща разходите за управлението, мониторинга и оценката на стратегията и нейното популяризиране, включително улесняването на обмена между заинтересованите страни. Съгласно член 34, параграф 2, втора алинея от РОР, тези разходи подлежат на таван в размер на 25 % от общия публичен принос за стратегията.

Посоченият по-долу пример показва нагледно как е възможно да се възстановят тези разходи въз основа на единна ставка, прилагана спрямо други разходи за изпълнение:

Пример

Въз основа на натрупания опит управляващият орган е оценил обичайния дял на текущите разходи и разходите за популяризиране на дадена местна група за действие (МГД), като ги е сравнил с разходите, които се правят за осъществяването на местни операции по стратегията за ВОМР и за подготовката и осъществяването на дейностите за сътрудничество на МГД. Макар че подкрепата от фондовете, обхванати от РОР, за текущи разходи и разходи за популяризиране не може да превишава тавана от 25 % от общия размер на публичните разходи в рамките на стратегията за ВОМР съгласно член 34, параграф 2 от Регламента за ОПР, опитът показва, че всъщност този процент в повечето случаи е по-нисък.

Управляващият орган определя (въз основа на справедлив, равнопоставен и проверим метод съгласно член 53, параграф 1, буква г) и член 53, параграф 3, буква а) от РОР) единна ставка в размер на 17 % от разходите, направени за осъществяване на операциите по стратегията за ВОМР и за подготовка и осъществяване на дейностите за сътрудничество на МГД, като се обхващат следните разходи:

- текущи разходи (разходи, свързани с управлението, мониторинга и оценката на стратегията, вж. член 34, параграф 1, буква в) от РОР);
- разходи, свързани с популяризирането на стратегията за ВОМР (с цел да се улесни обменът за предоставяне на информация между заинтересованите страни, да се популяризира стратегията и да се съдейства на потенциалните бенефициери с оглед разработването на операции и подготовката на предложения, вж. член 34, параграф 1, буква в) от РОР).

Поради това, ако бюджетът, който е разпределен на МГД за осъществяването на операциите по стратегията за ВОМР и за подготовката и осъществяването на дейностите за сътрудничество на МГД, е в размер на 1,5 милиона евро (тип 1), максималният бюджет за текущи разходи и разходи за популяризиране ще е $1,5 \text{ милиона евро} \times 17\% = 255\,000 \text{ EUR}$ (тип 2). Следователно общото разпределение от бюджета за МГД е 1,755 милиона евро.

През фазата на осъществяването това означава, че когато бенефициер отправи искане за възстановяване на разходи, направени по даден проект, МГД също може да отправи искане за 17 % от въпросната сума за покриването на нейните текущи разходи и разходи за популяризиране.

Например ако направените разходи по даден проект са равни на 1 000 EUR (тип 1), МГД може да декларира пред управляващия орган $1\,000 \text{ EUR} \times 17\% = 170 \text{ EUR}$ (тип 2) за своите текущи разходи и разходи за популяризиране.

Не е необходимо МГД да предоставя разходооправдателни документи за своите текущи разходи и разходи за популяризиране, декларирани въз основа на единната ставка, но тези 17 % трябва да са определени на база на проверима методика.

Забележка: не е задължително методиката, използвана за определяне на единната ставка, да води до прилагането на ставка в размер на 25 %. Каквато и методика да се използва за определянето на единната ставка обаче, трябва да се спазват разпоредбите за определянето на таван за максимални текущи разходи и популяризиране, предвидени в член 34, параграф 2, втора алинея от РОР.

2.3. Единични разходи

Единичните разходи могат да се използват и на двете равнища на възстановяване, т.е. на „по-високо равнище“ за възстановяването на финансовото участие на Съюза (член 51, буква в) от РОР) и на по-ниското равнище за безвъзмездни средства, предоставени от държавите членки на бенефициера (член 53, параграф 1, буква б) от РОР).

2.3.1. Общи принципи

В случая с единичните разходи всички или част от допустимите разходи по дадена операция се изчисляват въз основа на количествено определени дейности, входящи ресурси, крайни продукти или резултати, умножени по предварително определени единични разходи. Тази възможност може да се използва за всякакви типове операции, проекти или части от проекти, когато е възможно да бъдат определени количествата, свързани с дадената дейност, и свързаните единични разходи. **Единичните разходи обикновено се прилагат за количества, които се определят лесно.**

Единичните разходи могат да бъдат:

- основани на процес, т.е. свързани с входящи ресурси (например, почасови единични разходи за обучаващ) или с крайни продукти (например почасови единични разходи за обучаващ се);
- основани на резултати или крайни резултати (например единични разходи за лице, получаващо сертификат за обучение).

Целта на използването на ОВР в дадена операция е да се опростят процесите за всички участващи заинтересовани страни. Следователно управляващите органи следва да определят входящите ресурси, крайните продукти, резултатите или крайните резултати, които осигуряват опростяване и са лесни за записване, проследяване и др. Управляващите органи следва също така да обърнат особено внимание на одитната следа, когато избират между единични разходи въз основа на процеса и въз основа на крайния резултат.

Пример 1 (ЕСФ+)

а) Въз основа на процес: възможно е допустимите разходи за 1 000 часа обучение за напреднали в областта на ИТ, осигурено за 20 обучаващи се, да бъдат изчислени въз основа на разходите за един час обучение x броя на обучаващите се. Разходите на час са определени предварително от управляващия орган, използващ справедлив, равноправен и проверим метод, и са представени в документа, в който са определени условията за подкрепа за операцията.

Ако се допусне например, че управляващият орган заложи разходи за обучение в размер на 7 EUR на час обучение на обучаващ се, максималният размер на безвъзмездните средства, разпределени за проекта, би бил ограничен до $1\,000 \text{ часа} \times 20 \text{ обучаващи се} \times 7 \text{ EUR на час на обучаващ се} = 140\,000 \text{ EUR}$.

Окончателните допустими разходи се определят в края на операцията на базата на реалния брой часове за всеки обучаващ се (който може да включва някои извинени отсъствия) в съответствие с действителното участие на обучаващите се и проведените курсове. Все пак ще е необходимо да се водят точни присъствени листове на обучаващите се. Ако в крайна сметка се окаже, че само 18 души са участвали в обучението, като 6 от тях са присъствали на 900 часа, 5 от тях — на 950 часа, 5 от тях — на 980 часа, а останалите 2 — на 1 000 часа, броят на общите часове x по обучаващите се ще бъде равен на:

$$900 \times 6 + 950 \times 5 + 980 \times 5 + 1\,000 \times 2 = 17\,050 \text{ общо часа обучение.}$$

Допустимите разходи ще бъдат: $17\,050 \text{ часа обучение} \times 7 \text{ EUR} = 119\,350 \text{ EUR}$.

б) Въз основа на резултати: обучението за напреднали в областта на ИТ от 1 000 часа се състои от 5 модула по 200 часа всеки. За определянето на общите разходи за това ИТ обучение за 25 участници е използван справедлив, равноправен и проверим метод в съответствие с член 53, параграф 3, буква а) от РОР. Общите разходи — 140 000 EUR, след това се разпределят на успешно завършилите участници. Като се вземе предвид процент незавършили успешно обучението участници в миналото в размер на 20 % (т.е. 5 участници), единичните разходи на участник и успешно завършен модул ще бъдат $140\,000 \text{ EUR} / 20 \text{ участници} / 5 \text{ модула} = 1\,400 \text{ EUR}$ (единични разходи на участник и успешно завършен модул).

Одитната следа ще трябва да включва документ, доказващ допустимостта на участника, и за всеки отговарящ на условията участник — сертификат за успешно завършване на модул или пълен курс. Не се изискват справки за отработените часове.

Пример 2 (ЕФРР, въз основа на крайния резултат)

Бенефициерът — регионална камара, организира консултантска услуга за МСП от региона. Тази услуга се предоставя от консултанти от регионалната камара. На база на старите отчети на „консултантския“ отдел на камарата един ден за предоставяне на консултации се оценява на 350 EUR на ден. Помощта ще се изчислява въз основа на следната формула: броят на дните \times 350 EUR. Все пак ще трябва да се водят точни справки за отработените часове, в които подробно да бъдат описани консултантската дейност и присъствието на консултанти.

Пример 3 (ЕСФ+, въз основа на резултата)

Програма за помощ при търсене на работа с продължителност от 6 месеца („операцията“) може да се финансира на база на единичните разходи (например 2 000 EUR на човек) за всеки от 20-те участника в операцията, който си намери работа и я запази през предварително определен период, например шест месеца. Установени са единични разходи от 2 000 EUR на успешно завършил участник, като се вземат предвид разходите за всички участници. Следователно сумата покрива и разходите за неуспешно завършилите участници.

Изчисляване на максималните безвъзмездни средства, които могат да бъдат отпуснати за операцията: 20 души x 2 000 EUR при назначаване = 40 000 EUR.

Окончателните допустими разходи се изчисляват на базата на реалния краен продукт от операцията: ако само 17 души си намерят работа на пазара на труда и запазят работата си за предвидения период, окончателните допустими разходи, въз основа на които на бенефициера ще бъдат платени безвъзмездните средства, биха били 17 x 2 000 EUR = 34 000 EUR.

Одитната следа трябва да включва документи, доказващи, че участникът си е намерил работа на пазара на труда и е запазил работата си за предвидения период.

Пример 4 (ЕФМДР въз основа на процес)

Цените на ден за използване на плавателни съдове се изчисляват въз основа на данни за минали периоди (усреднени данни за минали години). Броят на дните, определени за проекта, се доказва след това с корабните дневници.

Пример 5 (ФУМИ): Финансиране на различни проекти, които са част от една и съща операция — използват се два различни единични разхода

Управляващият орган предоставя безвъзмездна помощ в размер на 1 600 000 EUR на публична агенция, занимаваща се с лица, търсещи убежище, във връзка с операция, обхващаща два вида дейности: 1) помощ при първоначално приемане на граждани на трети държави след пристигането им в държава членка (максимален размер от 1 000 000 EUR), 2) езикови обучения за лица, търсещи убежище (максимален размер от 600 000 EUR).

По отношение на първоначалната подкрепа за приемане управляващият орган определи (въз основа на данни за минали периоди) единична цена от 50 EUR на ден и човек, за да покрие разходите за един ден помощ, предоставена на гражданин на трета държава по време на периода на приемане в приемащата държава. Категориите разходи, включени в размера на единичните разходи, покриват всички елементи на приемането (като настаняване, предоставяне на храна и нехранителни продукти, медицински преглед, устен превод, настойничество за непридружени непълнолетни лица, информация и консултиране). Максималният размер на безвъзмездните средства е ограничен до 1 ден x 50 EUR x 20 000 граждани на трети държави = 1 000 000 EUR.

Задължителните елементи на одитната следа за тези единични разходи се състоят от списък, с подпис и дата, на подпомогнати граждани на трети държави и продължителност на техния престой (в дни), заедно с тяхната официална (ако е налична) и/или уникална идентификация (всеки документ, който потвърждава самоличността на лицето) и доказателство за предоставената подкрепа (например списък, с подпис и дата, на предоставените хранителни и нехранителни продукти, присъствен лист, с подпис и дата, от консултация, бележка, с подпис и дата, издадена от упълномощен медицински специалист).

Допустимите разходи се изчисляват въз основа на действителните дни на първоначалната подкрепа за приемане и броя на подкрепените граждани на трети държави. Това означава, че ако например е получена подкрепа от 1 000 граждани на трети държави, 500 от които я получават за 20 дни и 500 за 10 дни, общият брой дни/лица ще бъде равен на: $500 \times 20 + 500 \times 10 = 15\,000$ подкрепа на ден/лице. Допустимите разходи ще бъдат $= 15\,000 \times 50 \text{ EUR} = 750\,000 \text{ EUR}$.

За езиковото обучение управляващият орган е определил (въз основа на данни за минали периоди) единични разходи в размер на 10 EUR на час и човек с цел да се покрият разходите за един час урок (продължителността на урока е 60 минути) за един/едно обучаващ се/търсещо убежище лице, за да посещава езиков курс до 60 часа в групи с подходяща численост (до 15 обучаващи се в група). Категориите разходи, включени в размера на единичните разходи, покриват всички разходи за езиковото обучение (като разходи за персонал, разходи за наем на помещения за обучение, материали за обучение). Максималният размер на безвъзмездните средства, разпределени за проекта, е ограничен до $60 \text{ часа} \times 1\,000 \text{ обучаващи се} \times 10 \text{ EUR на час/обучаващ се} = 600\,000 \text{ EUR}$.

Одитната следва в подкрепа на разходите трябва да включва доказателство/документ(и), с които се следи действителното присъствие (брой часове) на обучаващите се и продължителността на курса, документи, потвърждаващи самоличността на обучаващите се/търсещите убежище лица и документи, с които се регламентира графика и съдържанието на езиковия курс, размера на групата (най-много 15 човека) и стандартната продължителност на урока (60 минути).

Допустимите разходи се изчисляват въз основа на действителния брой часове обучение, предоставени на всяко/всеки търсещо убежище лице/обучаващ се. Това означава, че ако например в обучението са участвали само 900 търсещи убежище лица/обучаващи се — 750 от които за 60 часа, 50 за 55 часа, 100 за 50 часа — общият брой часове \times обучаващите се ще бъде равен на: $750 \times 60 + 50 \times 55 + 100 \times 50 = 52\,750$ общо часа обучение \times обучаващи се. Допустимите разходи ще бъдат $= 52\,750 \times 10 \text{ EUR} = 527\,500 \text{ EUR}$.

Като се има предвид, че два(е) различни проекта/дейности са отделна част от една операция и обхващат различни разходи по операцията, няма риск от двойно финансиране, тъй като разходите по всеки проект/дейност са ясно разграничени.

2.3.2. Разходи за персонал, изчислени при почасова ставка (член 55, параграфи 2 — 4 от POP)

В член 55, параграф 2 от POP са предвидени два специфични метода за изчисление на разходите за персонал ⁽¹³⁾. И двата варианта могат да се използват за изчисляване на почасова ставка за определяне на преките разходи за персонал.

Двата метода са следните:

- изчисляване на почасовата ставка чрез разделяне на годишните брутни разходи за труд на 1 720 — член 55, параграф 2, буква а) от POP;
- изчисляване на почасовата ставка чрез разделяне на месечните брутни разходи за труд на средното месечно работно време — член 55, параграф 2, буква б) от POP.

Управляващият орган решава относно метода, който да се използва. Въведеният в член 55, параграф 2, буква б) от POP вариант може да бъде използван и в случай че са налични данните за годишните брутни разходи за труд. Изчисляването на преките разходи за персонал, се отнася до осъществяването на операция. Под „осъществяване на операция“ трябва да се разбират всички етапи на операцията.

Пример

Разходите за персонал често са основен елемент в някои видове проекти, които са насочени към МСП в областта на НИРД и иновациите. МСП приветстват прилагането на единичните разходи като вариант на опростяване. В този случай единичните разходи за дейности се изразяват като почасова ставка, която се прилага за действително отработените часове от персонала. Почасовата ставка се определя предварително в документа, в който са уредени условията за подкрепа за операцията. В него максималният размер на финансовата помощ се посочва като допустим максимален брой отработени часове, умножен по единичния разход (изчислените разходи за участващия персонал).

С цел да се покрият действителните разходи чрез възможно най-прецизна приблизителна оценка и за да се вземат предвид различията между регионите и отраслите, разходите за една стандартна единица се определят като почасова ставка на разходите за персонал по следната формула (въз основа на член 55, параграф 2, буква а) от POP):

Почасова ставка на разходите за персонал = последните документирани брутни годишни разходи (вж. глава 2.2.1 за подробна информация относно вида разходи, които могат да бъдат включвани), разделени на 1 720 часа.

Например: Почасова ставка = $60\,000 \text{ EUR} / 1\,720 \text{ часа} = 34,88 \text{ EUR}$ на час.

Финансовата помощ, която се предоставя за операцията, се изчислява като почасовата ставка, умножена по реалния и проверен брой заработени часове. Това налага МСП да съхраняват всички разходооправдателни документи за заработените от персонала часове (например справки за отработените часове, получени от ИТ система) по проекта, а управляващият орган трябва да съхранява всички документи, с които се обосновава почасовата ставка на разходите за персонал. По принцип намаляването на проверените заработени часове води до намаляване на окончателния размер, който следва да бъде платен.

⁽¹³⁾ Преките разходи за персонал могат също така да се установят с различна методика, определена в POP, например могат да се установят единичните разходи със знаменател, различен от 1 720 часа, въз основа на член 53, параграф 1, буква б) и един от определените методи в член 53, параграф 3 от POP.

Алтернативен пример: Същият както по-горе, но почасовите разходи за персонал се изчисляват, както следва:

Почасова ставка на разходите за персонал = последните документирани брутни годишни разходи (вж. глава 2.2.1 за подробна информация относно вида разходи, които могат да бъдат включвани), разделени на средния брой законоустановени работни часове (като се вземе предвид годишният отпуск).

Например: почасова ставка = 60 000 EUR/1 980 часа – 190 часа годишен отпуск) = 60 000/1 790 = 33,52 EUR на час

Изчисляване на почасовата ставка чрез разделяне на последните документирани годишните брутни разходи за труд на 1 720 часа — член 55, параграф 2, буква а) от POP

Първият вариант на член 55, параграф 2, буква а) от POP е да се определят преките разходи за персонал чрез изчисляване на почасова ставка, както следва:

$$\begin{array}{l} \text{Почасова ставка на} \\ \text{разходите за персонал} \\ = \end{array} \frac{\text{последните документирани годишни брутни разходи за труд}}{1\,720}$$

Знаменателят, т.е. използваните 1 720 часа, представляват стандартно годишно „работно време“, което може да се използва направо, без да е необходимо държавата членка да извършва каквито и да било изчисления. Това число се основава на средните седмични работни часове на държавите членки, умножени по 52 седмици, от които се приспада годишният отпуск и средногодишният брой на официалните празници. То представлява един еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) и може да се използва за всички ситуации, в които служителят работи на пълно работно време. Това важи и ако, в съответствие с националното законодателство или приложимия колективен договор, ЕПРВ съответства на по-малко от 40 часа на седмица.

За лица, работещи на непълно работно време, трябва да се използва съответна пропорционална продължителност от 1 720 часа. Например, за изчисляване на почасовата ставка за лице, което работи само 50 % (т.е. 0,5 еквивалента на пълно работно време (ЕПРВ) за бенефициера), знаменателят ще бъде 860 часа (1 720 x (50/100) = 860). Справка за това следва да бъде работното време, посочено в трудовия договор или решението за назначаване.

Необходимо е обаче числителят да бъде обоснован. Регламентът за ОПР посочва използването на „последните документирани годишни брутни разходи за труд“. **Годишните разходи за труд не са определени** обаче в POP. В съответствие с член 63, параграф 1 от POP в правилата за допустимост трябва да се определи какво се включва в годишните брутни разходи за трудови възнаграждения, като се вземат предвид обичайните практики за осчетоводяване (вж. глава 3.2.1). Например в приложимите правила може да се определя, че разходите за пътуване до работното място са част от брутните разходи за труд.

В регламента се посочва за изчисляване на почасовата ставка да се използват „последните“ документирани годишни брутни разходи за труд. Това означава, че трябва да се използват най-новите налични данни. Затова методът на изчисление, основан на данни за минали периоди на бенефициера, обикновено не е подходящ. В съответствие с термина „последните“ в член 55, параграф 2 от POP, държавите членки следва да гарантират, че използваните данни са най-актуални, поради което са индикативни или действителни преки разходи за персонал.

Годишните брутни разходи за труд **не трябва да са свързани с календарна или финансова година** (например това може да бъде дата, отнасяща се до периода от октомври 2022 г. до септември 2023 г.). Важното е, че брутните разходи за труд обхващат пълн 12-месечен период. Това може да бъде 12-месечният период, предхождащ края на отчетния период (на операцията или програмата), 12 месеца преди документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията или 12 месеца от предходната календарна година. В съответствие с член 55, параграф 4 от POP, когато няма данни за пълн 12-месечен период, те:

- могат да бъдат изведени от наличните документирани брутни разходи за труд (например управляващият орган може да вземе данните, отнасящи се до даден служител, за когото има данни за 4 месеца, и да ги екстраполира за изчисляване на годишните брутни разходи за заетост, вземайки предвид, когато е уместно, аспекти като нормативно установените плащания за празници или така наречената 13-а заплата).
- могат да бъдат получени от акта за наемане на работа (т.е. трудов договор или трудов договор или решение за назначаване).

Годишните брутни разходи за труд могат да се основават на действителните разходи за труд на това лице. Когато лицето не е работило през целия месец (например началото на договора не е в началото на месеца и поради това наличните данни не обхващат целия месец), може да се вземат екстраполирани стойности, за да се използва подходящо приближение (аналог) на действителните разходи за 12-месечен период.

Годишните брутни разходи за труд могат също така да се базират на средните разходи за труд на по-голяма съвкупност от служители — например такива с еднаква степен или други подобни измерители, които са съпоставими с равнището на разходите за труд.

Последните документирани годишни брутни разходи за труд трябва да бъдат документирани: това може да бъде направено посредством сметки, отчети за платежни ведомости, позоваване на публично достъпни споразумения или документи и др. Разходооправдателните документи трябва да подлежат на одит.

В специфични ситуации размерът на почасовата ставка може да бъде определен след началото на проекта. Може да бъде определен например, когато даден служител се е включил в проекта (подписване на трудов договор или промяна на позицията на даден служител) или когато бенефициерът докладва разходите им на управляващия орган. В последния случай обаче, в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията, трябва да се уточнява и приложимата методика.

Изчисляване на почасовата ставка чрез разделяне на месечните брутни разходи за труд на средното месечно работно време — член 55, параграф 2, буква б) от POP.

При изчисляване на почасова ставка за определяне на преките разходи за персонал въз основа на член 55, параграф 2, буква б) от POP държавата(ите) членка(и) е(са) отговорна(и) за установяването на средното месечно работно време в съответствие с приложимите национални правила, посочени в акта за наемане на работа.

Определяне на допустимите разходи за персонал с използване на изчислената почасова ставка

Броят на отработените часове трябва да се определи в съответствие с правилата за допустимост на съответната програма. В съответствие с член 55, параграф 3 от POP, общият брой декларираните часове на човек за дадена година или месец не може да надхвърля броя на часовете, използвани за изчисляване на почасовата ставка.

Това означава, че когато в знаменателя са записани 1 720 часа, декларираните часове не могат да превишават 1 720, като последните максималния брой часове, които могат да бъдат декларираните за работа по операция за период от 12 месеца. Ако като знаменател се използва пропорционална част от 1 720, се прилага същият принцип (например за персонал с трудов договор на половин работен ден в знаменателя ще се запишат 50 % — 860 часа; така 860 часа са максималният брой часове, които могат да бъдат декларираните за въпросния персонал на година). За служители, на които са възложени няколко операции, горната граница се прилага съответно пропорционално за всяка операция и не може да надвишава максималния брой часове, който може да бъде деклариран за конкретния персонал за период от 12 месеца.

В случая с член 55, параграф 2, буква б) от POP не е задължително часовете, декларираните като средно месечно работно време на съответното лице, да бъдат броят на действително отработените часове; трябва да се вземе предвид средното месечно работно време, както е посочено в акта за наемане на работа, в съответствие с приложимите национални правила. Часовете, декларираните за изчисляване на допустимите разходи за персонал, не могат обаче да надвишават броя часове на месец, използвани за изчисляване на тази почасова ставка, както е предвидено в член 55, параграф 3 от POP.

В случай, че почасовата ставка се изчислява въз основа на член 55, параграф 2, буква а) от POP, за изчисляване и деклариране на допустимите разходи за персонал следва да се използват само действително отработените часове, тъй като в стандартния знаменател 1 720 вече се приспада годишния отпуск и официалните празници. Отпуск по болест може да се декларира като разход за персонал, ако съответните разходи са поети от бенефициера (т.е. те са направени от бенефициера). Ако разходите се покриват от трета страна (например продължителен отпуск по болест, за който разходите се покриват от системата за социална сигурност) или в случай на неплатен отпуск или отсъствия (например неоправдани отсъствия), **за които бенефициерът няма направени разходи, съответните неотработени часове/дни не трябва да се вземат предвид за определяне на допустимите разходи за персонал, които могат да бъдат декларираните.** Така е, защото в тези случаи няма разходи, направени от бенефициера. В случай обаче, че има разходи за персонал, направени за допълнителен персонал, който да замести лицето, което е в отпуск по болест (или друг вид отпуск), тези разходи за персонал са допустими (тоест съответните отработени часове се броят при изчисляването на вече допустимите разходи за персонал).

Когато се използва член 55, параграф 2, буква а) или б) от РОР, полученият размер на почасовата ставка следва да се смята за единичен разход. Този единичен разход може да се използва за възстановяване на разходи за персонал и може също да се използва за изчисляване на преки разходи за персонал като базисни разходи за прилагането на единни ставки (например чрез прилагане на 15-процентната единна ставка съгласно член 54, първа алинея, буква б) от РОР или за изчисляване на всички други останали допустими разходи чрез прилагане на 40-процентната единна ставка съгласно член 56, параграф 1 от РОР). В случай на проект, който се осъществява в продължение на няколко години, управляващият орган може да реши да **актуализира почасовата ставка на преките разходи за персонал**, когато бъдат получени нови данни, или да използва една и съща ставка за целия период на изпълнение. Ако периодът на изпълнение е особено дълъг, би било добра практика да се определят в методиката междинни стъпки за това кога и как може да се преразглежда почасовата ставка на разходите за персонал (метод за корекция).

Служители, работещи на непълно работно време по операцията с фиксирани часове работа на месец — член 55, параграф 5 от РОР

Когато служителите работят по дадена задача на непълно работно време, но с фиксиран процент часове работа на месец, в член 55, параграф 5 от РОР се предвижда да няма задължение за създаване на отделна система за отчитане на работното време. Работодателят обаче е задължен да издава документи, в който се посочва **фиксирания процент** отработени часове по операцията на месец, и този процент може да се използва за изчисляване на допустимите преки разходи за персонал. Този процент може също да бъде фиксиран в трудовия договор. Например ако дадено лице работи 60 % от времето си по даден проект, допустимите преки разходи за персонал за това лице могат да се изчислят, като се умножат брунтните разходи за труд (въз основа или на действителните разходи, или на изчислените единични разходи) по 60 %.

Пример

За различните групи служителите по проектите може да се установят различни единични разходи, например единични разходи за ръководителя на проекта, за служителите с ключови функции и за административния персонал. Разликите трябва да бъдат свързани с обективни съображения, за да се гарантира, че единичните разходи представляват надеждно приближение на действителните разходи.

За всяка група персонал могат да се определят условия по отношение на равнището на образование или трудовия стаж. Например магистърска степен за една група (група 1), бакалавърска степен за втора група (група 2) и подходяща професионална квалификация за трета група (група 3). В този случай възстановяването на единични разходи за конкретна група ще трябва да зависи от изпълнението на условията, свързано с тази група (например, за да се възстановят единичните разходи за група 1, одитната следа трябва да включва магистърска степен).

2.4. Еднократни суми

Еднократните суми могат да се използват и на двете равнища на възстановяване, т.е. на „по-високо равнище“ за възстановяването на финансовото участие на Съюза (член 51, буква г) от РОР) и на по-ниското равнище за безвъзмездни средства, предоставени от държавите членки на бенефициера (член 53, параграф 1, буква в) от РОР).

2.4.1. Общи принципи

В случая с еднократните суми всички допустими разходи или част от допустимите разходи по дадена операция или проект се изчисляват въз основа на предварително установен и надлежно обоснован размер, който се възстановява, ако бъдат изпълнени предварително определени дейности и/или крайни продукти.

Еднократните суми могат да бъдат подходящи в случай, че единичните разходи не са подходящо решение, тъй като липсват лесно разпознаваеми количества, например за производството на инструментариум, организирането на открито обществено събитие, семинар и др.

В някои случаи управляващите органи може да бъдат разубедени да използват еднократна сума поради факта, че крайният резултат обикновено се смята за постигнат или не, което води до ситуация с две алтернативи — да бъде платено или не в зависимост от пълното изпълнение. **Това може да се ограничи, като се включат междинни плащания, обвързани с постигането на определени предварително зададени междинни цели.**

Пример 1: ЕФРР

С цел популяризиране на местни продукти група от малки предприятия желае да организира съвместно участие в търговски панаир.

Управляващият орган решава да използва еднократна сума за изчисляване на публичната подкрепа. За тази цел групата от предприятия е приканена да предложи проектобюджет за разходите, свързани с наема, оформлението и обслужването на шанда. Въз основа на този проектобюджет е установена еднократна сума в размер на 20 000 EUR. Плащането към бенефициера ще бъде извършено въз основа на доказателство за участие в панаира. Оценката на проектобюджета и съответните разходооправдателни документи за изчисляване или обосновка на разходите за всички категории на проектобюджета следва да се съхраняват за одити.

Пример 2: ЕСФ+

Една НПО, която се занимава с услуги за грижи за децата, има нужда от подкрепа, за да започне нова дейност. Тя включва в предложението си еднократна сума, като представя подробен проектобюджет за започване на дейността и за упражняването ѝ в продължение на една година. След първоначалната година дейността ще може да се осъществява чрез самостоятелно финансиране. Например с еднократната сума ще бъдат покрити разходите, свързани с едногодишната заплата на един служител, отговарящ за гледането на децата, амортизациите на ново оборудване, разходите за рекламирането на тази нова дейност и непреките разходи, свързани с нейното управление и отчитане, разходите за вода, електроенергия, отопление, наем и т.н.).

Управляващият орган, въз основа на подробен проектобюджет, предоставя еднократна сума в размер на 47 500 EUR за покриване на всички тези разходи. В края на операцията тази сума ще бъде изплатена на НПО въз основа на крайния продукт; ако е полагана грижа за повече от 10 (условен брой) деца. Следователно няма да е необходимо да се обосновават действителните разходи, които са направени във връзка с тази дейност.

Това обаче означава, че ако са гледани само 9 деца, допустимите разходи биха били равни на нула и еднократната сума не би била платена. За да се ограничи това, в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията, може да бъде посочена междинна цел, така че ако бъдат гледани 5 деца, ще бъде изплатена половината от цялата сума (23 750 EUR).

Пример 3: ЕСФ+

Една НПО се опитва да организира местен семинар и да изработи инструментариум във връзка със социално-икономическото състояние на ромската общност в даден регион на държава членка. Документът, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа, включва подробен проектобюджет и целите, които трябва да бъдат постигнати с безвъзмездните средства: 1) организиране на семинара; и 2) изработването на инструментариум за привличането на вниманието на работодателите в региона към специфичните проблеми на ромите.

Поради естеството на операцията (операция с разходи, които не подлежат на лесна количествена оценка посредством единични разходи) управляващият орган решава да използва договореност с еднократна сума.

За целите на изчисляването на размера на еднократната сума управляващият орган изисква подробен проектобюджет за всяка от операциите: след преговори по подробния проектобюджет еднократната сума е определена на: 45 000 EUR, разделена на два проекта, по които се изискват 25 000 EUR за семинара и 20 000 EUR за инструментариума.

Ако се спазват разпоредбите на документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията (организиране на семинар, изработване на инструментариум), допустимите разходи ще бъдат в размер на 45 000 EUR. Разходооправдателни документи ще се изискват като доказателство, че семинарът е организиран и окончателно е изработен пълен инструментариум.

Ако бъде осъществен само един от проектите (например семинара), безвъзмездните средства ще бъдат намалени до съответната част (25 000 EUR), в зависимост от договореното в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията.

Пример 4: ЕФМДРА

Подкрепа за изготвянето и изпълнението на производствени и маркетингови планове (ПМП) на организации на производители (ОП).

Еднократната сума (платима, когато годишният доклад относно изпълнението на плана бъде одобрен) се основава на данни за минали периоди (предишни отчети на ОП за отработени часове и други разходи). Изготвянето и изпълнението на ПМП се разделя на различни дейности, за да се получат средните разходи, които след това се умножават по приложимия интензитет на помощта.

2.5. Комбинация от опростени варианти на разходите

В член 53, параграф 1 от POP на управляващите органи се предлага възможността да избират между пет варианта за управление на безвъзмездни средства съгласно POP. В съответствие с член 53, параграф 1, буква д) от POP първите четири варианта (с изключение на финансиране, което не е свързано с разходи) могат да бъдат комбинирани при една и съща операция. Тази възможност обаче подлежи на следните условия, с цел да се **предотврати всякакво двойно финансиране на същата категория разходи**:

- 1) всеки от вариантите трябва да обхваща различни категории допустими разходи; или
- 2) те трябва да се използват за различни проекти в рамките на една и съща операция; или
- 3) те трябва да се използват за последователни фази на дадена операция.

Опростените варианти на разходите могат да бъдат използвани в същата операция, заедно с разходите, декларирани като действителни разходи или разходите, възстановени въз основа на друг ОВР.

Освен това сума, изчислена като единна ставка, може да се използва като основа за друга единна ставка: единна ставка до 15 % за възстановяване на непреките разходи може да се прилага към преките разходи за персонал, изчислени като единна ставка до 20 % от преките разходи (различни от преките разходи за персонал).

Пример 1: Финансиране на различни проекти, които са част от една и съща операция (ЕСФ+)

Пример за операция, по която е включен проект за обучение на млади безработни лица, последван от семинар за потенциални работодатели от региона:

свързаните с обучението разходи могат да бъдат платени въз основа на единичните разходи (например 1 000 EUR на ден за обучение). Семинарът може да бъде платен на базата на еднократни суми.

Като се има предвид, че два различни проекта са част от една операция, няма риск от двойно финансиране, тъй като разходите по всеки проект са ясно разграничени.

Пример 2: Последователни етапи на дадена операция (ЕСФ+)

Пример за вече започнала операция, управлявана на база на действителни разходи, която обаче управляващият орган желае да продължи да управлява въз основа на опростени варианти на разходите. Два етапа на операцията трябва да бъдат ясно определени. Възможно е първият етап да бъде изчислен въз основа на действителните разходи до определена дата. Вторият етап за бъдещи разходи може да бъде изчислен въз основа на единичен разход, при условие че единичният разход не обхваща никакви подпомогнати преди това разходи.

Ако бъде приложена такава възможност, тя трябва да важи за всички бенефициери, които се намират в същото положение (прозрачност и равно третиране). Това би могло да създаде известна административна тежест поради нуждата от изменение на документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията, ако подобно развитие не е очаквано. Органите на държавата членка трябва ясно да съставят подробно описание на операцията за всеки етап. Операцията следва да бъде разделена най-малко на два отделни етапа, които да бъдат финансово определени, и в идеалния случай физически период или период за развитие, отговарящи на съответните етапи. Това следва да бъде направено с цел да се гарантира прозрачно изпълнение и мониторинг и да се улесни контролът.

Пример 3: Различни категории допустими разходи (ЕСФ+)

Пример за обучение, в което са комбинирани:

- единични разходи за заплати на обучаващите, например 450 EUR/ден;
- действителни разходи: наем за зала = 800 EUR/месец съгласно договор за наем за период от 12 месеца
- единна ставка за непреките разходи, например 10 % от преките разходи.

В края на обучението, ако са обосновани 200 дни ангажиране на обучаващите, безвъзмездните средства ще бъдат платени на следната база:

Преки разходи (тип 1 ⁽¹⁴⁾):

заплати на обучаващите: 200 дни x 450 EUR = 90 000 EUR

зала за провеждане на обучението: 12 месеца x 800 EUR = 9 600 EUR

междинна сума на преките разходи: 99 600 EUR

Непреки разходи (тип 2): 10 % от преките разходи = 10 % x 99 600 EUR = 9 960 EUR

Допустими разходи: (90 000 EUR + 9 600 EUR) + 9 960 EUR = 109 560 EUR

В този случай става въпрос за различни категории разходи: заплати на обучаващите, разходи за наем на зала, непреки разходи. С цел обаче да се направи проверка за липса на двойно финансиране, органите трябва да гарантират, че единичните разходи не са свързани с каквито и да било разходи, отнасящи се до наема на залата или до непреките разходи (заплати на административния персонал или на счетоводителя например). Аналогично същото важи за определяне на непреките разходи, които не следва да са свързани с разходите, обхванати от единичните разходи или действителните разходи за наем на зала.

Ако съществува риск от припокриване или не е възможно да се докаже, че няма припокривания, управляващият орган ще трябва да избере по-подходящия вариант, за да се избегне всяко двойно финансиране (или риск от такова).

Примери за комбинации от овр, които **Не са позволени** в POP

Член 56 и член 55, параграф 1 от POP	Членове 54 и 56 от POP
Единна ставка в размер до 40 % от допустимите преки разходи за персонал, използвани за покриване на останалите разходи по дадена операция (член 56 от POP), не може да се прилага за разходи за персонал, изчислени въз основа на единна ставка в размер до 20 % от преките разходи, различни от преки разходи за персонал (член 55, параграф 1 от POP) Основание: не е възможно поради член 56, параграф 3 от POP, тъй като една и съща категория разходи (т.е. разходи за персонал) не може да бъде основа за изчисляване на единна ставка за всички останали разходи по дадена операция и в същото време да се изчислява като единна ставка на базата на част от разходите, които са включени в останалите разходи по операция (т.е. преки разходи).	Единна ставка в размер до 7 % от допустимите преки разходи/ до 15 % от допустимите преки разходи за персонал/до 25 % от допустимите преки разходи (член 54 от POP) за изчисляване на непреките разходи (член 54 от POP) не може да се комбинира с единна ставка в размер до 40 % от допустимите преки разходи за персонал, използвани за покриване на останалите разходи по дадена операция (член 56 от POP) Основание: една и съща категория разходи (т.е. непреките разходи) ще бъдат обхванати два пъти.

Примери за комбинации от ОВР

В таблицата по-долу е представен преглед на комбинациите от ОВР, които като общо правило са възможни/невъзможни. Тази ситуация обаче трябва да се анализира за всеки отделен случай.

Управляващите органи трябва ясно да определят съответните категории разходи (преки/непреки) и да гарантират, че няма двойно финансиране на обхванатите разходи.

(ДА — да, възможно е, НЕ — не, не е възможно)

Комбинации	До 20 % разходи за персонал	До 7 % непреки разходи	До 15 % непреки разходи	До 15 % пътни разходи	Разходи за персонал на час (*)	До 40 % от всички други разходи
До 20 % разходи за персонал		ДА	ДА	ДА	НЕ	НЕ

⁽¹⁴⁾ За обяснение относно различните типове разходи, вж. глава 2.2.1.

Комбинации	До 20 % разходи за персонал	До 7 % непреки разходи	До 15 % непреки разходи	До 15 % пътни разходи	Разходи за персонал на час (*)	До 40 % от всички други разходи
До 7 % непреки разходи	ДА		НЕ	ДА	ДА	НЕ
До 15 % непреки разходи	ДА	НЕ		ДА	ДА	НЕ
До 15 % пътни разходи	ДА	ДА	ДА		ДА	НЕ
Разходи за персонал на час (*)	НЕ	ДА	ДА	ДА		ДА
До 40 % от всички други разходи	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	ДА	

(*) Член 55, параграф 2 от POP, т.е. метод с 1 720 часа или почасова ставка, получена чрез разделяне на последните документирани месечни брутни разходи за труд на средното месечно работно време за операцията.

ГЛАВА 3: ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ОПРОСТЕНИ ВАРИАНТИ НА РАЗХОДИТЕ

3.1. Опростените варианти на разходите трябва да бъдат определени предварително

За възстановяване на финансовото участие на Съюза ОВР могат да се използват само след одобрението им с решение на Комисията, с което се одобрява програмата или нейното изменение, или след приемането им в делегиран акт на Комисията в съответствие с член 94, параграф 1 от POP.

ОВР, използвани за възстановяване на безвъзмездни средства, предоставени от държавите членки на бенефициера, също трябва да бъдат определени *ex ante* (т.е. предварително). В съответствие с член 73, параграф 3 от POP и член 22, параграф 6 от Регламента за Interreg за програмите по Interreg, управляващият орган трябва да гарантира, че на бенефициера или водещия партньор за операция по Interreg е предоставен документ, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за всяка операция. От съществено значение в този документ е, че бенефициерите трябва да бъдат осведомени относно точните изисквания за доказване на декларираните разходи и специфичните крайни продукти или резултати, които следва да бъдат постигнати.

В съответствие с член 73, параграф 3 от POP и член 22, параграф 6 от Регламента за Interreg за програмите по Interreg, методът, който ще се прилага за определяне на разходите по операцията, и условията за плащане трябва да бъдат включени **най-късно в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията**. Съответните методи и условия могат да бъдат включени в правилата за програмата или поканите за представяне на предложения.

За да се гарантира спазването на принципа на прозрачност и равно третиране, **използването на опростени варианти на разходите за възстановяване на разходите следва да бъде посочено в поканите за представяне на предложения, отправени към потенциалните бенефициери. Когато не е отправена покана за представяне на предложения, използването на опростени варианти на разходите следва да бъде посочено в правилата за програмата или в националните правила, обхващащи съответните операции.**

Освен това прилагането с обратна сила по операции, които вече са избрани и се изпълняват въз основа на действителни разходи, трябва да се избягва, тъй като не може да се осигури равно третиране на бенефициерите. Опростените варианти на разходите могат да се използват за операции, избрани след началото на тяхното изпълнение. Подкрепата обаче следва да отговаря на член 63, параграф 6 от POP, в който се предвижда, че не следва да се избират за подкрепа от фондовете операции, когато са били физически завършени или изцяло изпълнени преди подаването на заявлението за финансиране по програмата. В такива операции могат да се използват опростени варианти на разходите, които обхващат и допустимите разходи, направени от бенефициерите преди избирането на операциите, като в някои случаи използването им е задължително (вж. глава 1.4). За използването на опростените варианти на разходите е без значение дали разходите са били направени от бенефициерите преди отправянето на поканата за представяне на предложения, стига действията, представляващи основание за възстановяване, да са извършени в рамките на периода на допустимост (член 63, параграф 2 от POP) и този разход да не е бил част от разходите, декларирани преди това пред Комисията.

След като веднъж бъдат определени единичните разходи, единната ставка или сумата (в случая с еднократни суми), те не следва да бъдат променяни по време на или след осъществяването на операцията, за да се компенсира увеличението на разходите или непълното усвояване на наличния бюджет. Ако периодът на изпълнение е особено дълъг, добра практика би била да се определи предварително метод за корекция, в който да се уточни кога и как може да се преразглеждат единичните разходи, единната ставка или сумата (за методите за корекция вж. глава 3.4 от настоящите указания)⁽¹⁵⁾. Всяка промяна на единични разходи, единна ставка или сума без метод за корекция се смята за нов опростен вариант на разходите. В изключителни случаи за многогодишни операции е възможно сметките да се приключат и плащанията въз основа на действителните разходи за съответните дейности по операцията да се извършват след реализирането на първа част от операцията, след което да се въведе вариант на финансиране с единна ставка, единични разходи или еднократни суми за оставащата част/период от операцията. В такива случаи периодът, за който се декларират действителните разходи, трябва да бъде ясно разграничен от периода, за който разходите се декларират въз основа на опростени варианти на разходите, за да се избегне двукратното деклариране на разходи по проекта.

3.2. Методики

Методиките за установяване на ОВР са определени в член 53, параграф 3 и в член 94, параграф 2 от POP. Като цяло тези методики са еднакви за създаване на ОВР на по-ниско и на по-високо равнище (с някои изключения, които са специално посочени в настоящата глава).

3.2.1. Справедлив, равноправен и проверим метод на изчисление

Сумите, ставките и единичните разходи може да бъдат установени въз основа на справедлив, равноправен и проверим метод на изчисление съгласно член 53, параграф 3, буква а) и член 94, параграф 2, втора алинея, буква а) от POP.

Общи принципи

Методът трябва да е справедлив („коректен“):

Изчислението трябва да бъде основателно, т.е. да се базира на реалността, да не е прекомерно или крайно. Например ако в миналото са предлагани дадени единични разходи със стойности между 1 EUR и 2 EUR, Комисията няма да приеме за логично, ако ѝ бъде представена таблица със 7 EUR. От тази гледна точка методът, който се използва за определяне на единичните разходи, единната ставка или еднократната сума, е от изключително важно значение. Управляващият орган (или мониторинговият комитет за програмите по Interreg) трябва да бъде в състояние да обясни и обоснове своите решения. При справедливия метод на изчисление може да се обосноват разликите в ставките/сумите, като се вземат предвид специфичните условия или нужди. Например изпълнението на даден проект може да е по-скъпо в отдалечен регион, отколкото в централен регион вследствие на по-високите транспортни разходи.

Методът трябва да е равноправен („справедлив“):

Основната идея, залегнала в термина „равноправен“, е да не бъдат поставени някои бенефициери или операции в по-благоприятно положение спрямо други. Равното третиране на подобни бенефициери и/или подобни операции трябва да се гарантира при изчисляването на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки. Евентуални разлики в сумите или ставките трябва да се основават на обективни обосновки, т.е. на обективни характеристики на бенефициерите или операциите.

Методът трябва да е проверим:

Определянето на единните ставки, единичните разходи или еднократните суми следва да се основава на документни доказателства, които могат да бъдат проверени⁽¹⁶⁾. Управляващият орган трябва да бъде в състояние да представи базата, на която е бил определен опростеният вариант на разходите. Това е от изключително значение, за да се гарантира спазването на принципа за разумно финансово управление.

Органът, който определя метода на опростения вариант на разходите, трябва да документира най-малко:

— описанието на метода на изчисление, в това число основните етапи на изчислението;

⁽¹⁵⁾ За подкрепа, която не е предоставена чрез покана за представяне на предложения, това трябва да бъде посочено в общия документ, установяващ методиката за подкрепата.

⁽¹⁶⁾ Независимо кога е определена методиката съгласно член 53, параграф 3, буква а) или член 94, параграф 2, буква а) от POP, шом се използва, тя трябва да подлежи на одит.

- източниците на данните, които са използвани за анализа и изчислението, включително оценка на относимостта на данните към предвидените операции и оценка на качеството им;
- самото изчисление за определяне на съответната стойност на опростения вариант на разходите.

Източници на данните

При определянето на опростени варианти на разходите използваните данни трябва да бъдат подходящи за разглеждания ОВР. Следва да бъдат предоставени и документирани източниците на данните, които са използвани за изчислението, включително оценка на относимостта на данните към предвидените операции и оценка на качеството на тези данни.

Няма предварително определен минимален набор от данни, необходим за изчисляване на опростените варианти на разходите. Това зависи от характеристиките на популацията. Ако данните са много разпръснати, броят им трябва да бъде голям. От друга страна, ако данните са еднородни и представителни за популацията, наборът от данни трябва да е по-малък.

Данните могат да бъдат взети от различни източници. Надеждността на използваните данни ще зависи от използваните източници на данни. Например данните от националните статистически служби и Евростат се считат за надеждни. За някои източници на данни може да са необходими по-подробни проверки, за да се потвърди тяхната надеждност. В някои случаи може да се използва професионалната преценка на одитния орган, за да се реши дали трябва да се извършат допълнителни проверки на основата на извадка (като се вземе предвид всяка налична информация за одитния орган относно вида на данните, начина на събиране, вътрешните процедури на органите за одобряване на предоставената информация и др.). За установяване на ОВР на по-ниско равнище обаче предварителната оценка на методиката от страна на одитния орган не е задължителна (а е препоръчителна).

Когато данните, постъпващи от надеждни източници (например публикувани доклади и официални интернет бази данни), не се използват пряко като такива (т.е. автоматично генерирани от базата данни на източника), а се събират в единна форма, добра практика е да се направи сравнение (на основата на извадка) дали съставените числа са в съответствие с официалните доклади. Тъй като обаче това не винаги е лесно осъществимо практически, в случай че методиката се оценява *ex-ante*, одитният орган може да използва професионалната си преценка, за да реши дали трябва да се извърши допълнителна проверка на основата на извадката, като се взема предвид всяка налична за одитния орган информация относно вида на данните, начина на събиране, вътрешните процедури на даден орган, събиращ предоставената информация, и др.).

Използването на „Статистически“, проверени данни за минали периоди или обичайни разходи, практики за осчетоводяване

При установяване на своите ОВР управляващите органи могат да използват статистически данни (от различни източници), **проверени** данни за минали периоди (относно проекти или операции, финансирани от фондовете, обхванати от РОР) ⁽¹⁷⁾ или обичайните практики за осчетоводяване на разходите.

Когато управляващият орган реши да използва статистически данни или проверени данни за минали периоди, той следва да опише:

- обхванатите категории разходи;
- използвания метод на изчисление;
- дължината на получените динамични редове: следва да се съберат **данни за представителен период от време**, за да бъдат установени всички потенциални извънредни обстоятелства, които биха могли да се отразят на действителните разходи през конкретна година, както и тенденциите относно размера на разходите. Трябва да се използва посоченият референтен период, за да бъдат отчетени годишните колебания. За представителен може да се счита например период от три години. Ако обаче управляващият орган може да докаже, че използването на данни за период, по-малък от три години, е обосновано, това може да бъде приемливо (например, това може да е достатъчно, когато е създадена нова програма и са налични данни само за 2 години; когато няма налице данни за тригодишен период, в зависимост от особеностите на случая могат да бъдат приети данни за 2-годишен период). Това обаче трябва да бъде преценено за всеки отделен случай.

⁽¹⁷⁾ Планираният бюджет (например от предходна покана за представяне на предложения) не може да се използва като източник на данни за метода на изчисление в съответствие с член 53, параграф 3, буква а) и член 94, параграф 2, буква а) от РОР, тъй като данните за минали периоди трябва бъдат проверени.

Планираният бюджет на конкретната операция може да се използва за създаване на ОВР за операции под 200 000 EUR въз основа на проектобюджет в съответствие с член 53, буква б) от РОР и в съответствие с член 94, параграф 2, буква б) от РОР.

- референтната сума, която ще се прилага, например средните разходи през референтния период или отчетените разходи през последните години;
- корекциите, ако има такива, които са необходими за актуализирането на референтната сума. Може да се приложи корекция, за да се актуализират разходите от предходните години с настоящите цени.

Съгласно член 53, параграф 3, буква а), точки ii) и iii) управляващият орган може да използва и специфични данни за отделния бенефициер с цел да установи ОВР, прилагани по отношение на индивидуалните бенефициери. Предвид изискванията, свързани с използването на данни за отделните бенефициери, тези методики представляват опростявания, например за бенефициери, които ще осъществяват много проекти през програмния период.

Проверени данни за минали периоди за отделните бенефициери

Този метод се базира на събирането от бенефициера на счетоводна информация за минали периоди, за действителните разходи, направени по категории допустими разходи, които са включени в опростените варианти на разходите. Където е необходимо, тези данни трябва да обхващат само разходния център или отдела на бенефициера, които са свързани с операцията. Това всъщност предполага наличието на аналитична счетоводна система на равнището на бенефициера. Освен това се предполага, че всички недопустими разходи са извадени от всяко изчисление, подкрепящо опростените варианти на разходите.

Прилагане на обичайните практики за осчетоводяване на разходите на отделните бенефициери

Обичайните практики за осчетоводяване са практиките, които бенефициерът използва за отчитането на всички свои обичайни ежедневни дейности и финансови средства (включително такива, които не са свързани с подкрепа от ЕС). Тези методи трябва да са в съответствие с националните счетоводни правила и стандарти. Продължителността на използването не е от съществено значение. Даден счетоводен метод не е „обичаен“, ако е адаптиран за конкретна операция или набор от операции, например за тези, които получават подкрепа от ЕС, и се различава от счетоводния(те) метод(и), използван(и) в други случаи.

Важно е да се прави разграничение между действителните разходи и разходите, които се определят в съответствие с обичайните практики за осчетоводяване на разходите на отделните бенефициери.

Под „действителни разходи“ се разбират разходи, изчислени колкото е възможно по-точно („действително направени и платени от бенефициера разходи“) за времеви период на операцията. Например за изчисляване на почасовата ставка на разходите за персонал се приема да се използват стандартни часове в знаменателя (вж. например 1 720 часа в глава 2.3.2), а за целите на изчисляването на „действителните разходи“ в числителя са общите допустими разходи за персонал за всяко конкретно лице, което работи по дейността.

Възможно е почасовата ставка на разходите, базирана на практиките за осчетоводяване на разходите на бенефициера, да бъде изчислена въз основа на средните разходи за възнагражденията на по-голяма съвкупност от служители. За тази средна стойност обикновено се взема длъжност или друга сходна мярка, която е съпоставима с brutните разходи за труд, но може да се направи и сравнение с разходен център или отдел (свързан с операцията), където brutните разходи за труд може да варира значително в рамките на съвкупността от служители.

Поради това с цел да се гарантира равно третиране на бенефициерите и че безвъзмездните средства не покриват недопустими разходи, документът, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията и с който на бенефициерите се разрешава да използват своите практики за осчетоводяване на разходите, трябва да съдържа минимални условия. Целта на тези минимални условия е да се гарантира, че от практиките за осчетоводяване на разходите и на теория, и на практика се получава справедлива и равнопознава система. Това предполага наличието на аналитична счетоводна система на равнището на бенефициера. Освен това се предполага, че от изчислението ще бъдат извадени всички недопустими разходи.

Общи изисквания за използването на индивидуални данни за отделните бенефициери

Управляващият орган трябва да проверява индивидуалните данни за отделните бенефициери, като прилага индивидуален подход към всеки отделен случай. Това трябва да бъде направено най-късно при предоставянето на бенефициера на документа, в който се посочват условията за предоставяне на подкрепа за операцията. В зависимост от сигурността, която управителният орган получава от вътрешната система за управление и контрол на бенефициера, може да се наложи данните за бенефициера да бъдат заверени от външен одитор или в случай на публични органи — от компетентен и независим счетоводител, за да се гарантира надеждността на използваните от управляващия орган референтни данни. Заверяването на данни за минали периоди може да се осъществи в рамките на задължителни одити или одити по договори. За всяко извършено по този начин заверяване е необходимо външният одитор или независимият счетоводител да познава в детайли РОР и регламентите за отделните фондове по отношение например на одитната следа, допустимостта на основните разходи и приложимото право. Следователно съвсем възможно е одитният орган да бъде поканен да подпомогне този процес.

Когато рискът от грешка или нередност в използваните счетоводни данни от минали периоди се смята за нисък, методът на изчисление може например да се основава на данни, които не са сертифицирани предварително от одитор. Управляващият орган ще трябва да бъде в състояние да покаже по обективен начин, че рискът действително е нисък, и защо смята, че счетоводната система на бенефициера е надеждна, пълна и точна.

Използване на друга обективна информация или експертна оценка

Друга обективна информация може например да бъде под формата на:

- изследвания, проучвания, пазарни проучвания и др. (трябва да се гарантира подходяща документация);
- данни относно възнаграждение за равностоен труд.

Експертните оценки следва да се основават на специфичен набор от критерии и/или експертен опит и знания, които са придобити в специфична област на познание, приложение или продуктова сфера, особена дисциплина, отрасъл и др. Те трябва да бъдат добре документирани и специфични за конкретните обстоятелства на всеки отделен случай. В РОР няма определение за експертната оценка. Управляващите органи са тези, които трябва да посочат изискванията за дадена оценка, които я квалифицират като експертна, и да гарантират, че няма конфликт на интереси. За всеки избран експерт управляващият орган трябва да докаже неговия опит в съответната област, както и неговата независимост.

Праговете, таваните или други максимални стойности, определени в националните правила, могат да се разглеждат като друга обективна информация. Те обаче може да се прилагат само от управляващия орган, при условие че той може да **докаже, че те представят справедлива стойност и надеждно приближение**.

Използване на данни за отминали периоди от предходни програмни периоди

Използването на проверени данни за минали периоди от предходни програмни периоди (например 2007—2013 г. и 2014—2020 г.) може да бъде прието, ако се докаже, че сумите са все още актуални. Това означава, че програмните органи следва да гарантират, че тези данни все още са надеждно приближение на действителните разходи и да ги коригират, когато е необходимо.

3.2.2. Проектобюджет

Както е посочено в член 53, параграф 3, буква б) и член 94, параграф 2, буква б) от РОР, друг метод за определяне на опростени варианти на разходите е проектобюджет.

Съгласно член 53, параграф 3, буква б) от РОР, за ОВР, използвани на „**по-ниско равнище**“ (държава членка — бенефициер), това се прилага само по отношение на операции, чийто **общ размер на разходите не надвишава 200 000 EUR**, като проектобюджетът трябва да е съставен за всеки отделен случай и одобрен предварително от субекта, извършващ подбора на операцията. Общият размер на разходите по операцията са всички разходи, необходими за изпълнение на операцията, както е посочено в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията. Съгласно член 94, параграф 2, буква б) от РОР **такова ограничение не съществува** за определянето на опростени варианти на разходите, използвани на „**по-високо равнище**“ (Комисия — държава членка).

В случай на малки проекти, финансирани от **програмите по Interreg**, съгласно член 25, параграф 6 от Регламента за Interreg, бенефициерът, управляващ съответния **фонд за малки проекти** може, в случай че **публичният принос за малкия проект не надвишава 100 000 EUR**, да използва установения за всеки отделен случай проектобюджет за определяне на опростените варианти на разходите за възстановяване на разходите на крайните получатели.

Възможността за използване на проектобюджет може да улесни прилагането на задължителното използване на опростени варианти на разходите за малки операции (вж. също член 53, параграф 2 от РОР). Всъщност този метод позволява да се изчисляват някои опростени разходи, ако операцията е много специфична.

За проектобюджет, използван на „**по-ниско равнище**“, като първа стъпка управляващият орган (или мониторинговият комитет за програмите по Interreg) трябва да очертае **принципите на метода на изчисление** в или заедно с поканата за представяне на предложения.

В това отношение горещо се препоръчва управляващите органи (или мониторинговите комитети за програмите по Interreg) да установят параметри или максимални нива на разходите, които да се използват за съпоставяне поне на най-важните разходи по бюджета спрямо тези параметри. Управляващият орган може също така да определя минимални референтни показатели за качеството на очакваните крайни продукти или резултати. Ако няма такива параметри, минимални референтни показатели или максимални нива на разходите, за всеки управляващ орган (или мониторинговият комитет за програмите по Interreg) може да се окаже трудно да гарантира равно третиране и спазване на добро финансово управление.

Въз основа на правилата на програмата след това **заявителите за финансиране трябва да изготвят и представят подробни и фактически бюджети и да предоставят документи, за да оправдаят всички разходи в бюджета.** ОВР (включително междинни цели за еднократни суми) следва да се определят в тясно сътрудничество със заявителите (или бенефициерите след избора на операции), така че да са наясно какво трябва да бъде доставено и с подкрепящата информация/доказателства, които трябва да бъдат предоставени за генериране на плащания.

Впоследствие **проектбюджетите се оценяват от управляващия орган.** Няма да е необходимо управляващият орган, когато оценява бюджета, да съпоставя подробния проектбюджет, предложен от потенциалния бенефициер, със съпоставими операции, дори това да се препоръчва. Когато неколкократно се подкрепя един и същ бенефициер, се препоръчва подробният проектбюджет да се сравни с подкрепяните преди това операции.

Накрая управляващият орган (или мониторинговият комитет за програмите по Interreg) **преобразува проектбюджета в ОВР** (т.е. единни ставки, еднократни суми и единични разходи) преди или след избора на операции (но преди издаването на документа, в който се посочват условията за подкрепа, които трябва да включва ОВР). Определените ОВР (и възможни междинни етапи за еднократни суми) следва да бъдат отразени в документа, в който се посочват условията за подкрепа на операцията. Управляващият орган/мониторинговият комитет не може да делегира на бенефициерите извършването на оценката и преобразуването на проектбюджетите в ОВР. За малки проекти, избрани по линия на фондовете за малки проекти за програмите по Interreg, бенефициерът, управляващ фонда за малки проекти, е този, който оценява проектбюджета.

Управляващият орган (или мониторинговият комитет за програмите по Interreg) следва да **докаже и архивира своята оценка на проектбюджета и съответните разходооправдателни документи за изчислението или обосновката на разходите за всички категории проектбюджета.** Проектбюджетът не е част от документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията, изготвен между управляващия орган и бенефициера. Проверките на управлението на операцията или проекта ще се основава само на вида опростени варианти на разходите, а не на самия бюджет.

Опростените варианти на разходите могат да се основават на проектбюджет по отношение на целия бюджет на операцията или проекта или на част от него. Като пример, за операция, съставена от 5 различни дейности:

- дейности 1 и 2 от операцията се възстановяват въз основа на действителните разходи или въз основа на друг опростен вариант на разходите;
- дейности 3, 4 и 5 от операцията се възстановяват като единични разходи, определени на основата на проектбюджет.

Освен това единните ставки, предвидени в членове 54—56 от POP, могат да се прилагат за установяване на съответните категории разходи в проектбюджета.

Пояснените по-горе принцип са приложими и за проектбюджет, използван на „по-високо равнище“.

Пример 1

Операциите се състоят от еднократна сума под 100 000 EUR за малък подготвителен проект (например намаляване на въздействието върху околната среда, причинено от кисели сулфатни почви).

В поканата за представяне на предложения междинното звено определя 1) използването на еднократните суми и ясно определя основните задачи за постигане на определения резултат, междинни цели, график на дейностите и 2) определя подробни критерии, спрямо които се сравняват най-важните бюджетни разходи.

В заявлението си бенефициерът представя своя проектбюджет и представя документи, обосноваващи всички разходи в бюджета. Бенефициерът предоставя подробна информация относно всеки бюджетен ред за всяка задача по проекта. Впоследствие те се оценяват от междинното звено въз основа на 1) допустимост на разходите и 2) обосновки на разходите. Ако е необходимо, междинното звено изисква допълнителна информация и данни (например допълнително сравнение с подобни проекти).

Проектбюджетът е следният:

Обобщение на разходите	Общо (в EUR)
1. Общо разходи за заплати	58 440

2.	Услуги, възложени на външни изпълнители	1 000
3.	Инвестиции в машини и съоръжения	0
4.	Други преки разходи	0
5.	Непреки разходи	14 026
Общо		73 466

След като анализира проектбюджета, междинното звено одобрява прогнозните разходи и определя еднократна сума от 73 466 EUR, която да бъде изплатена на бенефициера, след като проектът бъде изпълнен.

През етапа на изпълнение на проекта не се изисква обосновка на действителните разходи. Безвъзмездните средства ще бъдат възстановени въз основа на предварително определена еднократна сума и след постигане на резултата.

Пример 2

Бенефициер предвижда да организира семинар с 50 участници за представяне на нови инструменти за изпълнение.

Персоналът работи известно време по планирането и организирането на мероприятиято, наета е зала, пристигнали са лектори от чужбина и ще трябва да бъде публикуван протокол за мероприятиято. Има също така непреки разходи за персонал (счетоводни разходи, ръководни кадри и т.н.) и електроенергия, телефонни сметки, ИТ помощ и др.

Проектбюджетът е следният ⁽¹⁸⁾:

Общо преки разходи	45 000	Общо непреки разходи	7 000
Преки разходи за персонал	30 000	Непреки разходи за персонал	4 000
Разходи за зала	4 000	Електроенергия, телефон	3 000
Пътни разходи	5 000		
Храна	1 000		
Информация/публичност	5 000		

Този проектбюджет е обсъден и съгласуван между управляващия орган и бенефициера. Изчисляването на опростения вариант на разходите ще се основава на информацията, предоставена на и проверена от управляващия орган.

Управляващият орган може да реши да изчисли безвъзмездните средства въз основа на единични разходи и според броя на участниците в семинара: единичен разход = 52 000 EUR/50 = 1 040 EUR на участник.

В документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията, съставен между управляващия орган и бенефициера, трябва да се уточнява определението за единични разходи (какво е участник), максималния (минималния) брой участници, одитната следа и единичните разходи за нея (1 040 EUR).

В документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията, трябва да има препратка към член 53, параграф 3, буква б) от POP.

В приложение 1 са дадени и други примери за това как да се определят опростени варианти на разходите въз основа на проектбюджет.

⁽¹⁸⁾ Този проектбюджет се представя изцяло с илюстративна цел. Той не трябва да се смята за достатъчно подробен проектбюджет.

3.2.3. Използване на опростени варианти на разходите от политиките на Съюза

Съгласно член 53, параграф 3, буква в) и член 94, параграф 2, буква в) от РОР, управляващият орган може да използва съответни единични разходи, еднократни суми и единни ставки, прилагани в политиките на Съюза за **подобен вид операция**. Основната цел на този метод е да бъдат хармонизирани правилата между политиките на Съюза. Намерението е да се поясни, че когато за даден вид операция в рамките на политиката на ЕС вече са разработени опростени варианти на разходите, не е необходимо държавата членка да дублира това усилие по линия на фондовете, обхванати от РОР, и може направо да използва повторно метода и резултатите от него.

За подобни операции биха могли да се използват всички приложими методи съгласно политиките на Съюза, ако **политиките на Съюза са в сила** към момента на установяване на методиката. Методите от политиките на Съюза могат да се използват без допълнителни изчисления.

Методът трябва да се използва в своята **цялост**: например определяне на преки/непреки разходи, допустими разходи, обхват, актуализации), а не само резултатът от него (ставката от X %). Общото правило е, че трябва да се вземат предвид всички елементи на метода, които биха могли да окажат въздействие върху единичните разходи/еднократната сума/единната ставка. Необходимо е да се извърши проверка за всеки конкретен случай.

В РОР не се посочва какво се разбира под подобен тип операции. Управляващият орган трябва да прецени въз основа на всеки отделен случай дали в конкретния случай е изпълнено условието за наличие на **подобие**.

Ако през програмния период методът съгласно политиката на Съюза бъде променен, въпросната промяна следва да се прилага за операциите, избрани по поканиите за предоставяне на предложения, които са отправени след промяната.

Всяка промяна по отношение на метода съгласно политиката на Съюза, използван за създаване на методиката съгласно член 94, параграф 2, буква в) от РОР, трябва да бъде отразена в допълнение 1 към приложения V и VI към РОР чрез искане за изменение на програмата, което трябва да бъде одобрено с решение на Комисията.

Примерите за ОВР в политиките на Съюза са:

- **„Еразъм+“**: в програмата се използват еднократни суми и единични разходи (например ставки за разстояние на пътуване, езикова подкрепа, подготвителни посещения, такси за курсове, организация на интензивни програми);
- **Програма „Граждани, равенство, права и ценности“ (CERV)**: еднократните суми на участник в *in situ* и физически събития са определени в решението на ЕК, с което се разрешава използването на еднократни суми за действия по програмата CERV (2021—2027 г.);
- **„Хоризонт Европа“**: по линия на „Хоризонт Европа“ могат да бъдат установени 3 вида ОВР (единна ставка, единични разходи, еднократни суми), посочени в решения на Комисията; — например единични разходи за собственици на МСП, единични разходи за мобилност на персонала, еднократни суми и единични разходи за действия „Мария Склодовска-Кюри“;
- **Европейски корпус за солидарност**: решението, с което се разрешава използването на еднократни суми, единични разходи (например пътни разходи, организационна подкрепа, подкрепа за управление на проекти, разходи за персонал, езикова подкрепа, разходи за обучение) и финансиране с единна ставка за доброволчество, стажове, работни места и проекти за солидарност.

3.2.4. Използване на опростени варианти на разходите от схеми за предоставяне на безвъзмездни средства, финансирани изцяло от държавите членки

Съгласно член 53, параграф 3, буква г) и член 94, параграф 2, буква г) от РОР, управляващият орган може да използва съответните единични разходи, еднократни суми и единни ставки, прилагани съгласно схеми за предоставяне на безвъзмездни средства, финансирани изцяло от държавите членки за **подобен вид операция**. Опростени варианти на разходите, използвани по национални схеми за подкрепа (като стипендии, дневни надбавки), могат да се използват без допълнителни изчисления, ако **националните схеми са в сила към момента на разработване на методиката**.

Съгласно член 54, втора алинея от РОР за подобни операции, финансирани през програмния период 2021—2027 г., може да се използват единни ставки за непреки разходи, изчислени в съответствие с член 67, параграф 5, буква а) от Регламент (ЕС) № 1303/2013, т.е. въз основа на справедлив, равнопоставен и проверим метод. Тези единни ставки могат да се използват за целите на член 54, първа алинея, буква в) от РОР, т.е. за обосноваване на ставката в размер до 25 % от допустимите преки разходи при възстановяването на непреки разходи. Поради това за тези единни ставки се прилага определеният в член 54, първа алинея, буква в) от РОР таван в размер до 25 %.

Всички приложими национални методи **могат да се използват за подобни операции, подкрепени от фондовете, обхванати от РОР** (вж. глава 3.2.3 относно понятието „подобие“). Например операция, предоставяща подкрепа за стажове, изцяло финансирани с национални/регионални ресурси, може да се смята за национална схема. Методът следва да се **използва повторно в своята цялост**, а не само резултатът от него. Възможно е да се използват и регионални или други местни методи за изчисление, но обикновено трябва да се **прилагат за географския район, в който се използват, или подобен на него** (например ако дадена методика се прилага само в един регион, тя може да се използва повторно от въпросния регион, но не и от друг регион на същата държава членка, в който тази национална методика не е приложима). Ако обаче условията са достатъчно сравними, други приложени методи могат да служат като пример или модел (вж. глава 3.2.7).

Ако през програмния период методът бъде променен, тази промяна следва да се прилага за операциите, избрани съгласно поканите за представяне на предложения, отправени след промяната.

Всяка промяна по отношение на националния метод, използван за създаване на методиката съгласно член 94, параграф 2, буква г) от РОР, трябва да бъде отразена в допълнение 1 към приложения V и VI към РОР чрез искане за изменение на програмата, което трябва да бъде одобрено с решение на Комисията.

3.2.5. Използване на единни ставки и специални методи, определени във или въз основа на РОР или правилата за отделните фондове

В РОР и регламентите за отделните фондове се определят няколко конкретни единни ставки, т.е. „готови“ единни ставки. Единните ставки, определени в РОР и Регламента за Interreg, са разгледани по-горе в глава 2.2. С тях се цели да се осигури правна сигурност и да се намали първоначалното натоварване или необходимостта от налични данни, чрез които да се установи система с единни ставки, защото няма изискване да се правят изчисления за определяне на приложимите ставки. Тези методи обаче не са подходящи за всички типове операции.

Опростените варианти на разходите, установени на „по-високо равнище“ с решение на Комисията, с което се одобрява програма или изменение на програмата, както е посочено в член 94, параграф 3, първа алинея от РОР и допълнение 1 към приложения V и VI към РОР, могат да се използват при „по-ниско равнище“ въз основа на член 53, параграф 3, буква д) от РОР за конкретната програма. ОВР обаче може да се използва само дотолкова, доколкото е разработен да покрива разходите на бенефициерите при подходящ (или същия) тип операция, в противен случай не би представлявал надеждно приближение на действителните разходи. Освен това опростените варианти на разходите, установени въз основа на член 94, параграф 3 от РОР, са специфични за програмата и не могат да се използват автоматично при изпълнението на други програми или в други държави членки. Те обаче могат да бъдат използвани от програмните органи като пример за разработване на специфични за техните програми схеми, които трябва да бъдат представени за одобрение от Комисията.

Допълнителни методи могат да бъдат установени в регламентите за отделните фондове (за справка вж. таблицата в глава 2.2.1.).

Трети страни, получили възстановяване от бенефициери по дадена операция, не се разглеждат в членове 53—56 от РОР. Това означава, че няма пряко прилагане на разпоредбите на РОР или специфичните за фондовете регламенти (освен когато е изрично посочено) за последваща подкрепа от бенефициерите спрямо трети страни. В случая на фонда за малки проекти по Interreg е възможно бенефициерът, преразпределящ подкрепата към крайните получатели, да изготви методиката за прилагане на ОВР, като се вдъхнови от РОР или правилата по Interreg относно ОВР.

3.2.6. Използване на опростени варианти на разходите от предходни програмни периоди

Възможно е да се използват методики, установени в предходни програмни периоди, ако условията в предходния програмен период остават актуални и валидни за програмния период 2021—2027 г. (вид дейности, категории обхванати разходи и др.) и първоначалните данни подлежат на одит. В този случай управляващият орган (или комитетът за мониторинг на програмите по Interreg) следва да гарантира, че методиката е адаптирана към новото законодателство, приложимо за програмния период 2021—2027 г. Ако такава методика бъде предложена на „по-високо равнище“, одитният орган ще трябва да я оцени към посочения момент (ако методиката е била одитирана в рамките на предходните програмни периоди, може да се разчита на предходната одитна работа, при условие че е налична подходяща одитна следа).

3.2.7. Повторна употреба/пригодност на опростени варианти на разходите, създадени в рамките на същата държава членка или от други държави членки

В дадена държава членка могат да съществуват различни методики за опростени варианти на разходите, т.е. ОВР, създадени в някои или всички национални/регионални програми на по-високо и/или по-ниско равнище. Тези методики могат да представляват интерес за управляващи органи от други програми или други държави членки, които желаят да създадат подобни схеми. Тъй като обаче са специфични за програмата (или дори за поканата за представяне на предложения), тези опростени варианти на разходите и съответните им суми/ставки не могат да се използват автоматично в рамките на други програми или от други държави членки. Управляващите органи трябва да преразгледат методиката и да я адаптират, където е необходимо, към спецификите на своята програма (вид дейности, категории обхванати разходи и др.). Освен това източниците на данни, изчисленията и сумите също трябва да бъдат адаптирани към програмата, съгласно която ще се изпълняват ОВР.

Тези съображения означават разработването на опростени варианти на разходите както на по-високите, така и на по-ниските равнища. На „по-високо равнище“ новият ОВР трябва да бъде оценен от одитния орган преди представянето му на Комисията. Когато на по-ниското равнище се използва нов ОВР, се препоръчва настоятелно да се поиска от одитния орган да извърши предварителна оценка.

3.3. Процедурни стъпки към одобрение на опростен вариант на разходите в рамките на програмата („по-високо равнище“)

Съгласно член 94, параграф 1 от POP опростените варианти на разходите за възстановяване на финансовото участие на Съюза за дадена програма могат да се основават на сумите и ставките, определени в решение на Комисията за одобряване на програмата или на нейното изменение. Държавите членки може да използват и ОВР, определени в приет от Комисията делегиран акт (вж. глава 4.4.)

Съгласно член 94, параграф 2 от POP държавите членки трябва да представят на Комисията предложение в съответствие с образците, посочени в допълнение 1 към приложение V или VI към POP, като част от представянето на програмата или като искане за нейното изменение. Следователно се прилага процедурата за одобрение или изменение на програмата.

Представянето на допълнение 1 е необходимо, ако се прилагат опростени варианти на разходите на „по-високо равнище“, независимо от формата на възстановяване между управляващия орган и бенефициера. Представянето на допълнение 1 не е необходимо, ако опростените варианти на разходите се прилагат изключително на „по-ниското равнище“, нито за опростени варианти на разходите от делегиран акт. Сумите и методите за коригиране на последните се определят с делегиран акт в съответствие с член 94, параграф 4 от POP (вж. глава 4.4.).

Препоръчва се преди представянето на програма или искане за изменение да се извърши **неформален обмен с Комисията**, тъй като с него се улеснява и ускорява процесът на формално одобрение на процедурата.

При представяне на допълнение 1 към приложения V и VI към POP държавата(ите) членка(и) или програмата по Interreg ще трябва да посочи(ат) източника на данни, използвани за изчисляване на опростените варианти на разходите, като предостави(ят) подробна информация за произхода на изготвените, събраните и записаните данни, къде се съхраняват, всякакви крайни дати, както и за начина, по който се валидират. Одитният орган преценява дали използваните данни са надеждни и уместни като част от оценката на одита преди представянето на допълнение 1 към приложение V или VI към POP на Комисията.

Положителната предварителна оценка от страна на одитния орган на направените от държавите членки предложения е предпоставка за представяне на допълнение 1 за одобрение от Комисията.

В решението за одобряване или изменение на програмата ще бъдат определени видовете операции, обхванати от възстановяването въз основа на опростени варианти на разходите, включени в допълнение 1, определението и сумите, обхванати от въпросните опростени варианти на разходите и методите за корекция на сумите.

Одобренията в дадена програма опростени варианти на разходите стават задължителни и вече не е възможно финансовото участие на Съюза за съответните видове операции да бъде възстановено под различна форма (например действително направени разходи)

За допълнителни указания и примери за начина на попълване на допълнение 1, вж. приложение 2.

3.4. Адаптиране на опростени варианти на разходите във времето (метод за корекция)

Методиката за определяне на опростените варианти на разходите може да включва описание на метод за корекция на размера на опростените варианти на разходите. Корекцията на сумите не е задължителна, но се **препоръчва енергично**, особено за опростените варианти на разходите, използвани за по-дълъг период, за да се отчетат инфлацията или икономическите промени (например в разходите за енергия, равнищата на заплатите и др.) и да се гарантира, че опростеният вариант на разходите остава надеждно приближение на действителните разходи. Освен това, ако по отношение на ОВР, използвани на „по-високо равнище“, методът за корекция е включен в допълнение 1 към приложения V и VI към РОР, прилагането на корекцията не се счита за промяна на методиката за опростения вариант на разходите и не се изисква изменение на програмата.

Методиката, с която се определят опростените варианти на разходите, следва да включва достатъчно данни за предвидения метод за корекция (например използван индекс, време и честота на корекцията, формула за корекция,...).

Добра практика е корекцията да се свърже с индекса, специфичен за основните категории разходи, които са включени в опростените варианти на разходите, но държавите членки са свободни да установят други методи за корекция, ако те са документирани и надлежно обосновани.

Управляващият орган (или комитетът за мониторинг за програмите по Interreg) може да реши да не включва в методиката метод за корекция, ако прецени, че опростените варианти на разходите няма да се нуждаят от корекция през периода на нейното прилагане.

ГЛАВА 4: ПРИЛАГАНЕ НА ОПРОСТЕНИ ВАРИАНТИ НА РАЗХОДИТЕ

4.1. Използвана валута за установяване на ОВР на „по-високо равнище“

Съгласно член 87 от РОР всички суми, определени по програмите, докладвани или декларирани пред Комисията от държавите членки, трябва да се посочват в евро. Тази разпоредба се прилага и за допълнение 1 към приложение V или VI към РОР, тъй като допълнението е част от програмата. На практика това означава, че:

- размерът на опростените варианти на разходите в допълнение 1 към приложения V и VI към РОР трябва да бъде определен в евро;
- решението за одобрение или за изменение на програмата трябва да включва суми, определени в евро;
- сумите в опростените варианти на разходите, които трябва да бъдат включени в заявленията за плащане, трябва също да бъдат посочени в евро.

Независимо от резултата от конвертирането на национално равнище, сумата, която трябва да бъде включена в заявлението за плащане до Комисията, не може да бъде различна от размера на опростения вариант на разходите, одобрен в решението на Комисията.

За държавите членки, които не са приели еврото като своя валута, тези изисквания могат да увеличат риска от разлики между сумите, които трябва да бъдат включени в заявленията за плащане, и сумите, възстановени от управляващите органи на бенефициерите в националната валута, поради колебания в обменните курсове между еврото и националната валута.

Държавите членки могат да смекчат тази ситуация, например като включат в допълнение 1 към приложения V и VI към РОР:

- фиксиран обменен курс (например въз основа на прогноза за обменния курс);
- метод за корекция, с който се предотвратява разликата между сумите, възстановени от Комисията в евро, и сумите, възстановени от управляващите органи на бенефициерите (например корекция на използвания в допълнение 1 обменен курс в случай на предварително определено отклонение — нагоре или надолу — между курса, публикуван на страницата InfoEuro за определен период от време, и първоначалния обменен курс към момента на представяне на допълнение 1 на Комисията).

4.2. Прилагане във времето на приетите в рамките на програмата опростени варианти на разходите

Комисията ще започне да възстановява разходите на държавата членка въз основа на опростени варианти на разходите, след като те бъдат одобрени в рамките на програмата чрез решение на Комисията, с което се одобрява програмата или нейното изменение. Едва след това управляващият орган може да включи договорените суми в заявленията за плащане до Комисията.

Възможно е обаче опростените варианти на разходите вече да се прилагат на равнището на бенефициерите преди одобрението от страна на Комисията на методиката, представена в допълнение I към приложения V и VI към РОР. До приемането на решение в съответствие с член 94, параграф 3 от РОР, управляващият орган може да декларира пред Комисията сумите, съответстващи на разходите, възстановени на бенефициерите от управляващия орган („по-ниско равнище“). Това означава, че управляващите органи могат да включат разходите за опростените варианти на разходите в колона Б на заявлението за плащане (приложение XXIII към РОР) в съответствие с член 91, параграф 4, буква в) от РОР (за повече информация относно заявленията за плащане вж. глава 4.3.). Отчетените в колона Б разходи обаче не следва да бъдат включени отново в колона В на заявлението за плащане.

Доколкото е възможно, с цел да се избегнат евентуални несъответствия между методиките, одобрени на двете равнища за едни и същи опростени варианти на разходите, на държавите членки се препоръчва да представят опростения вариант на разходите съгласно член 94 от РОР и преди да използват съответните ОВР на „по-ниско равнище“ да получат одобрение от Комисията за по-високото равнище.

След като бъде прието решението за програмата или за нейното изменение, Комисията ще започне да възстановява финансовото участие на Съюза по дадена програма въз основа на посочените в нея опростени варианти на разходите. Управляващият орган ще включи тези суми в колона В на заявлението за плащане (приложение XXIII към РОР) в съответствие с член 91, параграф 4, буква б) от РОР (вж. също глава 4.3.).

Решението на Комисията, с което се одобрява опростен вариант на разходите съгласно член 94 от РОР, не оказва въздействие върху допустимостта на разходите, т.е. никакви нови разходи няма да станат допустими в резултат на това решение. Правилата относно допустимостта на разходите се определят в националните правила и в член 63 от РОР. Решението на Комисията засяга само начина на възстановяване на разходите между Комисията и държавите членки.

4.3. Начин на отчитане на опростените варианти на разходите в заявленията за плащане

В член 91, параграф 3 от РОР се предвижда, че заявленията за плащане трябва да се представят в съответствие с приложение XXIII от РОР за всеки приоритет (специфична цел и вид действие за програмите по ФУМИ, ИУГВП и ФВС) и, когато е приложимо, по категория регион.

За ОВР, използвани на „по-високо равнище“, сумите, одобрени с решение на Комисията, посочено в член 94, параграф 3 от РОР, или определени в делегирания акт, посочен в член 94, параграф 4 от РОР, трябва да бъдат декларирани в **колона В от приложение XXIII към РОР**.

Сумите на опростените варианти на разходите, определени от държавата членка на „по-ниско равнище“ за възстановяване на разходите на бенефициера от държавите членки, **които не са включени в ОВР, използвани на „по-високо равнище“**, трябва да бъдат включени в **колона Б от приложение XXIII към РОР**. Съгласно член 91, параграф 4, буква в) от РОР за безвъзмездни средства, възстановени под формата на ОВР, сумите, посочени в заявлението за плащане, са разходите, изчислени въз основа на приложимата база (т.е. ОВР).

Сумите, възстановени на бенефициерите за случаите, обхванати от член 91, параграф 4, буква б) от РОР, т.е. възстановяване на финансовото участие на Съюза под формата на опростени варианти на разходите, отчетени в колона В, може да не бъдат включени в колона Б, за да се избегне двойно финансиране на същия разход. Налице са разлики в начина, по който ОВР се декларират в заявленията за плащане и сметките. По-специално, в сметките цялата обща сума на допустимите разходи, декларирани за възстановяване, е включена в колона А на сметките (т.е. действителни разходи, финансиране, което не е свързано с разходи и всички ОВР, независимо дали са предмет на член 94 от РОР или не).

Одобрените с решението на Комисията суми са обвързващи и поради това държавите членки трябва да декларират пред Комисията сумите като одобрени, т.е. в заявленията за плащане не може да се включват суми, които биха били различни от тези в решението за одобряване на програмата (или на нейното изменение). Всички промени на сумите, които не са обхванати от метода на корекция в решението за одобряване на програмата (или на нейното изменение), ще изискват изменение на решението.

Съгласно член 93, параграф 5 от РОР подкрепата от фондовете за даден приоритет при изплащане на салдото от последната счетоводна година не следва да надвишава следните суми:

- публичния принос, деклариран в заявленията за плащане;
- подкрепата от фондовете, която е изплатена или предстои да бъде изплатена на бенефициерите;
- сумата, поискана от държавата членка.

4.4. Използване на опростени варианти на разходите, определени в делегирани актове на Комисията

Съгласно член 94, параграф 4 от РОР Комисията може да приема делегиран акт, като определи на равнището на Съюза единичните разходи, еднократни суми, единните ставки, техния размер и методи за корекция в съответствие с методите за изчисление в член 94, параграф 2 от РОР.

След приемането на делегирания акт държавите членки могат да поискат възстановяване на финансовото участие на Съюза в програмата, като използват суми и ставки, определени в акта (и, ако е приложимо, коригирани в съответствие с методите за корекция, одобрени в делегирания акт); тези суми трябва да бъдат отчетени в **колона В от приложения XXIII към РОР**. Важно е при изпълнението на операцията да се спазват *inter alia* правилата на делегирания акт относно допустимите дейности и одитната следа. Държавите членки могат да подават своите заявления за плащане със съответната сума, посочена в делегирания акт, без предварително одобрение от Комисията.

ГЛАВА 5: ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ

5.1. Възлагане на обществени поръчки и използване на опростени варианти на разходите

От програмния период 2021—2027 г. опростените варианти на разходите могат да се използват и в операция или проект, съставляващ част от операция, която се изпълнява от бенефициера изключително чрез обществени поръчки.

Комисията смята операциите, които са предмет на договори за възлагане на обществени поръчки, за операции, които се осъществяват чрез възлагане на обществени поръчки в съответствие с Директива 2009/81/ЕО, Директива 2014/24/ЕС и Директива 2014/25/ЕС, или чрез възлагане на обществени поръчки под праговете от същите директиви, въз основа на национални правила.

Няма изключение от задължителното използване на опростен вариант на разходите за операции под 200 000 EUR, които се изпълняват изключително чрез обществени поръчки. Управляващите органи (или мониторинговите комитети за програмите по Interreg) ще трябва да гарантират съвместимостта между правилата за опростените варианти на разходите и правилата на Съюза и националните правила за възлагане на обществени поръчки.

Дали дадена операция се осъществява изцяло чрез обществени поръчки, не следва да оказва влияние върху методите на изчисление, установени в член 53, параграф 3 и член 94, параграф 2 от РОР, които са еднакви за всички видове операции, които се осъществяват изцяло или не чрез обществени поръчки. Управляващите органи следва да разработят методика, основана на достатъчно надеждни данни, и да предвидят методи за корекция, които да гарантират, че по време на изпълнението на операциите размерите на опростените варианти на разходите остават приближение на действителните разходи. Не се допуска корекция на размера на опростените варианти на разходите спрямо цените, произтичащи от процедури за възлагане на обществени поръчки в рамките на дадената операция. Освен това опростените варианти на разходите, включително всякакви методи за корекция, трябва да бъдат определени *предварително* от управляващите органи и следва да бъдат включени в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа.

5.2. Съвместимост на опростените варианти на разходите с правилата за държавна помощ

Следва да се подчертае, че правилата за държавна помощ, които са определени в Договора, са общоприложими. Когато финансирането, предоставено под формата на ОВР на „ниско равнище“, представлява държавна помощ по смисъла на член 107 от ДФЕС, тези правила трябва да се спазват.

Поради това управляващите органи (или мониторинговите комитети за операциите по Interreg) трябва да гарантират, че категориите разходи, за които са установени опростени варианти на разходите, са допустими както съгласно правилата на фондовете, обхванати от РОР, така и съгласно правилата за държавна помощ. Те трябва също да осигурят спазването на максималните интензитети на помощта, определени в правилата за държавна помощ и стимулиращият ефект. В случай на компенсация за услуги от общ икономически интерес, които представляват държавна помощ, размерът на компенсацията трябва да бъде спазен.

Съгласно правилата на ЕС за държавна помощ се изисква предварително уведомяване на Комисията за всички нови мерки за помощ. Държавите членки трябва да изчакат решението на Комисията, преди да могат да въведат мярката в сила. Регламентите за групово освобождаване, т.е. Общият регламент за групово освобождаване (ЕС) № 651/2014 (ОРГО) ⁽¹⁹⁾ и, наред с другите, Регламентът за групово освобождаване в сектора на рибарството — Регламент (ЕС) № 2022/2473 (РРГО) ⁽²⁰⁾, освобождават държавите членки от задължението да уведомяват Комисията за схеми за помощ и помощ *ad hoc*, които отговарят на посочените в тях условия. По подобен начин в Решението относно държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга за услуги от общ икономически интерес ⁽²¹⁾ („Решението за УОИИ“) се определят условията, при които държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес, е освободена от изискването за предварително уведомяване. При разработването на държавна помощ под внимание следва да бъдат взети и други документи, като специфични за сектора насоки на Комисията ⁽²²⁾, тъй като с тях се определят условията, съгласно които уведомяването за държавна помощ да се счита за съвместимо с вътрешния пазар.

Правилата на ЕС за държавна помощ не се отнасят обаче за цялата подкрепа, предоставена от публични органи. Първо, следва да се оцени дали подкрепата, предоставена за дадена операция, се смята за държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС. Повече информация за понятието „държавна помощ“ може да бъде намерена в Известието на Комисията относно понятието за държавна помощ ⁽²³⁾, в което се изяснява разбирането на Комисията относно член 107, параграф 1 от ДФЕС, съгласно тълкуването му от Съда на Европейския съюз. Разпоредбите на регламентите ⁽²⁴⁾ относно помощта *de minimis* също следва да се вземат предвид. Помощта, която представлява помощ *de minimis*, не представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС. Поради това, когато дадена операция, финансирана от фондовете, обхванати от РОР, попада в обхвата на съответния Регламент за помощта *de minimis*, това означава, че приносът на фондовете, обхванати от РОР, не представлява държавна помощ. Поради това в случай на помощ *de minimis* няма нужда да се оценява спазването на правилата за държавна помощ, а само правилата, свързани с фондовете, обхванати от РОР, и условията за считане на подкрепата за помощ *de minimis*.

Компенсацията за услуги от общ икономически интерес (УОИИ) също може да не е държавна помощ и следователно може да не попадне в обхвата на прилагане на правилата за държавна помощ. В Съобщението на Комисията относно правилата за компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес ⁽²⁵⁾ се пояснява при какви обстоятелства се случва това.

Общи принципи относно съвместимостта на опростените варианти на разходите с правилата за държавна помощ за възстановяването на безвъзмездни средства, предоставени от държавите членка на бенефициерите

При използване на опростени варианти на разходите, правилата за държавна помощ и *правилата de minimis* трябва да се вземат предвид на етапа на изготвяне на методиката, както и на етапа на избор на операции/изпълнение, в зависимост от отделните случаи.

⁽¹⁹⁾ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1).

⁽²⁰⁾ Регламент (ЕС) 2022/2473 на Комисията от 14 декември 2022 г. за обявяване на някои категории помощи — за предприятия, които произвеждат, преработват и предлагат на пазара продукти от риболов и аквакултури — за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 327, 21.12.2022 г., стр. 82).

⁽²¹⁾ Решение 2012/21/ЕС на Комисията от 20 декември 2011 г. относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 3).

⁽²²⁾ Вж. например Насоките относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката (2022/C 80/01).

⁽²³⁾ Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ С 262, 19.7.2016 г., стр. 1).

⁽²⁴⁾ Регламент (ЕС) № 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* (ОВ L, 2023/2831, 15.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2831/oj>); Регламент (ЕС) № 717/2014 на Комисията от 27 юни 2014 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* в сектора на рибарството и аквакултурите (ОВ L 190, 28.6.2014 г., стр. 45); Регламент (ЕС) 2023/2832 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ L, 2023/2832, 15.12.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj>).

⁽²⁵⁾ Съобщение на Комисията относно правилата за компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес (ОВ С 8, 11.1.2012 г., стр. 4).

За да се осигури съответствие на операциите по линия на фондовете, обхванати от РОР, с ОРГО, други регламенти за групово освобождаване, Решението за УОИИ и съответните насоки на Комисията, следва да се вземат предвид следните елементи:

— **Допустимост на разходите, които са включени в ОВР, заедно с ОРГО и правилата за фондовете, обхванати от РОР**

Първо, когато управляващият орган желае да отпусне подкрепа, за която се смята, че представлява държавна помощ, условията за отпускането на помощта трябва да се проверяват в зависимост от съответната разпоредба за категорията помощи/освобождаване по ОРГО.

След това управляващият орган следва да гарантира, че в рамките на тази категория помощи **предвидените за операцията разходи са допустими както въз основа на съответните разпоредби за освобождаване по ОРГО, така и по правилата за фондовете, обхванати от РОР.**

В това отношение в член 7, параграф 1 от ОРГО се предвижда възможност допустимите разходи по ОРГО да се изчисляват в съответствие с опростените варианти на разходите, предвидени в РОР, при условие че операцията е най-малко частично финансирана от фонд на Съюза, което позволява използването на тези опростени варианти на разходите, и че категорията разходи е допустима съгласно съответното освобождаване в ОРГО.

Това означава, че когато е определен опростен вариант на разходите съгласно РОР или регламентите за отделните фондове, сумата, възстановена въз основа на опростения вариант на разходите, ще се използва за целите на контрола върху спазването на правилата за държавната помощ, **при условие че категорията разходи сама по себе си е допустима съгласно правилата за държавната помощ и че помощта е съобразена с всички условия на ОРГО.**

Където се използват опростени варианти на разходите, категориите разходи, изчислявани въз основа на опростени варианти на разходите, следва да се определят в методиката, използвана за изчисляване на размера на опростените варианти на разходите. Когато се използват опростени варианти на разходите, определени в Регламента за ОПР или други правила за конкретни фондове, това трябва да се осигури от управляващия орган при обявяването на покани за представяне на предложения за операции, за които може да се прилагат правилата за държавна помощ, като се определи кои категории разходи ще се финансират от обхванатите от РОР фондове за тази операция и кои са съобразени също и с ОРГО. Освен това в документа, определящ условията за подкрепа за операцията, трябва да се отбележи кои категории разходи се смятат за допустими за тази операция.

Управляващите органи, когато отправят покани за представяне на предложения за операции, за които може да се прилагат правилата за държавна помощ, трябва да определят за кандидатите за помощ категориите разходи, които ще бъдат финансирани от фондовете, обхванати от РОР за тази операция, което позволява да се провери съответствието им с една от разпоредбите на ОРГО, т.е. дали категориите разходи са правилно определени и са в съответствие със съответните разпоредби на ОРГО. Някои категории разходи са допустими за възстановяване от фондовете по РОР, но не са допустими съгласно разпоредбите на ОРГО.

В приложение 3 е даден пример за съвместимостта на ОВР с правилата за държавната помощ.

— **Допустимост на разходите, обхванати от ОВР, съгласно Решението за УОИИ и правилата за фондовете по РОР**

Операцията следва да попада в комбинирания обхват на Решение 2021/21 на Комисията относно УОИИ и съответните разпоредби относно обхвата на подкрепата в ОВР и регламентите за отделните фондове.

— **Гарантиране на съответствие с максималния интензитет на помощта или максималния размер на помощта съгласно ОРГО или с компенсацията съгласно Решението за УОИИ**

Когато има установен опростен вариант на разходите в съответствие с членове 53—56 от РОР или съответните разпоредби в регламентите за отделните фондове, тази сума ще се използва за целите на контрола върху спазването на правилата за държавната помощ.

Управляващите органи трябва да използват приемлива и благоразумна хипотеза, за да гарантират, че размерите на опростените варианти на разходите представляват надеждно приближение на действителните разходи. Това дава възможност размерът на опростените варианти на разходите да се използва за по-лесно доказване на спазването на максималния интензитет на помощта, максималните размери на помощта, праговете за уведомяване по ОРГО или равнището на компенсация съгласно Решението за УОИИ. Методиката ще бъде подложена на одит, за да се гарантира съответствието ѝ с приложимите правила на фондовете, обхванати от РОР, и с правилата за държавна помощ.

За пример, моля, вж. приложение 3.

— Гарантиране на зачитането на стимулиращия ефект

Съгласно член 6 от ОРГО, що се отнася до повечето категории помощи ОРГО се прилага само за помощи, които имат стимулиращ ефект. Смята се, че помощта има стимулиращ ефект, ако бенефициерът е подал писмено заявление за помощ до съответната държава членка със съдържанието, изисквано съгласно член 6, параграф 2 от ОРГО, преди работата по проекта или дейността да е започнала (за *ad hoc* помощ за големи предприятия също се прилагат допълнителните условия, посочени в член 6, параграф 3 от ОРГО).

Ако подкрепата представлява държавна помощ е налице задължение за управляващите органи да гарантират предварително, че стимулиращият ефект е спазен, независимо дали се използват опростени варианти на разходите или не. Управляващите органи трябва да гарантират, че бенефициерите не са сключили какъвто и да е вид договорни споразумения, с които изразяват желанието си да продължат операциите дори при липса на помощ. Тази *предварителна* проверка може да се направи, като се изиска заявителят на помощта да представи лична декларация, че не е поел твърд правен ангажимент (започване на работите по проекта съгласно определението в ОРГО) преди подаването на заявлението му. Личните декларации могат да се считат за приемливи за доказване на стимулиращия ефект, при условие че съществува ефективна система за контрол, позволяваща извършването на произволни проверки на тези лични декларации.

Специфични разпоредби в орго и използването на опростени варианти на разходите

С член 25, параграф 3, буква д) от ОРГО се въвежда единна ставка в размер до 20 %, която може да се прилага по проекти за научноизследователска и развойна дейност за изчисление на допълнителни административни разходи и други оперативни разходи, включително разходи за материали, консумативи и други подобни продукти, извършени пряко в резултат на проекта. Прилагането на единната ставка съгласно член 25, параграф 3, буква д) от ОРГО е алтернатива на използването на ОВР, създадени съгласно програмите по РОР или друг фонд на Съюза, който позволява използването на опростени варианти на разходите и не ги засяга. Единната ставка трябва да се прилага към общите допустими разходи по проекти за научноизследователска и развойна дейност, посочени в член 25, параграф 3, букви а)—г) от ОРГО. Държавата членка може да използва въведената от ОРГО единна ставка за операции, съфинансирани от фондовете на политиката на сближаване в съответствие с член 53, параграф 3, буква в) от РОР, като съответстваща единна ставка, приложима в политиките на Съюза за подобен вид операция⁽²⁶⁾. Когато прилага методите, използвани в други политики на Съюза, държавата членка трябва да гарантира, че методът се използва в неговата цялост и че се прилага за подобни видове операции.

В случай на схема за помощ за обучение, попадаща в обхвата на член 31 от ОРГО, е възможно към схемата за помощ за обучение, попадаща в обхвата на член 31 от ОРГО, да се приложи единната ставка за непреки разходи, изчислена въз основа на преките разходи, посочени в член 54, първа алинея, буква а) от РОР. За да се осигури съвместимост, непреките разходи съгласно член 54, първа алинея, буква а) от РОР, изчислени като процент от преките разходи, следва да се изчисляват само въз основа на категориите преки разходи, определени като допустими в член 31, параграф 3 от ОРГО, като се вземат предвид специфичните ограничения за всеки от тях, предвидени в същата разпоредба на ОРГО.

5.3. Специално за ЕФРР и ЕСФ+: кръстосано финансиране

Съгласно член 25, параграф 2 от РОР, когато ЕФРР или ЕСФ+ предоставят подкрепа за цялата или за част от операция, разходите по която са допустими за подкрепа от другия фонд („кръстосано финансиране“), кръстосаното финансиране може да се използва в размер до 15 % от подкрепата от тези фондове за всеки приоритет на дадена програма. За тази (част от) операция се прилагат правилата за допустимост на другия фонд, т.е. този, от който произлиза кръстосаното финансиране.

С изключение на единните ставки по отношение на разходи, допустими по единия или другия фонд, може да се използва един опростен вариант на разходите. Прилагането на опростените варианти на разходите все още изисква държавите членки да спазват горепосочения таван от 15 %.

По-специално, за финансиране с единна ставка в случаите на кръстосано финансиране, за всяка част от операцията по ЕСФ и по ЕФРР следва да се прилагат отделни единни ставки. Единните ставки по ЕСФ+ и по ЕФРР за сходни операции ще се прилагат съответно за частите по ЕСФ+ и по ЕФРР. Използване на средната от двете ставки не е възможно, тъй като разходите трябва да са проследими, за да се гарантира спазването на общия таван от 15 % за кръстосаното финансиране. Когато не съществува ставка за сходни операции по другия фонд (например защото правилото не се прилага за другия фонд или защото по другия фонд не се финансират сходни операции) управляващият орган трябва да определи приложимата ставка в съответствие с общите правни принципи, установени в член 53, параграф 3 и член 54 от РОР.

⁽²⁶⁾ За повече информация относно метода за изчисление в член 53, параграф 3, буква в) от РОР вж. глава 3.2.

Пример 1: кръстосано финансиране от ЕСФ и ЕФРР с единични разходи или еднократни суми

Ако за операция по ЕСФ в единичните разходи от 6 EUR/час на обучаващ се е включено закупуването на пособия или оборудване на стойност 0,50 EUR/час, допустими по ЕФРР, размерът на кръстосаното финансиране ще бъде 0,50 EUR x броя на реализираните „часове x обучаващи се“.

За еднократни суми се прилага същият принцип: ако в подробния проектобюджет са включени някакви „кръстосано финансирани разходи“, те ще се отчитат и следят отделно. Например в рамките на еднократна сума в размер на 20 000 EUR, финансирана от + програма по ЕСФ, разходите по линия на ЕФРР представляват 5 000 EUR. В края на операцията кръстосано финансираната сума ще бъде предварително определената сума (5 000 EUR от 20 000 EUR) или „нула“, ако безвъзмездните средства не бъдат изплатени, защото не е достигнат предварително определения краен продукт. Двухкомпонентният принцип за еднократните суми, ако не бъде намален чрез определяне на междинни цели, ще се прилага също и за кръстосано финансираните разходи.

Пример 2: кръстосано финансиране от ЕСФ и ЕФРР с финансиране с единна ставка

В случай че се използва единна ставка за непреки разходи, базирани на преки разходи, размерът на кръстосаното финансиране ще бъде сумата на „кръстосано финансираните преки разходи“, заедно с непреките разходи, изчислени въз основа на единната ставка, приложима към съответните „кръстосано финансирани преки разходи“.

Например в рамките на операция за 15 000 EUR, финансирана от програма по ЕФРР, преките разходи „по линия на ЕСФ“ са 3 000 EUR, а непреките разходи се изчисляват като 15 % от преките разходи (450 EUR). Следователно размерът на кръстосаното финансиране би бил 3 450 EUR. Ако в края на операцията преките разходи бъдат намалени, кръстосано финансираната сума (включително за непреки разходи) би била съответно намалена по същата формула.

5.4. Изисквания, свързани със събирането, съхранението и публикуването на данни

Съгласно член 72, параграф 1, буква д) от POP управляващият орган е длъжен да записва и съхранява в електронна форма данните за всяка операция, необходими за целите на мониторинга, оценката, финансовото управление, проверките и одитите в съответствие с приложение XVII към POP.

Съгласно въведението на приложение XVII към POP следва да се попълват само полета с данни, които се отнасят до въпросната операция. Има полета с данни, специфични за възстановяването под формата на опростени варианти на разходите — или за възстановяване на безвъзмездни средства на бенефициера (полета 86—96), или за възстановяване на финансовото участие на Съюза в програми (полета 112—114).

Информацията в полета за данни 23 и 24 относно изпълнителите, техните действителни собственици, договорите и подизпълнителите не трябва да се записва и съхранява в случай на непреки разходи, обхванати от единна ставка, единични разходи или еднократна сума⁽²⁷⁾. Когато опростен вариант на разходите обхваща както преки разходи, така и непреки разходи, изискването за записване и съхраняване на данни за изпълнителите, техните действителни собственици, договорите и подизпълнителите се прилага само по отношение на преките разходи.

Освен това, съгласно член 49, параграф 3 от POP, управляващите органи трябва да публикуват на своя уебсайт списък на операциите, изпрани за предоставяне на подкрепа от фондовете. Изискваната съгласно член 49, параграф 3 от POP информация следва да се основава на приложение XVII към POP и за целите на член 49, параграф 3 от POP не следва да се събират допълнителните данни, освен включените в приложение XVII към POP. Както е посочено по-горе, управляващите органи не трябва да записва и съхраняват в електронна форма данни относно изпълнителите в приложение XVII към POP за непреки разходи, обхванати от единични разходи, еднократна сума или единна ставка. Поради това задължението за публикуване на имената на изпълнителите на бенефициера, посочени в член 49, параграф 3, буква а) от POP, не се прилага по отношение на името на изпълнителя в случай на обществена поръчка за непреки разходи, които са включени в опростени варианти на разходите.

⁽²⁷⁾ Моля, обърнете внимание, че информацията в поле 23, информацията за изпълнителите, техните действителни собственици и договорите трябва да се записва само когато операцията се изпълнява в съответствие с правилата на Съюза за възлагане на обществени поръчки (т.е. обществени поръчки над праговете, определени в Директива 2014/24/ЕС или Директива 2014/25/ЕС). Информацията относно подизпълнителите съгласно поле 24 трябва да се записва на първото равнище на подизпълнение, само когато в поле 23 е записана информация за изпълнител и само за договори за подизпълнение на обща стойност над 50 000 EUR.

5.5. Опростени варианти на разходите и период на допустимост

В член 63, параграф 2, втора алинея от ПОР се предвижда, че в контекста на единичните разходи и еднократните суми действията, представляващи основание за възстановяване, трябва да са извършени между датата на представяне на програмата на Комисията или от 1 януари 2021 г., като се взема по-ранната от двете дати, и 31 декември 2029 г. Това означава, че за периода на допустимост е от значение не действителната дата, на която бенефициерът е платил действително направените разходи, а действията, представляващи основание за възстановяване.

Що се отнася до единните ставки, само категориите разходи, към които се прилага единната ставка (базисни разходи) — ако се основават на действителни разходи — трябва да са направени от бенефициера и платени при изпълнение на операции в рамките на периода на допустимост, предвиден в член 63, параграф 2, първа алинея от ПОР. Например ако непреките разходи са изчислени под формата на единна ставка в размер до 25 % от допустимите преки разходи, в съответствие с член 54 от ПОР, базисните разходи, използвани за изчисляване на единната ставка (допустими преки разходи за операцията), трябва да са направени от бенефициера и изплатени при изпълнение на операции в рамките на периода на допустимост, т.е. до 31 декември 2029 г.

ГЛАВА 6: ПРОВЕРКИ НА УПРАВЛЕНИЕТО И ОДИТ

Опростените варианти на разходите, с изключение на готовите ОВР, изискват **предварително приближение на разходите** например въз основа на данни за минали периоди или статистически данни. В качеството им на средни или медианни суми или поради това, че са получени в резултат на други статистически обосновани методики, на ОВР е присъщо донякъде да могат да компенсират прекомерно или недостатъчно действителните разходи, направени от бенефициерите и платени при изпълнението на операциите. Това обаче се смята за приемливо съгласно приложимите правила, тъй като ОВР, установени въз основа на правилна методика, се смятат за надеждно приближение на действителните разходи; такава прекомерна компенсация не представлява неоснователно обогатяване.

При прилагането на ОВР с проверките на управлението и одитите няма да се извършват последващи проверки на действително направените разходи от бенефициерите; с тях ще се проверява дали методиката, установяваща предварително ОВР, е в съответствие с приложимите правила и дали се прилага правилно.

В настоящата глава се разглежда подходът към проверките на управлението и одитите на опростените варианти на разходите.

6.1. Общ подход към проверките на управлението и одита

Когато се използват опростени варианти на разходите на „по-ниско равнище“, за целите на определянето на законосъобразността и редовността на разходите както при одита, извършен от Комисията, така и при националните одити ще се проверява правилното разработване на методиката. Правилното прилагане на методиката ще бъде проверено по време на одита, извършен от Комисията и националния одит, и при проверките на управлението.

В член 74, параграф 1, буква а) от ПОР се посочва, че **управляващият орган проверява дали съфинансираните продукти и услуги са доставени и дали операцията съответства на приложимото законодателство, на програмата и на условията за предоставяне на подкрепа за операцията.**

Освен това в член 74, параграф 1, буква а), точка ii) от ПОР се посочва, че за разходите, възстановените въз основа на опростени варианти на разходите, управляващият орган трябва да **провери дали са изпълнени условията за възстановяване на разходите на бенефициера.**

Изискванията на член 74, параграф 1, буква а) и член 77, параграф 1 от ПОР и приложение XIII към ПОР, съгласно които съфинансираните продукти и услуги са доставени и **операцията е в съответствие с приложимото право**, не означават, че при проверките на управлението и одитите следва да се проверява или изисква документация за основните разходи (например фактури, документация за плащане). **Проверките на управлението и одитите няма да обхващат действителните разходи, направени от бенефициера (например фактури, квитанции), нито специфичните процедури за възлагане на обществени поръчки, които документират разходите, възстановени на базата на опростени варианти на разходите.** В резултат от това свързаните с тях финансови документи или документи за възлагането на обществена поръчка следва да не бъдат искани с оглед проверка на сумите (разходите), действително направени и платени от бенефициера.

За опростени варианти на разходите, одобрени от Комисията за „по-високо равнище“, съгласно член 94, параграф 3 от ПОР, **проверките на управлението и одитите ще целят изключително проверката на изпълнението на условията за възстановяване на разходите от Комисията.**

Правилата за допустимост трябва да се спазват независимо от формата на възстановяване. Поради това, дори когато ОВР се използват в операции, трябва да се гарантира допустимостта на операцията, бенефициера, участниците (ако е приложимо).

Одитна следа

Всички документи, необходими за одитната следа, както е посочено в приложение XIII от POP, трябва да се съхраняват съгласно член 69, параграф 6 от POP.

ОВР и основани на риска проверки на управлението

Съгласно член 74, параграф 2 от POP, проверките на управлението се извършват въз основа на извършена предварително оценка на риска. Ако според оценката на риска управляващият орган трябва да провери разходите, декларирани съгласно ОВР (ОВР не трябва да се изключват автоматично от оценката на риска), проверките ще включват специфичните точки, описани подробно в настоящата глава.

Конфликт на интереси

Конфликтът на интереси трябва да бъде разгледан и при операции, използващи ОВР. Насоки на Комисията⁽²⁸⁾ относно избягването и управлението на конфликти на интереси съгласно Финансовия регламент. В тези насоки са предоставени съответните примери. Недопустимостта на разходите се решава за всеки отделен случай в зависимост от степента на установения конфликт на интереси (цялата операция или само част от операцията).

Пример: Европейският социален фонд (ЕСФ) подкрепя научноизследователски проект в университет. Проектът получава финансова подкрепа за наемане на изследователи на срочни трудови договори (възстановяването е извършено въз основа на стандартни единични разходи на месец за изследовател). Проектът е одобрен чрез конкурсна процедура за подбор. При одита на проекта са установени конфликти на интереси в процедура за подбор на изследователи. Въпреки разпоредбите, изискващи безпристрастност, някои оценители са разгледали заявления, подадени от заявителите, с които са съавтори на публикации, което не било надлежно оповестено или разгледано от университета или управляващия орган. Ето защо одиторите са определили това като конфликт на интереси, компрометиращ прозрачността и справедливостта на процеса на подбор. Одиторите са оспорили законосъобразността на декларираните разходи за участващите изследователи.

6.2. Проверка на правилното установяване на методиката за опростения вариант на разходите

Проверката на методиката ще се извършва на равнището на управляващия орган или на междинното звено.

Одитният орган оценява установяването на методиката предварително или по време на изпълнението, както следва:

- За опростени варианти на разходите, използвани на „по-високо равнище“ (член 94 от POP), е задължително одитният орган да оцени предварително методиката, преди на Комисията да се представи допълнение 1 към приложения V и VI към POP. След като одобри опростения вариант на разходите, Комисията няма да извършва друг одит на методиката.
- За опростени варианти на разходите, използвани на „по-ниско равнище“ (член 53 от POP), силно се препоръчва одитният орган да оцени предварително методиката и да предостави резултата от своята оценка преди изпълнението. Друга възможност е одитният орган да я оцени по време на изпълнението, когато одитира разходите, възстановени на бенефициерите въз основа на опростени варианти на разходите. Предварителната оценка и валидирането на методиката от одитния орган може значително да намалят риска от нередности. Освен това одитният орган може да използва резултата от своята оценка за бъдещи одити (на достоверността), когато се изготвя извадка от операции, използващи ОВР. Предимството на този подход за програмата е, че предотвратява системни грешки, които могат да имат финансови последици, ако бъдат открити едва по време на изпълнението. Ако предварителната оценка е извършена и одитният орган стигне до положително заключение (т.е. официално валидиране на методиката на ОВР), одитният орган може да използва резултата от оценката за бъдещи одити, при които се изготвят извадки от операции, в които се използват същите ОВР.

Проверката на методиката за ОВР **по принцип** ще се извършва за **програма (или части от нея) или за няколко програми, за които отговаря даден управляващ орган или междинно звено**. За ОВР, които са основани на собствени данни на бенефициера в съответствие с член 53, параграф 3, буква а), точки ii) и iii) и член 53, параграф 3, буква б) от POP тази проверка ще се извършва за конкретни бенефициери.

⁽²⁸⁾ Известие на Комисията — Насоки относно избягването и управлението на конфликти на интереси съгласно Финансовия регламент (ОВ С 121, 9.4.2021 г., стр. 1).

На практика одитният орган проверява дали опростеният вариант на разходите е определен в съответствие с изискванията за методите на изчисление, посочени в член 53, параграф 3 за „по-ниско равнище“ и в член 94, параграф 2 от РОР за „по-високо равнище“ и в съответните разпоредби, определени от органите по програмата за такъв опростен вариант на разходите.

Оценката от одитния орган на методиката, разработена от управляващия орган за всеки тип ОВР, ще включва:

- проверка дали методиката е разработена въз основа на методите, описани в ОВР, и че е правилно описана;
- проверка дали обхванатите от ОВР категории разходи са допустими;
- проверка дали одитната следа за конкретните резултати е описана и е подходяща;
- В случай че е възможна комбинация от няколко ОВР и/или действителни разходи в рамките на една и съща операция, се проверява дали няма риск от двойно финансиране (например категориите разходи, обхванати от единни ставки, са ясно разделени);
- ако е предложен метод за корекция се оценява дали той е подходящ за специфичните ОВР, и
- ако ОВР ще се използват в операции, за които може да се прилагат правилата за държавна помощ, разходите, които са включени в ОВР, са допустими съгласно правилата за държавна помощ.

Освен това трябва да бъдат проверени следните елементи:

за ОВР, основани на справедлив, равноправен и проверим метод на изчисление:

- проверка дали информацията за метода на изчисление е документирана, лесно проследима и точна;
- проверка дали разходите, включени в изчисленията, са уместни и допустими;
- проверка на надеждността/точността на данните.

За ОВР, които са основани на проектобюджет:

- проверка дали бюджетът е подложен на преглед и одобрен предварително от управляващия орган. В случай че това е ОВР на „по-ниско равнище“, с одитите ще се проверя дали общите разходи за операцията не надвишават 200 000 EUR или 100 000 EUR в случай на проекти, изпълнявани по линия на фонд за малки проекти (член 25 от Регламента за Interreg).

За ОВР, основани на съответни единични разходи, еднократни суми и единни ставки, приложими в политиките на Съюза:

- дали правилата за съответните ОВР в политиките на ЕС все още са били приложими към момента на отправяне на поканата за представяне на предложения (за ОВР от „по-ниско равнище“) или към момента, в който изменението на програмата е представено на Комисията (за ОВР от „по-високо равнище“).
- проверка дали цялата методика е използвана повторно
- проверка дали ОВР се използва за подобни операции.

За ОВР, основани на съответните единични разходи, еднократни суми и единни ставки, приложими в държави членки:

- дали правилата за съответните ОВР на държавата членка все още са били приложими към момента на отправяне на поканата за представяне на предложения (за ОВР от „по-ниско равнище“) или към момента на представяне на изменението на програмата на Комисията (за ОВР от „по-високо равнище“);
- проверка дали цялата методика е използвана повторно;
- проверка дали методиката за ОВР съгласно националната политика се прилага съгласно схемите за безвъзмездни средства, финансирани изцяло от държавата членка;
- проверка дали ОВР се използва за подобни операции.

Одитът на методиката на ОВР е с акцент върху проверката дали са спазени разпоредбите на РОР за установяване на методиката. Изборът на метод на изчисление остава отговорност единствено на управляващия орган. Управляващият орган следва да води подходящи записи за установения метод на изчисление и да бъде в състояние да покаже базата, на която са определени единните ставки, единичните разходи или еднократните суми. Записите, водени за документиране на метода на изчисление, ще бъдат предмет на изискванията за наличие на документи, посочени в член 82 от РОР.

За единни ставки, еднократни суми и единични разходи, определени в РОР или в регламентите за отделните фондове, които не изискват изчисление за определяне на приложимата ставка („готови“ ОВР), проверката от одитния орган ще бъде с акцент върху определението на категориите разходи (например преки разходи, непреки разходи, преки разходи за персонал). Одиторите ще проверят дали категориите разходи, обхванати от „стандартните“ единни ставки, са посочени или от държавата членка в националните правила, или от управляващия орган (или мониторинговия комитет за програмите по Interreg) в програмата или в отправените покани за представяне на предложения и се избягва двойното финансиране.

6.3. Проверка от управляващия орган и одит на правилното прилагане на методиката по време на изпълнението

- При използване на единни ставки, единични разходи или еднократни суми не е необходимо действителните разходи да бъдат обосновавани по категориите разходи, които са обхванати от опростените варианти на разходите, включително, когато са приложими, обезценяване и вноската в натура ⁽²⁹⁾.
- Проверката на спазването на правилата за държавна помощ трябва да се извършва, когато се използват опростени варианти на разходите на „по-ниско равнище“, т.е. като метод за възстановяване на разходите за бенефициерите (вж. глава 6.5).
- Няма правно основание за проверка на действително направените и платени разходи за категориите разходи, които са включени в ОВР, установени в съответствие с РОР, следователно не трябва да се изискват базисни документи, обосноваващи действителните разходи (например бенефициерите не трябва да предоставят фактури за действителни разходи, за да се провери дали в действителност бенефициерът е направил непреки разходи в размер на 15 %, когато се прилага член 54, буква б) от РОР).
- Проверката на правилното прилагане на установения метод ще се извършва на равнището на управляващия орган за опростени варианти на разходите, използвани на „по-високо равнище“, и на равнището на бенефициера за опростени варианти на разходите, използвани на „по-ниско равнище“.

По време на проверките на управлението, управляващият орган/междинното звено проверява правилното прилагане на методиката на ОВР. Одитният орган извършва тази проверка по време на своите одити (одит на операциите, тематичен одит, одит на системата).

6.3.1. Проверка на правилното прилагане на единните ставки

Проверката на правилното прилагане на системата за финансиране с единна ставка ще включва проверка на следните елементи:

- управляващият орган (или мониторинговият комитет за програмите по Interreg) е определил категориите разходи, обхванати от единната ставка, и тези, за които се прилага единната ставка („базисни разходи“). **Управляващите органи следва или да предоставят ясно определение на категориите разходи**, или да дефинират предварително определен списък с всички категории допустими разходи, обхванати от единната ставка, както и тези, на които се базира единната ставка (и ако е уместно — другите категории допустими разходи);
- използването на единната ставка е предвидено в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа;
- разходите, използвани като основа за изчислението (наричани „базисни разходи“) са допустими, законосъобразни и редовни ⁽³⁰⁾;

⁽²⁹⁾ Вноската в натура, посочена в член 67, параграф 1 от РОР, може да бъде взета предвид при изчисляване на стойността на дадена единна ставка, единични разходи или еднократна сума, при условие че се спазва член 67, параграф 1 от РОР. Когато обаче се прилага опростен вариант на разходите, не е необходимо да се проверява наличието на вноските в натура, а оттам и дали са изпълнени условията, определени в член 67, параграф 1 от РОР.

⁽³⁰⁾ Както и са правилно изчислени, ако се декларират въз основа на опростени варианти на разходите.

- няма двойно деклариране на един и същ разходен елемент („основата“ за изчисление или други действителни разходи не включват разходен елемент, обхванат от единната ставка). Например ако административните разходи са обхванати от единна ставка за непреки разходи, те не следва да се декларират въз основа на действително направени разходи;
- декларираната сума е правилно изчислена чрез прилагане на единната ставка към „базисните разходи“;
- сумата, изчислена с прилагане на единната ставка, се коригира пропорционално, ако е изменена стойността на базисните разходи, за които се прилага единната ставка. Всякакво намаляване на допустимата сума на „базисните разходи“, приети след проверката на категориите допустими разходи, за които се прилага единната ставка (например след финансова корекция) на „базисните разходи“, засяга пропорционално сумата, приета за категориите разходи, изчислена чрез прилагане на единна ставка към „базисните разходи“;
- ако в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа, са предвидени други условия, тези условия също ще трябва да бъдат проверени по време на проверките на управлението и одитите;
- ако е приложимо, правилата за държавна помощ се спазват за ОВР, използвани за възстановяване на средства на бенефициерите (вж. глава 6.5);
- обхванатите от единната ставка категории разходи са необходими за изпълнението на операцията; на етапа на подбор управляващият орган ще провери дали категориите разходи, обхванати от единната ставка, са необходими, като се основава на необходимите за осъществяването на проекта дейности, посочени в заявлението за финансиране и в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа.

Не се извършват проверки относно:

- направените от бенефициера действителни разходи или на свързани с тях (финансови) разходооправдателни документи за сумите, възстановени на базата на единна ставка;
- разходооправдателните документи за проверка дали размерът на единната ставка е изразходван от бенефициера за правилната категория разходи;
- счетоводната система на бенефициерите.

Тъй като възстановената въз основа на единната ставка ⁽³¹⁾ техническа помощ се изчислява автоматично в SFC2021 въз основа на декларираните разходи, няма проверки, които да се извършват от управляващия орган или одитния орган. Намаляванията на разходите, които формират основата за изчисляване на единната ставка след прилагането на финансови корекции, ще засегнат автоматичното изчисляване на единната ставка, което ще доведе до пропорционално намаляване на подкрепата за техническата помощ.

6.3.2. Проверка на правилното прилагане на единичните разходи

Проверката на правилното прилагане на единичните разходи включва оценка, за да се установи дали са изпълнени определените по отношение на процеса, крайните продукти и/или резултатите условия за възстановяване на разходите.

Проверката на правилното прилагане на единичните разходи ще включва проверка на следните елементи:

- използването на единичните разходи е предвидено в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа;
- доставените по проекта единици продукт в смисъл на количествено определени дейности, крайни продукти или резултати, обхванати от единичните разходи, са документирани и следователно могат да бъдат удостоверени и са действителни. Единични разходи, свързани с крайни продукти и резултати, които не са постигнати, не могат да бъдат декларирани;
- декларираната сума е равна на определените единични разходи, умножени по действителните единици продукт, доставени по проекта;
- няма двойно деклариране на един и същ разходен елемент (разходите, декларирани под други форми на възстановяване, не включват разходен елемент, обхванат от единичния разход);

⁽³¹⁾ Съгласно член 36, параграф 5 от POP и член 27, параграф 2 от Регламента за Interreg за програмите по Interreg.

- ако в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа, са предвидени други условия, тези условия също ще трябва да бъдат проверени по време на проверките на управлението и одитите;
- Ако е приложимо, правилата за държавна помощ се спазват за ОВР, използвани за възстановяване на средства на бенефициерите (вж. глава 6.5).

Не се извършват проверки относно:

- направените от бенефициера действителни разходи или на свързани с тях (финансови) разходооправдателни документи за сумите, възстановени на базата на единични разходи;
- Разходооправдателните документи за проверка дали възстановената сума под формата на единични разходи е изразходвана от бенефициера за правилната категория разходи.
- Счетоводната система на бенефициерите

6.3.3. Проверка на правилното прилагане на еднократни суми

По отношение на еднократните суми е от основно значение **да се получи увереност, че докладваните крайни продукти/резултати са действителни**. Следователно контролът се състои в проверка на следните елементи:

- използването на единичната сума е предвидено в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа;
- договорените етапи (междинни цели, ако е приложимо) на проекта са напълно изпълнени и крайните продукти/резултатите са доставени в съответствие с условията, определени от програмните органи за използването на ОВР (крайните продукти/резултатите трябва да бъдат документирани);
- няма двойно деклариране на един и същ разходен елемент (разходите, декларирани под други форми на възстановяване, не включват разходен елемент, обхванат от еднократната сума);
- ако в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа, са предвидени други условия, спазването на тези условия също ще трябва да бъде проверено по време на проверките на управлението и одитите;
- ако е приложимо, правилата за държавна помощ се спазват за ОВР, използвани за възстановяване на средства на бенефициерите (вж. глава 6.5).

Не се извършват проверки относно:

- направените от бенефициера действителни разходи във връзка с доставените крайни продукти/резултати;
- разходооправдателните документи за действителните разходи, които да обосноват, че размерът на еднократната сума действително е изразходван от бенефициера за предварително определените видове разходи/дейности;
- счетоводната система на бенефициерите.

6.4. Проверка за липса на двойно финансиране при използване на ОВР

Липса на двойно финансиране в рамките на същата операция

Аспектът на двойното финансиране трябва да бъде разгледан още при разработването на методиката чрез ясно определяне и разграничаване на категориите разходи, които са включени в ОВР, и тези, възстановени чрез други форми на възстановяване. По време на проверките на управлението и одитите в случай на комбиниране на ОВР, освен разгледаните по-горе проверки, изисквани за отделни видове опростени разходи, проверките на управлението и одитите трябва да потвърдят, че всички разходи за операцията са декларирани само веднъж. Това включва проверка дали прилаганите методики гарантират, че никакви разходи за дадена операция не могат да бъдат начислявани по повече от един вид ОВР и преки разходи, ако е приложимо, категория разходи (двойно деклариране на разходи например като преки и непреки разходи).

При проверките на управлението и одитите следва също така да се провери за липсата на двойно деклариране на един и същ разходен елемент, т.е. че „базисният разход“ или други действителни разходи не включват разходен елемент, който обикновено попада в дадена единна ставка. Например счетоводните разходи, обхванати от единна ставка за непреки разходи съгласно член 54, не могат да бъдат включвани в друга категория разходи, като например преки разходи за външни експерти, ако те включват също и счетоводни разходи, за да се избегне рискът от двойно финансиране.

Липса на двойно финансиране от други фондове, програми и инструменти на ес

Действия относно липсата на двойно финансиране може да се предприемат на различни равнища (програмно, подбор или изпълнение). Държавите членки могат да разработят (и да поискат от бенефициерите да ги прилагат) адекватни мерки за избягване на двойно финансиране. В настоящата глава са представени примери за мерки за избягване на двойно финансиране на всяко от тези равнища.

Споразумението за партньорство трябва да съдържа координация, разграничение и области на допълване между фондовете и, където е приложимо, координация между националните и регионалните програми.

Пример 1: Ясно разграничаване

В споразумението за партньорство се посочва, че в съответната държава членка с програма X ще се финансира изграждането на национални пътища, докато с програма Y ще се финансират селски пътища или това означава, че има ясно географско разграничение.

Когато споразумението за партньорство не съдържа ясно разграничение, **трябва да се въведат подходящи мерки на равнището на държавата членка с цел да се избегне двойното финансиране.**

Пример 2: Проверки на етапа на подбор

Управляващият орган на дадена програма предоставя своя списък с предложени за избор програми на други управляващи органи в същата държава членка, като ги моли да го сравнят със собствените си списъци с избрани проекти, с цел да се избегне явно припокриване (например същият местен орган получава безвъзмездни средства от два източника за консолидиране на един и същ сегмент от брега на река).

Пример 3: Тематични проверки от страна на управляващите органи

Координиращият орган в държава членка е създаден инструмент с изкуствен интелект, който сравнява списъците с операции от програми, като представя припокривания в области на финансиране и сканира за подобни бенефициери и описание на операциите. При съвпадения той сигнализира на служителите на съответните управляващи органи, които пристъпват към допълнителни проверки с цел избягване на двойно финансиране.

По време на тематичен преглед на персонала, нает за операциите, финансирани чрез ОВР, УО установява, че едно и също лице е наето за един и същи период от време по 3 различни проекта. За два от проектите разходите за персонал са били възстановявани въз основа на действителните разходи, а за един проект — въз основа на почасови ставки. При проверка на декларираните часове за въпросното лице по първите два проекта УО установява, че е надхвърлена общата продължителност на разрешеното работно време съгласно националните правила. Това означава, че лицето не е можело да работи по допълнителен проект дори ако разходите се възстановяват въз основа на почасови ставки.

Съгласно член 63, параграф 9 от РОР операцията може да получи подкрепа от един или няколко фонда или от една или няколко програми и от други инструменти на Съюза, стига един и същи разход да бъде деклариран само веднъж. **Липсата на двойно финансиране трябва да бъде гарантирана и проверена, дори когато възстановяването на разходите към бенефициерите е под формата на опростени варианти на разходите.**

Пример 4: Проверки на равнището на бенефициера

Управляващият орган извършва проверки на управлението на равнището на бенефициера. При операцията се използва единна ставка в размер на 40 %, прилагана по отношение на преките разходи за персонал. Като част от проверките от страна на управляващия орган на разходите за персонал (базисни разходи) е проверена длъжностната характеристика на едно лице. В длъжностната характеристика се посочва, че 100 % от дейностите, извършвани от съответния персонал, са за операции, финансирани от ЕФРР, докато проверената операция се финансира чрез ЕСФ+.

В крайна сметка отговорност на държавата членка е да разработи и приложи необходимите мерки за избягване на двойното финансиране в съответствие с член 63, параграф 9 от РОР. Одитите на Комисията ще бъдат насочени по-специално към гарантирането на наличието на такива мерки, а когато това не е така, ще се предприемат коригиращи действия.

Личните декларации от бенефициерите, че няма да искат финансиране за същия вид дейности от други фондове, може да се използват, ако са потвърдени (за всеки отделен случай) от допълнителни източници на информация. Проверките на управлението и одитите могат да включват търсене в национални или европейски бази данни и проверки на мерките за публичност, предприети от бенефициерите на техните уебсайтове и местоположения. При съмнение управляващият и одитният орган извършват по-задълбочени проверки и събират допълнителна информация от бенефициерите.

Пример 5: Съмнение за двойно финансиране

На равнището на един бенефициер са идентифицирани два проекта, свързани със създаването на велосипедна алея, единият от които е финансиран от ЕФРР и е подложен на одит на операциите. Одиторите са установили, че част от велосипедната алея е представена като част от проекти — веднъж за финансиране от ЕФРР и втори път за финансиране от ЕЗФРСР. При проверките, извършени от управляващия орган по искане на одиторите, се потвърждава, че разходите за табелите са финансирани както от ЕФРР, така и от ЕЗФРСР, което води до двойно финансиране на част от операцията.

6.5. Проверка на спазването на правилата за държавна помощ в случай на използване на опростени варианти на разходите като форма на възстановяване

При използването на опростени варианти на разходите за възстановяване на разходите на бенефициери се изисква проверка на правилата за държавна помощ и правилата *de minimis*. Ако подкрепата се счита за държавна помощ, за да се провери спазването на правилата за държавна помощ, проверките на управлението и одитите ще обхващат следните елементи:

— Допустимост на разходите, които са включени в ОВР съгласно правилата на ОРГО и Решението за УОИИ

В случай че се прилагат правилата за държавна помощ (вж. глава 5.2), разходите, които са включени в ОВР, трябва да бъдат допустими съгласно правилата на ОРГО или Решението за УОИИ. За да проверят допустимостта, управляващият орган и одитният орган проверяват дали установените на равнището на методиката категории разходи, които са публикувани в поканите за представяне на предложения и посочени в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа, са допустими съгласно правилата на ОРГО или Решението за УОИИ.

За операции, при които се използват предварително определени единни ставки от регламентите, допустимостта на разходите ще бъде проверена чрез проверка на документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа с цел да се гарантира, че с операцията ще бъдат финансирани само допустимите категории разходи.

— Спазва се максималният интензитет/размер на помощта или компенсацията

Когато са установени опростени варианти на разходите в съответствие с членове 53—56 от РОР или съответните разпоредби в регламентите за отделните фондове, тази сума ще се използва за целите на проверката на максималния интензитет на помощта или, в случай на услуги от общ икономически интерес — компенсацията. Поради това, подобно на използването на действителни разходи съгласно ОРГО или Решението за УОИИ, размерът на опростения вариант на разходите ще се използва за проверка на спазването на максималния интензитет на помощта съгласно съответната категория държавна помощ или за изчисляване на размера на компенсацията съгласно правилата за УОИИ.

— Стимулиращият ефект се зачита съгласно член 6 от ОРГО

Управляващият орган трябва да провери предварително дали бенефициерът зачита стимулиращия ефект.

Както управляващият, така и одитният орган ще трябва да провери дали бенефициерът не е сключил какъвто и да е вид договорно споразумение, с което изразява желанието си да продължи проекта, дори при липса на помощ. Тази проверка може да се направи, като се изиска заявителят на помощта да представи лична декларация, че не е поел твърд правен ангажимент (започване на работите по проекта съгласно определеното в ОРГО) преди подаването на заявлението. Личните декларации могат да се считат за приемливи за доказване на стимулиращия ефект, при условие че съществува ефективна система за контрол, позволяваща извършването на произволни проверки на тези лични декларации.

6.6. Случаи на измами и сериозни недостатъци

Всички твърдения за измами, свързани с операции, финансирани чрез ОВР, ще бъдат разгледани или от националната система, или, в случай че Комисията получи такава информация, тя ще бъде предадена на Европейската служба за борба с измамите (OLAF), националните органи за разследване на измами и Европейската прокуратура, според случая, и ще се разследва по същия начин като обвиненията в измама, когато ОВР не са част от програмата.

Под внимание ще трябва да се вземе както решението на компетентния орган, така и националното законодателство. Следва обаче да се припомни, че за установяване на нередности и пристъпване към финансови корекции често пъти няма да е необходима окончателна присъда, с която на конкретно лице се налага наказателна отговорност за измамно действие, извършено по отношение на средства от Съюза ⁽³²⁾.

Когато измамата засяга операции, по които се възстановяват средства чрез ОВР, декларираните чрез тези ОВР разходи също ще се считат за нередовни.

Ако са налице доказателства, които предполагат сериозен недостатък, за който не са предприети коригиращи мерки, Комисията може съответно да прекъсне или да спре съответните плащания (членове 96 и 97 от POP). Когато Комисията заключи, че е налице сериозен недостатък, който е изложил на риск подкрепата от фондовете, която вече е изплатена по програмата, тя ще извърши финансови корекции, като ще намали подкрепата от фондовете за дадена програма (член 104 от POP).

6.7. Потенциални грешки или нередности, свързани с използването на опростени варианти на разходите

Констатациите, които могат да се смятат за грешки **на равнището на установяване на методиката**, включват следното:

- Използваната методика за изчисляване на ОВР не отговаря на нормативните условия (например методът, използван за разработване на опростен вариант на разходите, не е справедлив, равнопоставен и проверим). Например единичната цена за курс на обучение е установена въз основа на данни от само 4 проекта. Източникът на данните не е бил ясен и относимостта на разглежданите проекти за данните от минали периоди не е била доказана;
- Използваната за изчисляването на ОВР извадка не е представителна. Например установените единични разходи за заплати се основават на индивидуални данни за проекти, обхващащи 6 месеца (юли—декември), като същевременно са налице колебания в разходите за заплати през годината. Извадката не се счита за представителна, тъй като не обхваща различни колебания в разходите за заплати за една година;
- Резултатите от метода на изчисление не са използвани правилно за определяне на опростените варианти на разходите. Например, в случай на единични разходи за почасови ставки, установени въз основа на разходите за персонал от предходен програмен период, резултатите от метода на изчисление са коригирани с индекс, който не е свързан с развитието на разходите за заплати;
- с цел да се установи опростеният вариант на разходите при изчислението са включени недопустими разходи. Например в случай на единични разходи за почасова ставка, установени въз основа на данни за минали периоди, в изчислението е включена незадължителна застраховка за служители, която не се счита за допустим разход.
- ОВР са установени въз основа на прилагането на съответни единични разходи, еднократни суми и единни ставки, прилагани в рамките на схеми за предоставяне на безвъзмездни средства, финансирани изцяло от държавата членка за подобен вид операция, но националната схема не е използвана изцяло. Например в случай на единични разходи, установени за разходи за заплати, въз основа на възнаграждение на служители, работещи в сфера от обществен интерес, в националното законодателство се предвиждат условия относно нивото на старшинство (минимален брой години опит), за да се приложи единичният разход. Тези условия не са включени в методиката за определяне на единичните разходи.

⁽³²⁾ Наличието на нередност предполага комбинацията от три елемента, а именно: първо, наличието на нарушение на приложимото право, второ, фактът, че това нарушение е резултат от действие или бездействие от страна на стопански субект и, трето, наличието на действителна или потенциална вреда, нанесена на бюджета на Европейския съюз. Умишлено демонстрирано поведение или поради небрежност не може да се разглежда като съществен елемент за установяването на нередност по смисъла на тази разпоредба (решение на Съда от 1 октомври 2020 г., *Elme Messer*, C-743/18, EU:C:2020:767, по-специално т. 62).

Констатациите, които могат да се смятат за грешки или нередности **на равнището на прилагане на методиката**, включват следното:

- бенефициерът не е приложил опростените варианти на разходите, установени от управляващия орган за деклариране на разходи;
- опростените варианти на разходите се прилагат с обратна сила: например методиката за установяване на единна ставка е променена и единната ставка е увеличена от 2 % на 3 % за новоизбрани проекти. Новата единна ставка от 3 % обаче е използвана за възстановяване на разходи за вече избрани операции,
- Двойно деклариране на един и същ разходен елемент: като „базисни“ разходи (изчислени въз основа на принципа на действителните разходи, еднократната сума или единичните разходи) и като допустими разходи, обхванати от единната ставка. Ако обхванатите от единната ставка разходи са отчетени и като действителни разходи, декларираният размер като действителни разходи се счита за недопустим.
- В случай на единни ставки, когато „базисните разходи“ са намалени без пропорционално намаляване на „изчислените“ допустими разходи (включени в единната ставка). Ако по време на проверка на управлението или при одит бъде установена нередност в категориите допустими разходи, за които се прилага единна ставка, размерът на цялостното възстановяване съгласно единната ставка трябва също да бъде намален.
- В случай на еднократна сума, липса на разходооправдателни документи за обосноваване на крайните продукти или крайни продукти, които са обосновани само частично, но са платени изцяло.
- Еднократната сума, съответстваща на конкретния резултат, е декларирана пред Комисията, но след одит конкретния резултат не се счита за постигнат. Ако конкретният резултат се постигне на по-късен етап, съответстващата сума може да бъде отчетена към онзи момент.
- Всички нередности, свързани с методиките за ОВР и тяхното прилагане, трябва да бъдат коригирани.

Пример 1: ЕФРР

Община получава безвъзмездни средства в максимален размер от 1 000 000 EUR на допустимите разходи за строителството на път.

Искането за плащане по проекта е следното:

Проект 1: дейност (процедура за възлагане на обществена поръчка)	700 000 EUR
Проект 2: други разходи:	300 000 EUR
Преки разходи за персонал (тип 1)	50 000 EUR
Други преки разходи (тип 3)	242 500 EUR
Непреки разходи (тип 2)	Преки разходи за персонал x 15 % = 7 500 EUR
Общо декларирани разходи	1 000 000 EUR

Декларираните от бенефициера разходи са проверени от управляващия орган. В декларираните преки разходи за персонал са установени недопустими разходи.

Приетото искане за плащане е следното:

Проект 1: дейност (процедура за възлагане на обществена поръчка)	700 000 EUR
Проект 2: други разходи:	288 500 EUR
Преки разходи за персонал (тип 1)	40 000 EUR
Други преки разходи (тип 3)	242 500 EUR

Непреки разходи (тип 2)	Преки разходи за персонал x 15 % = 6 000 EUR
Общи допустими разходи след пропорционално приспадане:	988 500 EUR

Пример 2: ЕСФ+

За всеки обучаващ се, който завършва обучението, се плащат единични разходи в размер на 5 000 EUR.

Обучението започва през месец януари и приключва през месец юни, като се очаква да има 20 участници. Размерът на очакваните допустими разходи е $20 \times 5\,000 \text{ EUR} = 100\,000 \text{ EUR}$. Всеки месец доставчикът на обучение изпраща фактура, възлизаща на 10 % от безвъзмездните средства: 10 000 EUR в края на месец януари, 10 000 EUR в края на месец февруари и т.н.

Тъй като обаче нито един обучаващ се не е завършил обучението преди края на месец юни, тези плащания не могат да бъдат декларирани пред Комисията. Едва след като бъде доказано, че участници са завършили обучението, съответните разходи могат да бъдат декларирани пред Комисията: например ако 15 души са завършили обучението, пред Комисията могат да бъдат декларирани $15 \times 5\,000 \text{ EUR} = 75\,000 \text{ EUR}$.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

Примери за опростени варианти на разходите

В настоящото приложение е даден пример за безвъзмездни средства, отпуснати на бенефициер, който възнамерява да **организира семинар с 50 участници**, за да представи нови инструменти за изпълнение. Персоналът прекарва време в планиране и организиране на мероприятиято, наето е помещение, поканени са лектори от чужбина, а ще трябва да бъде публикуван и протокол за мероприятиято. Има също така непреки разходи за персонал (счетоводни разходи, ръководни кадри и т.н.) и електроенергия, телефонни сметки, ИТ помощ и др.

SCO се създава въз основа на проектобюджет, съгласно член 53, параграф 3, буква б) от POP.

Проектобюджетът е следният, като формата му ще бъде една и съща за всички възможности и варианти, за да се илюстрират по-ясно разликите:

Общо преки разходи	135 000	Общо непреки разходи	15 000
Преки разходи за персонал	90 000	Непреки разходи за персонал	12 000
Разходи за зала	12 000	Електроенергия, телефон и др.	3 000
Пътни разходи	15 000		
Храна	3 000		
Информация/публичност	15 000		

По-долу са описани различните начини, по които може да се третира този проект, в зависимост от избрания опростен вариант на разходите.

Възможност 1: Единични разходи (член 53, параграф 1, буква б) от POP)

Принцип: всички или част от допустимите разходи се изчисляват на базата на количествено определени дейности, входящи ресурси, крайни продукти или резултати, умножени по предварително определени единни разходи.

За семинара могат да бъдат определени единични разходи в размер на 3 000 EUR на човек, присъстващ на семинара (въз основа на член 53, параграф 3, буква б) от POP).

Разходите за операцията биха били следните:

Максимален брой лица, присъстващи на семинара = 50

Единични разходи/лице, присъстващо на семинара = 3 000 EUR

Общи допустими разходи = 50 x 3 000 EUR = 150 000 EUR.

Ако на семинара присъстват 48 човека, допустимите разходи са: 48 x 3 000 EUR = 144 000 EUR

Одитна следа за разходите, възстановени въз основа на методиката за ОВР:

- използваната методика за определяне на стойността на единичните разходи следва да бъде документирана и съхранена;
- в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията, трябва да бъдат ясно определени единичните разходи и факторите, които да бъдат изпълнени, за да бъде извършено плащането;
- доказателство за присъствие на семинара (присъствени листове).

Забележка: В този случай не е необходимо да се проверява допустимостта на участниците. Когато обаче целевите участници трябва да отговарят на определен профил, тяхната допустимост трябва да се проверява.

Пълната одитна следа трябва да бъде в съответствие с приложение XIII от POP.

Възможност 2: Еднократни суми (член 53, параграф 1, буква в) от POP)

Принцип: всички или част от допустимите разходи по дадена операция се възстановяват въз основа на една предварително определена сума в съответствие с предварително определени условия на споразумение за дейности и/или крайни продукти (отговарящи на 1 единица). Безвъзмездните средства се плащат, ако са изпълнени предварително определени условия на споразумението за дейности и/или крайни продукти.

Може да бъде установена еднократна сума в размер на 150 000 EUR за *организирането на семинара* (независимо от броя на участниците) за представяне на нови инструменти за изпълнение, изчислена въз основа на член 53, параграф 3, буква б) от POP.

Възстановяването по операциите би било следното:

Цел на еднократната сума = организиране на семинар за представяне на нови инструменти за изпълнение

Общи допустими разходи = 150 000 EUR

Ако семинарът бъде организиран и новите инструменти за изпълнение бъдат представени, еднократната сума в размер на 150 000 EUR ще бъде допустима. Ако семинарът не е организиран или новите инструменти за изпълнение не са представени, няма да бъде платено нищо.

Одитна следа за разходите, възстановени въз основа на метод за ОВР:

- използваната методика за определяне на стойността на еднократната сума следва да бъде документирана и съхранена;
- в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа, трябва да бъдат ясно определени еднократните суми и факторите, които да бъдат изпълнени, за да бъде извършено плащането;
- необходимо е доказателство за провеждането на семинара и за неговото съдържание (статии във вестници, покана за представяне на предложения и програма, снимки...).

Пълната одитна следа трябва да бъде в съответствие с приложение XIII от POP.

Възможност 3: Финансиране с единна ставка (член 53, параграф 1, буква г) от POP)

Забележка: получените в резултат на изчисленията суми са закръглени.

Общ принцип: Специфични категории допустими разходи, които предварително ясно са определени, се изчисляват чрез прилагането на предварително фиксиран процент към една или няколко други категории допустими разходи.

При съпоставянето на системи за финансиране с единна ставка винаги трябва да се сравняват всички изброени по-долу елементи на метода, а не само ставките:

- категориите допустими разходи, за които ще се прилага единната ставка („базата“);
- самата единна ставка;
- категориите допустими разходи, изчислени с единната ставка;
- ако е уместно, категориите допустими разходи, за които единната ставка не се прилага и които не се изчисляват с единна ставка.

--

Вариант 1: Общо правило за „финансиране с единна ставка“

Държавата членка използва член 53, параграф 3, буква в) от POP за определяне на единна ставка от 47 %, която ще се прилага за всички разходи за персонал (както преки, така и непреки) при изчисляването на другите разходи по операцията:

Категории допустими разходи, към които трябва да се приложи ставката, за да се изчислят други допустими разходи (вид 1)	Разходи за персонал = 90 000 + 12 000 = 102 000 EUR
---	---

Салтата единна ставка	47 %
Други категории допустими разходи, които ще се изчисляват с единната ставка (вид 2)	Други разходи = 47 % от разходите за персонал = 47 % x 102 000 = 47 940 EUR
Други категории допустими разходи, за които ставката не се прилага и които не се изчисляват с единната ставка (тип 3)	Неприложимо

=> Общи допустими разходи = 102 000 + 47 940 = 149 940 EUR

Възстановяването на разходите изглежда по следния начин:

Разходи за персонал (тип 1):	102 000	Други разходи (тип 2) = 47 % от разходите за персонал (изчислени)	47 940
Преки разходи за персонал	90 000		
Непреки разходи за персонал	12 000	Общо допустими разходи	149 940

(Обикновено базирани на действителни разходи)

Одитна следа за разходите, възстановени като ОВР:

Категории допустими разходи, към които трябва да се приложи ставката, за да се изчислят други допустими разходи	Преки разходи = — ясно определение какво представляват разходите за персонал; — доказателство за тези разходи (фишове за заплати, ведомости за работените часове, ако е уместно, и т.н.)
Единната ставка	— Използваната методика за определяне на стойността на единната ставка следва да бъде документирана и съхранявана, включително доказателството за необходимостта от покриване на всички засегнати категории разходи — документът, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията и в който се посочва единната ставка.

Вариант 2: Финансиране с единна ставка за непреки разходи

Държавата членка разработва система с единна ставка, при която към допустимите преки разходи се прилага единна ставка от 11,1 % съгласно член 53, параграф 3, буква б) от POP.:

Категории допустими разходи, към които трябва да се приложи ставката, за да се изчислят допустимите непреки разходи (тип 1)	Допустими преки разходи = 135 000 EUR
Единната ставка	11,1 %
Категории допустими разходи, които ще се изчисляват с единната ставка (тип 2)	Непреки разходи (изчислени) = 11,1 % от допустимите преки разходи = 11,1 % x 135 000 = 14 985 EUR
Категории допустими разходи, за които ставката не се прилага и които не се изчисляват с единната ставка (тип 3)	Не е приложимо, тъй като няма други допустими разходи.

=> Общо допустими разходи = 135 000 + 14 500 = 149 500 EUR

Възстановяването изглежда по следния начин:

Преки разходи (тип 1)	135 000	Непреки разходи (тип 2) = 11,1 % от преките разходи	14 985
Преки разходи за персонал	90 000	(изчислени)	
Разходи за зала	12 000		
Пътни разходи	15 000		
Храна	3 000		
Информация/публичност	15 000		
		Общо допустими разходи	149 985

(Обикновено въз основа на действителни разходи)

Одитна следа:

Категории допустими разходи, към които трябва да се приложи единната ставка, за да се изчислят допустимите суми	Преки разходи = — ясно определяне какво представляват преките разходи; — доказателство за тези разходи (фишове за заплати, ведомости за работените часове, ако е уместно, доказателство за публичност и фактура, билети за пътуване и др.)
Единната ставка	— Използваната методика за определяне на стойността на еднократната сума трябва да бъде документирана и съхранявана — документът, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа за операцията и в който се посочва единната ставка.

Как се попълва допълнение 1 към приложения V и VI към POP?

Финансово участие на Съюза на основата на единични разходи, еднократни суми и единни ставки

Образец за представяне на данните за разглеждане от Комисията (член 94)

Дата на внасяне на предложението	15 май 2024 г.
----------------------------------	----------------

Това допълнение не се изисква, когато се използват опростени варианти на разходите (ОВР) на равнището на Съюза, установени с делегирания акт, посочен в член 94, параграф 4 от POP.

A. Обобщение на основните елементи

Приоритет	Фонд	Специфична цел	Категория регион	Прогнозен дял от общия размер на разпределените финансови средства в рамките на приоритета, за който ще се прилагат ОВР, в %	Вид(ове) обхваната(и) операция(и)		Показател, който води до възстановяване на разходите		Мерна единица за показателя, който води до възстановяване на разходите	Вид ОВР (единични разходи, еднократни суми или единни ставки)	Размер (в EUR) или процент (в случай на единни ставки) на ОВР
					Code ⁽¹⁾	Описание	Code ⁽²⁾	Описание			
2	ЕФРР	RSO2.2.	По-слабо развити региони	0,15 %	053. Интелигентни енергийни системи (включително интелигентни мрежи и ИКТ системи) и свързаното с тях натрупване	Устройство за натрупване на енергия		Мощност на инсталираното устройство за натрупване на енергия	kWh	Единични разходи	100 EUR = единични разходи за kWh на литиево-ферофосфатно устройство за натрупване на енергия 70 EUR = единични разходи за kWh на литиево-йонно устройство за натрупване на енергия
2	CF	RSO2.2.		0,10 %	053. Интелигентни енергийни системи (включително интелигентни мрежи и ИКТ системи) и свързаното с тях натрупване	Устройство за натрупване на енергия		Мощност на инсталираното устройство за натрупване на енергия	kWh	Единични разходи	100 EUR = единични разходи за kWh на литиево-ферофосфатно устройство за натрупване на енергия 70 EUR = единични разходи за kWh на литиево-йонно устройство за натрупване на енергия

⁽¹⁾ Това се отнася до кода за измерението на областта на интервенция в таблица 1 от приложение I към POP (или кода в приложение VI към регламентите за ФУМИ, ИУГВП и ФВС).

⁽²⁾ Това се отнася до кода на общия показател, ако е приложимо.

А — Обобщение на основните елементи

В таблицата в част А на допълнение 1 към приложение V или приложение VI към POP се обобщава информацията, предоставена в част Б за всеки ОВР.

В SFC, част А от допълнение 1 автоматично ще получава информация от част Б и ще създава обобщена таблица с разбивка по приоритет/фонд/категория регион/специфична цел/вид операция и показател, пораждащ правото на възстановяване. Поради това броят на редовете в таблица А ще зависи от особеностите на схемата(ите) на ОВР, включени в допълнение 1.

В SFC има четири полета, които трябва да бъдат въведени ръчно в част А, т.е:

- Прогнозен дял от общия размер на разпределените финансови средства в рамките на приоритета, за който ще се прилагат ОВР: Информацията, която трябва да бъде предоставена, е на равнището на всеки ред от част А (вж. по-горе за всеки ред, който може да съответства). Ако в рамките на една приоритетна ос има няколко реда за един и същи ОВР, тогава сумата от всички тези редове трябва да бъде равна на прогнозния дял от общия размер на разпределените финансови средства в рамките на приоритета, за който ще се прилага ОВР.
- Код за обхванатия тип операция(и): Моля, изберете кода(овете) на областта(ите) на интервенция, по отношение на които ще се прилагат ОВР. Може да се избира от списъка с кодове за вид операция в приложение I към POP, който съдържа всички кодове на областите на интервенция (и тяхното описание), валидни за конкретната цел, фонд и избрани в таблица 4 за този приоритет, фонд, категория регион, специфична цел. По отношение на ФУМИ, ИУТВП и ФВС се избира от списъка с кодове на областите на интервенция в приложение VI към регламентите за ФУМИ, ИУТВП и ФВС.
Ако схема за ОВР се прилага за всички/значителен брой видове интервенции в програмата, изберете един вид интервенция в част А (ако е възможно, най-подходящата за схемата за ОВР) и посочете в част Б (под Описание на операции), всички други видове интервенции, които са включени в схемата за ОВР.
- Код за показателя, който води до възстановяване на разходите: Това поле е задължително, когато в ОВР се използват общи показатели. Показателят трябва да бъде избран от падащия списък, който съдържа всички общи кодове на показатели (и тяхното описание), за краен продукт и резултат, вече използвани в Таблицы 2 и 3, за комбинацията приоритет, фонд, категория регион, специфична цел.
Полето следва да се остави празно, в случай че в ОВР се използват специфични за програмата показатели.
- ОВР не се прилагат: Възможно е една специфична цел да обхваща множество приоритети и/или фондове и/или категории региони, но някои от тези приоритети и/или фондове и/или категории региони не са засегнати от предложена схема за ОВР в допълнение 1. В част А от допълнение 1 обаче ще се създадат отделни редове за всеки приоритет/фонд/категория регион, обхванат(а) от дадената специфична цел (т.е. дори за тези, които не са част от схемата за ОВР). В такъв случай поставете отметка в квадратчето в колона ОВР, неприложимо за онези приоритети/фондове/категории региони, за които схемата за ОВР не се прилага.

Б — Подробности по видове операции (попълва се за всеки вид операция)

Въпрос	Коментари	Пример
<p>1. Описание на вида операция, включително графика за изпълнение</p>	<p>Операциите следва да бъдат ясно описани и да включват всички елементи, т.е. допустими дейности, бенефициери, очаквани крайни продукти, продължителност, както и приноса на операцията за постигане на целите на програмата. Следва да се посочи и графикът за изпълнение, т.е. предвидената начална дата на подбора на операциите и предвидената крайна дата на тяхното завършване. Освен това следва да се предостави подходяща информация, за да се покаже, че операциите не са физически завършени/напълно изпълнени.</p>	<p>ЕФРР Подкрепа за инсталиране на индивидуални устройство за натрупване на енергия за потребители (домакинства), възнамеряващи да произвеждат електроенергия за нуждите на домакинството. Изпълнението на тези дейности ще насърчи домакинствата да приемат решения за електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници. Предвижда се подкрепата да се предоставя на домакинства, притежаващи жилищна еднофамилна сграда или градинска постройка (градинска къща), които са вписани в Националния регистър на недвижимите имоти и имат инсталирана слънчева или вятърна електрическа централа или имат намерение да инсталират слънчева или вятърна електрическа централа до датата на искането за възстановяване на разходите.</p>

	Информацията трябва да е в съответствие с част А — Вид(ове) обхванати операции. Ако е приложимо, не забравяйте да посочите всички области на интервенции в програмата, обхванати от схемата за ОВР (вж. обясненията по-горе в част А — Код за обхванатия(тите) вид(ове) операция(и).	Операцията ще допринесе за постигането на целите по СЦ 2 от приоритет 2 на програмата за периода 2021—2027 г. за мярката за периода 2021—2027 г. — „Насърчаване на производството на електроенергия от ВЕИ и внедряването на решения за натрупване на енергия в домакинствата“. Очакваните дати за началото и за завършването на избора на това действие са от третото тримесечие на 2024 г. до второто тримесечие на 2028 г.
2. Специфична(и) цел(и)	Специфичната цел следва да бъде в съответствие с вида(овете) на обхванатата(ите) операция(и).	ЕФРР RSO 2.2
3. Показател, който води до възстановяване на разходите	Показателят следва да е подходящ за вида операции и следва да бъде ясен, измерим и недвусмислен. Показателят може да се: — основава на разходи: формулиран съгласно категориите разходи, по отношение на които се прилагат ОВР; — основава на процес: показатели, формулирани съгласно единиците входящи ресурси; — основава на резултат (или да се основава на крайния продукт): показатели, формулирани съгласно резултати/крайни продукти/конкретни резултати, постигнати в рамките на операцията. Забележка: винаги, когато е възможно, се препоръчва да се определят „обединения“ на показатели с цел да се избегне умножаването на използвани показатели. Пример: вместо да се задават три различни показателя — капацитет на инсталираните помпи въздух-вода; мощност на инсталираните газови термпомпи, мощност на помпите вода-вода, можете да зададете само един показател — мощност на отоплителните инсталации в домакинствата — и да определите три различни суми за всяка инсталация.	ЕФРР — мощност на инсталираното устройство за натрупване на енергия; — жилища (социални жилища) с подобрени енергийни характеристики; — извършена цифрова диагностика на МСП; — издадени и одобрени консултантски доклади; — участие на МСП в международни изложения; — обучени служители на МСП, които получават сертификат за завършен курс. ЕСФ+ — проведени часове на обучаващите; — последвани/завършени часове на обучаващи се; — лице, включено в службите по заетостта, което си намира работа; — студент, успешно завършващ курс на обучение. Всички фондове — преки разходи за персонал за изчисляване на непреки разходи или всички други допустими разходи за операцията (например пътни, квартирни и др.)
4. Мерна единица за показателя, който води до възстановяване на разходите	Мерната единица следва да съответства на показателя и да е относима за вида на операциите.	ЕФРР: — киловатчас (kWh) — брой (жилища, консултантски доклади/МСП, служители и др.) ЕСФ+ — брой (часов, обучаващи се, лица и др.)
5. Стандартни таблици на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки	Следва да съответстват на вида на разработените ОВР.	ЕФРР: Единични разходи ЕСФ+ Единични разходи
6. Сума по мерна единица или процент (за единни ставки) от ОВР	Следва да се предостави(ят) индивидуалната(ите) сума(и) или единната ставка за ОВР. Забележка: в случай на „обединения“ на показатели, полето следва да съдържа сумата(ите) за всеки тип индивидуален резултат, обхванат от ОВР.	ЕФРР: 100 EUR = единични разходи за kWh на литиево-ферофосфатно устройство за натрупване на енергия 70 EUR = единични разходи за kWh на литиево-йонно устройство за натрупване на енергия

<p>7. Категории разходи, обхванати от единичните разходи, еднократните суми или единните ставки</p>	<p>Представете ясно описание на категориите разходи, които са включени в ОВР, за да се гарантира, че няма двойно финансиране на разходите (особено в случай на комбинация от ОВР).</p>	<p>ЕФРР: Единичните разходи ще обхващат следните категории разходи: разходите за закупуване на устройство за натрупване на енергия, закупуване на необходимите принадлежности за инсталиране на устройството за натрупване на енергия (зарядно устройство/хибриден инвертор и др.), разходите за инсталиране на инсталацията.</p>
<p>8. Тези категории разходи покриват ли всички допустими разходи за операцията? (ДА/НЕ)</p>	<p>Това е поле за отговори Да/Не Ако не всички разходи са включени в ОВР, опишете в поле 7 кои категории разходи са заявени в допълнение към тези, които са включени в ОВР.</p>	<p>ЕФРР: Да</p>
<p>9. Метод на корекция(и)</p>	<p>Посочете честотата, крайната дата и времето на корекцията(ите) и ясна препратка към конкретен показател. Пояснете източниците, на които се основава (национално законодателство или друго, включително връзка към уебсайта, където е публикуван този показател, ако е приложимо) и кога започва използването на коригираната сума.</p>	<p>ЕФРР: Единичните разходи се актуализират веднъж годишно преди края на първото тримесечие на година N при следните условия: — взема се предвид промяната в ставката на ДДС, определена в Закона за ДДС; — в съответствие с промените в индекса на потребителските цени (ИПЦ), публикуван от Националната статистическа служба. Процентното увеличение/намаление се изчислява, като се вземе предвид промяната в индекса за периода между последния месец на корекция на единичните разходи и месеца на преразглеждането. Преизчислените единични разходи ще бъдат приложени към операциите по поканите за представяне на предложения, отправени след корекцията.</p>
<p>10. Проверка на достигането на единиците — опишете какви документи/система ще бъдат използвани, за да се провери, че реализираните единици са достигнати; — опишете какво и от кого ще бъде проверено по време на проверките на управлението; — опишете какви мерки ще бъдат предприети за събиране и съхраняване на съответните данни/ документи.</p>	<p>Опишете ясно документа(ите)/системата(ите), използвани за проверката; орган(и), който(ито) да извърши(ат), и документи за проверка по време на проверката на управлението; мерки за събиране и съхраняване на съответните данни.</p>	<p>ЕФРР: За получаване на плащане въз основа на единичните разходи ще бъдат събрани следните разходооправдателни документи: — обосновка на придобиването и инсталирането на оборудване и приемане (прехвърляне-получаване на оборудване; декларация от изпълнителя за качеството на извършените работи в съответствие с изискванията на законодателството, уреждащо инсталирането на устройства за натрупване на енергия); — технически подробности за оборудването (инсталационен паспорт и/или техническа спецификация), в които трябва да се посочват вида на закупената инсталация (литиево-ферофосфатна или литиево-йонна) и мощността. УО ще извършва проверките на управлението в съответствие с действащите процедури. Съответните документи ще се съхраняват в съответствие с описанието на системата за управление и контрол и ще бъдат достъпни в електронната система за наблюдение на програмата.</p>

11. Възможни погрешни стимули, смекчавщи мерки и очаквано ниво на риска (високо/средно/ниско)	Обяснете как използването на ОВР може да повлияе отрицателно върху изпълнението на операциите (спрямо използването на действителни разходи), като посочите какво е равнището на риск (ниско/средно/високо), както и какви смекчавщи мерки се планира да бъдат приложени. В случай на комбиниране на ОВР винаги съществува риск от двойно финансиране — опишете мерките за намаляване на риска.	ЕФРР: На пазара може да има нови технологични решения, водещи до значителни промени в цената на устройствата за натрупване на енергия или необходимостта от комбиниране на няколко технологии, което ще наложи преразглеждане на ставките. Равнище на риска: средно мерки за смекчаване: Ще бъде извършено ново проучване на пазарните цени за изчисляване на единичните разходи за новите технологични решения. Методиката ще бъде представена за одобрение от Европейската комисия чрез изменение на програмата.
12. Обща сума (на национално равнище и на равнището на ЕС), която се очаква да бъде възстановена от Комисията на това основание	Следва да е в съответствие с част А — Прогнозен дял от общия размер на разпределените финансови средства в рамките на приоритета, за който ще се прилагат ОВР в %. Тук обаче следва да се посочи общата сума, която трябва да се изразходва за ОВР.	5 000 000 EUR

В — Изчисляване на стандартната таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки

Общ коментар: Поради ограничението на знатието в SFC, предоставената информация следва да бъде кратко обобщение на по-подробната информация, която е включена в оценката на одитния орган. Ако прецените, че е необходимо, в системата може да бъде качена друга разходооправдателна документация чрез раздел Общи -> Документи.

Въпрос	Коментари	Пример
1. Източник на данните, използвани за изчисляване на стандартната таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки (кой е генерирал, събрал и записал данните; къде се съхраняват данните; крайни срокове; валидиране и др.).	Опишете източниците на данни (използвани са всички данни или извадка?), като ясно посочите времевата рамка на данните. Ако някои проекти не са включени в анализа, посочете обосновка за причините. Предоставете изчерпателни категории разходи (разходи), използвани за изчисление на ОВР. Опишете договореностите, за да гарантирате, че използваните данни са актуални. В случай че се използват други обективни данни или експертна преценка, уверете се, че данните са налични, за да покажете, че вашето изчисление е последователно, пълно и др.	Пример 1: Управляващият орган е извършил проучване на пазарните цени в периода между април и юни 2022 г., като е интервюирал доставчици на нови технологични решения за устройства за натрупване на енергия. Списъкът на доставчиците е базиран на информацията за правните субекти и тяхната дейност от националната база данни, която е публично достъпна на сайта. Базата данни е налична в приложение и е записана в ИТ системата на УО. Пример 2: Единичните разходи са изчислени въз основа на данни за минали периоди на програмата. Управляващият орган е избрал всички операции, финансирани през програмния период 2014—2020 г., свързани с енергийната ефективност. Данните се съхраняват в ИТ системата на УО и са валидирани чрез проверки на управлението и одити.

<p>2. Моля, уточнете защо предложеният метод и изчисление въз основа на член 94, параграф 2 са подходящи за вида операция</p>	<p>Отразява ли предложението ОВР действителността? Защо е необходимо? Какво опростяване се въвежда и кого засяга то? Защо е използван специален метод на изчисление? Използва ли се средна стойност (или средна, междинна)? Защо се използва специална извадка (ако е приложимо)?</p>	<p>Пример 1: тази методика е подходяща за конкретния вид действие, тъй като проучването е проведено въз основа на анализ на пазарните цени; разгледано е и националното законодателство, свързано с въпросите на проучването. За изчисляване на единичните разходи може да се приложи единствено методът за анализ на пазарната цена, тъй като устройствата за натрупване на енергия са нови на пазара, тяхната покупка не е била финансирана от бюджета на ЕС или от държавен бюджет преди началото на проучването и следователно не са налични данни за минали периоди. На искането са отговорили 80 % от всички доставчици. Пример 2: Операциите, финансирани през програмния период 2014—2020 г., представляващи източник на изчисленията, са с хомогенен характер. Методиката се основава на действителни разходи, проверени от управляващия орган, и осигуряват обективно измерими резултати. Същият вид операции ще бъде финансиран през програмния период 2021—2027 г. Прилагането на тези операции въз основа на действително извършени разходи е изключително голяма административна тежест за бенефициерите и за цялата верига на управление. Тази тежест се намалява значително чрез възстановяване на разходите на бенефициерите, използващи ОВР.</p>
<p>3. Моля, посочете как са били направени изчисленията, включително и допускането по отношение на качеството или количествата. Когато е приложимо, следва да се използват статистически данни и референтни стойности, ако такива бъдат поискани, във формат, позволяващ употребата им от Комисията.</p>	<p>Опишете последователно изчислението и начина, по който сте стигнали до сумата/процента (в случай на финансиране с единна ставка). В случай на изготвяне на извадка, пояснете начина на изготвяне и причината. В случай на изключени данни (отклонения), обяснете мотивите си. Избягвайте закръгляването нагоре, тъй като може да е налице риск от завишаване на ОВР. Разумен подход може да бъде закръглянето надолу.</p>	<p>Пример 1: Анализирани са правната рамка, уреждаща условията за устройствата за натрупване на енергия в държавите членки. Въз основа на този анализ са определени минималните технически изисквания. Проучването е изпратено на доставчиците, установени в националните бази данни. 80 % от доставчиците са взели участие в проучването. След получаване на резултатите от проучването, е решено при изчисляване на средните цени да се направи разлика между устройствата за натрупване на енергия и тяхната технология, тъй като са наблюдавани значителни ценови разлики между тези различни технологии. Избрани са най-използваните технологии и единичните разходи са изчислени като средна стойност на цените, получени от проучването. Изчислението е налично в приложение 2 и се съхранява в ИТ системата на УО. Съсстатистическата функция x е проверено за отклонения в данните и не са налице изключени суми. Пример 2: Въз основа на данни за минали периоди е решено да се направи разграничение между енергийно саниране на индивидуални жилища и на колективни жилища. Единичните разходи са изчислени като средна стойност на разходите за енергийно саниране на индивидуални и колективни жилища. Изчислението е налично в приложение 1 и се съхранява в ИТ системата на УО.</p>

<p>4. Моля, обяснете как сте гарантирали, че само допустимите разходи са включени в изчислението на стандартната таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки.</p>	<p>В този случай става въпрос за надеждността на данните. От Вас се очаква да обясните причината, поради която използваните данни са от значение. Например, за данни за минали програми — дали са проверени чрез проверки на управлението и дали всички констатации от одита са коригирани или, в случай на национална статистика, дали базата данни не включва нищо, което не се счита за допустимо.</p>	<p>Пример 1: Изчисляването на единичните разходи включва само подходящи данни за анализ:</p> <ul style="list-style-type: none"> — при съставянето на списъка на доставчиците са премахнати част от предприятията, които са посочили, че не предоставят конкретни услуги или не могат да представят проучване. — разгледани са минималните технически изисквания за устройствата за натрупване на енергия от националното законодателство. — хипотезите на проучването са проверени от статистическа програма. Изчислението на единичните разходи се основава на резултатите от корелационния анализ. <p>Пример 2: За изчисленията са използвани само операции, свързани със саниране с цел енергийна ефективност. Изключени са следните операции по отношение на санирането, които не са свързани с енергийна ефективност: (списък на операциите).</p> <p>В рамките на финансираните операции категориите разходи са проверени и при изчислението са взети предвид само разходите, които са включени в ОВР. Всички категории разходи, използвани за изчисляване на единичните разходи, са проверени и одобрени от управляващия орган и одитния орган.</p>
<p>5. Оценка на одитния(те) орган(и) на методиката на изчисление и на размера, както и на механизмите, осигуряващи проверката, качеството, събирането и съхранението на данните.</p>	<p>Положителната предварителна оценка от ОА е задължителна и ще бъде качена в SFC в раздел Общи -> Документи.</p>	<p>Пример 1: Въз основа на оценката на проучването относно установяването на ОВР, одитният орган може да потвърди, че предложената структура отговаря на регулаторните изисквания, по-специално:</p> <ol style="list-style-type: none"> а) методът на изчисление е справедлив, правилен и проверим; б) използваните данни се основават на друга обективна информация (проучване на пазарната цена). Използваните данни са оценени като надеждни и подходящи за вида операция; в) категориите и типовете разходи, които са взети предвид за установяването на ОВР, отговарят на съответните национални правила и правила на ЕС за допустимост, по-специално тези, определени в членове 64 и 67 от POP; г) въз основа на наличната информация за структурата на единичните разходи, няма риск от двойно финансиране на едни и същи разходи (въпросните ОВР не обхващат всички разходи по операцията, допълнителните разходи, възстановени от други ОВР, не дублират или не покриват същите разходи); д) определените суми на опростените варианти на разходите за мерна единица са в съответствие с направените допускания и данните, използвани за определяне на сумите; е) описанието на метода за корекция предоставя достатъчно информация за условията и графика на неговото прилагане, условията за ясни и измерими и методът се счита за подходящ. <p>По отношение на мерките за осигуряване на проверката, качеството, събирането и съхранението на данни се предвижда използването на подходящи разходооправдателни документи и система за потвърждаване на постигането на междинния брой единици и съхранението на данни.</p>

		Пример 2: Положителна оценка на одитния орган съгласно доклада за оценка на одитния орган (в приложение),
--	--	---

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

Пример за съвместимостта на ОВР с правилата за държавна помощ

Дружество получава безвъзмездни средства по схема за държавна помощ, за да осъществи проект за обучение на своя персонал. Публичната подкрепа е в размер на 387 000 EUR. Тази помощ е под прага за уведомяване от 3 милиона евро определен в член 4, параграф 1, буква н) от ОРГО за обучение и са изпълнени всички други условия, определени от ОРГО по отношение на такава помощ. Поради това се прилага ОРГО.

Бенефициерът и управляващият орган се договарят да използват единичните разходи за определяне на разходите на участник за курса.

В член 31 от ОРГО е посочено следното във връзка с помощите за обучение:

- 1) Помощите за обучение са съвместими с вътрешния пазар по смисъла на член 107, параграф 3 от Договора и се освобождават от задължението за уведомяване по член 108, параграф 3 от Договора, ако са изпълнени условията, определени в настоящия член и в глава I.
- 2) Помощи не се предоставят в случаите, в които обучението се провежда от предприятия с цел да спазят задължителните национални стандарти за обучение.
- 3) Допустимите разходи включват:
 - а) разходи за обучаващ персонал, за часовете, през които обучаващият персонал участва в обучението;
 - б) оперативни разходи на обучаващите и обучаваните, които са пряко свързани с проекта за обучение, като пътни разходи, квартирни разходи, материали и консумативи, пряко свързани с проекта, амортизация на инструменти и оборудване, доколкото те се използват изключително за проекта за обучение;
 - в) разходи за консултантски услуги, свързани с проекта за обучение;
 - г) личните разходи на обучаващите се и общи косвени разходи (административни разходи, наеми, режийни разходи) за часовете, в които обучаващите се участват в обучението.
- 4) Интензитетът на помощта не надхвърля 50 % от допустимите разходи Той може да бъде увеличен до 70 % от допустимите разходи при следните условия:
 - а) с 10 процентни пункта, ако обучението се предлага на работещи с увреждания или работещи в неравностойно положение;
 - б) с 10 процентни пункта, ако помощта се предоставя на средни предприятия, и с 20 процентни пункта, ако помощта се предоставя на малки предприятия.
- 5) Когато помощите се предоставят в сектора на морския транспорт, интензитетът на помощта може да бъде увеличен до 100 % от допустимите разходи, при условие че са изпълнени следните условия:
 - а) обучаващите се не са активни членове на екипажа, а част от извънщатния състав на борда на кораба; и
 - б) обучението се провежда на борда на кораби, вписани в регистрите на Съюза.

Управляващият орган решава да установи единичните разходи, за да определи допустимите разходи по проекта. Той използва статистически данни (в съответствие с член 53, параграф 3, буква а), подточка i) от POP) от подобен вид обучение в даден географски район.

След подходяща обработка на статистическите данни са получени следните средни разходи на единица разход за този тип курс със сходен брой участници:

Преки разходи (в EUR)		Непреки разходи (в EUR)	
Обучаващ персонал — възнаграждение	100 000	Административни разходи	17 500
Обучаващ персонал — пътни разходи	10 000	Наем	15 000
Обучаващи се — възнаграждение	140 000	Режийни разходи	12 500
Обучаващи се — настаняване	55 000	Общо непреки разходи	45 000

Обучаващи се — пътни разходи	25 000
Неамортизируеми потребителски стоки	5 000
Популяризиране	2 000
Организационни разходи	5 000
Общо преки разходи	342 000

При обработката на данните управляващият орган изважда всички недопустими разходи.

Изчислението е следното:

Общи допустими разходи за обучението (общи разходи — недопустими разходи)	387 000 EUR – 0 = 387 000 EUR
Очакван брой участници, които завършват обучението	300
Разходи на участник, който завършва обучението (единични разходи)	387 000 EUR/300 участници = 1 290 EUR/участник

Предварителното финансиране на проекта за обучение е следното:

Публично финансиране (национално + ЕСФ)	193 500 EUR
Частно финансиране (самофинансиране)	193 500 EUR
Интензитет на държавната помощ	50 %

С член 31, параграф 4 от ОРГО интензитетът на помощта се ограничава до 50 % от допустимите разходи (както се определя в документа, в който се определят условията за предоставяне на подкрепа). Временният бюджет отговаря на това изискване.

След осъществяването на проекта допустимите разходи ще се базират на реалния брой участници, които завършват обучението. Ако само 200 участници завършат обучението, помощта ще бъде следната:

Общо допустими разходи, които следва да бъдат декларирани пред Комисията	1 290 EUR x 200 = 258 000 EUR
Публично финансиране (национално + ЕСФ+)	129 000 EUR
Частно финансиране (самофинансиране)	129 000 EUR
Интензитет на държавната помощ	50 %